

Thobias

demoniū ligat. Thobias et Sara dñm orant. fossa parat viam reperi sūt. Raguel gr̄as agit: celebrato cōuiuio raguel dimidium bonoz suoz dat genero. et filio habiturum reliquam partem post mortem eius.

Ca. VIII

Dostq̄ hō cenauerūt: introduxerūt iuuenē ad eā. Recordatus itaq̄ thobias sermonū angeli. ptulit de cassidili suo p̄tez iecoris: posuitq̄ eam sup carbones viuos. Tūc raphael angelus app̄hēdit demoniū et religauit illud in deserto superioris egypti. Tūc hortat̄ est s̄ginē thobias: dixitq̄ ei. Sara exurge et dep̄ce mur deū hodie et cras et fm̄ cras. quia his tribus noctib⁹ deo iūgimur. tertia autē trāfacta nocte in nostro erim⁹ cōiugio. Filij q̄ppe sc̄toꝝ sumus et nō possum⁹ ita cōiungi sicut gentes q̄ ignorant deū. Surgētes autē pariter instant orabāt ambo sicut vt sanitas daret eis. Dixitq̄ thobias. Dñe deus patꝝ nostꝝ benedicāt te celi: terre mareq̄ et fontes et flumina: et om̄s creature tue q̄ in eis sunt. Tu fecisti adā de limo terre: dedistiq̄ ei adiutorium euam. Et nūc dñe tu sc̄is quia nō lurr̄ie causa accipio sororē meā cōiugē: sed sola posteritatis dilectōe in q̄ b̄ndicat̄ nomē tuū in sc̄la sc̄loꝝ. Dixit itaq̄ sara. Miserere nob̄ dñe misere re nobis. et cōsenescam⁹ ambo piter sani. Et factū est circa pulloꝝ cantū accersiri iussit Raguel suos suos et abierūt cū eo piter vt foderent sepulchꝝ. Dicebāt em̄ ne fili modo euenerit ei q̄ et ceteris alijs septē viris qui sunt ingressi ad eaz. Tūc parasset fossam reuersus raguel ad vxorē suā: dixit ei. Mitte vnā ex ancillis tuis. et videat si mortuus est vt sepeliā eum anq̄ illucescat. At illa misit vnā ex ancillis suis. Que ingressa cubiculū repperit eos saluos et incolumes: secum piter dormiētes. Et reuersa nūciauit bonū nūciū. Et b̄ndixit dñm: raguel videlz et anna vxor ei⁹. Et dixerūt. B̄ndicim⁹ te dñe de⁹ isrl̄: qz non cōtigit nob̄ quēadmodū putabam⁹. Fecisti cn̄z nobiscū miā tuā et exclusisti a nob̄ inimicū p̄sequentē nos. Misertus es autē duob⁹ vn̄cis. Fac eos dñe plen⁹ b̄ndicere. et sacrificiū laudis tue et sue sanitatis offerre: vt cognoscat vniuersitas gentiū: qz tu es deus solus in vniuersa t̄ra. Statimq̄ p̄cepit suis suis raguel vt replerēt terra fossam quā fecerāt p̄sq̄ elucesceret. Exori autē sue dixit vt instrueret cōuiuū. et p̄pararet oīa q̄ in cibos erāt iter agētib⁹ necessaria. Duas q̄ pingues vaccas et quatuor arietes occidi fecit et pari epulas oībus vicinis suis. cunctisq̄ amicis. Et adiurauit raguel thobiā vt duas hebdomadas moraret apud eū. De oībus autē q̄ possidebat raguel. dimidiā ptē dedit thobie et fecit hanc scripturā vt ps dimidia q̄ superat post obitū eozum thobie dominio deueniret.

Ca. IX. Iuit āgelus in rages. recepit pecuniā a gabelo et redijt cū eodē gabelo ad thobiā.

Qunc vocauit thobias angelū ad se. quē quidē hōiem existimabat. dixitq̄ ei. Azaria frater peto vt auscultes v̄ba mea. Si meip̄m tradā tibi suū. nō ero cōdignus pudentie tue. Tñ obsecro te vt assumas tibi aīalia siue futia et vadas ad gabelū in rages ciuitatē medoz. reddasq̄ ei cyrographū suū et recipies ab eo pecuniā et roges eū venire ad nuptias meas. Sc̄is em̄ ip̄e qm̄ numerat pater meus dies. et si tardauero vna die plus tristat̄ aīa ei⁹. Et certe vides quō adiurauit me raguel. cui⁹ adiuramentū sp̄nere nō possum. Tūc raphael assumēs quatuor ex suis raguelis et duos camelos in rages ciuitatē medoz p̄xit. et inueniens gabelū dedit ei cyrographū suū. et recepit oēm pecuniā. Indicauitq̄ ei d̄ thobia filio thobie oīa q̄ gesta sunt. fecit eū secū venire ad nuptias. Cūq̄ ingressus eēt domū raguel iuenit thobiā discubētē. et exiliēs osculati sūt se iucē. Et fleuit gabel⁹ b̄ndixitq̄ deū et dixit. B̄ndicat te de⁹ isrl̄. qz fili⁹ es optimi viri et iusti et timentis deū et elemosynas faciētis. Et dicat b̄ndictio sup vxorē tuā et sup p̄tes v̄os et videatis filios v̄os et filios filioꝝ v̄oz vsq̄ in t̄riā et q̄rtā gnationē. et sit sem̄ v̄m̄ benedictum a deo isrl̄ q̄ regnat in sc̄la sc̄loꝝ r̄ū. Cūq̄ oēs dixissent amē. accesserūt ad cōuiuū. Sed cū timore dñi nuptiaz cōuiuū exercebāt.

Ca. X. De cōtristatōe thobie senioris et etiā an ne p̄ mora filij. thobias redijt cū vxore.

Cum hō moras faceret thobias cā nuptiarū sollicitus erat p̄ ei⁹ thobias dicens. Putas quare morat̄ filius meus aut q̄ re detent⁹ ē ibi⁹? Putas ne gabel⁹ mortu⁹ est et nemo reddit illi pecuniā. Cepit autē cōtristari nimis ip̄e et anna vxor ei⁹ cū eo et cepunt ambo fil̄ flere: eo q̄ die statuto mime reuertēret filij eozū ad eos. Flebat igit̄ m̄ ei⁹ irremediabilib⁹ lachrymis atq̄ dicebat. Deu me fili mi vt qd̄ temisim⁹ pegrinari. lumen oculoꝝ n̄oz. baculū senectutis nostre. solatium vite nostre. sp̄m̄ posteritatis nostre. Dia simul in te vno h̄ntes te nō debuim⁹ dimittere a nob̄. Cui dicebat thobias. Tace et noli turbari. san⁹ est fili⁹ n̄r. satis fidelis est vir ille cū q̄ misimus eū. Illa autē nullo mō cōsolari potat sed quōdie exiliens circūspiciebat et circūibat vias oēs p̄ q̄s spes remeādi videbat vt p̄cul videret eū si fieri posset venientē. At hō raguel dicebat ad genēz suū. Mane hic et ego mittā nūciū salutis de te ad thobiā p̄rem tuū. Cui thobias ait. Ego noui q̄ pater me⁹ et m̄ mea mō dies cōputant. et cruciat̄ sp̄s eoz in ip̄is. Cūq̄ v̄bis mltis rogaret raguel thobiā et ille eū nulla rōne vellet audire. tradidit ei sarā et dimidiā ptē oīs

Tobias

sube sue in pueris in puellis. in pecudib⁹. in canis. et in vaccis et pecunia multa et saluum atq; gaudere dimisit eum a se dicens. Angelus domini sanctus sit in itinere vestro: pducatur vos icolumes: et iuuenatis omnia recte circa pentes vestros et videant oculi mei filios vestros p̄usq; moriar. Et appropinquantes pentes filiam suam: osculati sunt eam. et dimiserunt ire: monentes eam honorare soceros. diligere maritum. regere familiam. gubernare domus. et seipsam irreprehensibilem exhibere.

L. S. Tobias dimissa sara cum angelo processit saram et familiam. linit oculos patris de felle piscis post septem dies venit sara et celebrat conuiuium. venerunt consobrini thobie. et fit gaudium inmensum per alios septem dies. **Ca. XI**

A **C**umque reuertentes peruenissent ad charraz que est in medio itinere in Ninive undecimo die dixitque angelus. Tobias frater scis quem admodum reliquisti patrem tuum. Si placet itaque tibi precedamus et leuato gradu insequuntur iter nostrum familie simul cum coniuge tua et cum aiubus. Cumque hoc placuisset ut iret: dixit raphael ad thobiam. Tolle tecum ex felle piscis: erit enim necessarium. Tulit itaque thobias ex felle illo et abierunt. Anna autem sedebat secus viam quod tunc in supralio montis vni respicere poterat de longinquo. Et dum ex eodem loco specularetur aduentum eius: vidit a longe: et ilico cognouit venientem filium suum: currensque nunciavit viro suo dicens. Ecce venit filius tuus. Dixitque raphael ad thobias. At ubi introieris domum tuam: statim adora dominum deum tuum: et gratias ages ei: accede ad patrem tuum. et osculare eum. Statimque linit sup oculos ex felle isto piscis quod portas tecum. Scio enim quoniam mox aperietur oculi eius: et videbit patris tui lumen celi et in aspectu tuo gaudebit. Tunc percucurrit canis qui filius fuerat in via: et quasi nuncius adueniens blandimento sue caude gaudebat. Et exurgens cecus patris cepit offendens pedibus currere et data manu puero occurrit in obviam filio suo. Et suscipiens osculatus est eum cum uxore sua et cepit flere pro gaudio. Cumque adraissent deum et gratias egissent: consederunt. Tunc sumens thobias de felle piscis: linit oculos patris suo. Et sustinuit quasi dimidiam fere horam. et cepit albugo ex oculis eius quasi membrana omni egredi. Quod appropinquans thobias traxit ab oculis eius: statimque visum recepit. Et glorificabant deum ipse videlicet et uxor eius: et omnes qui sciebant eum. Dicebatque thobias. Benedico te domine deus israel: quia tu castigasti me et tu saluasti me. Et ecce ego video thobiam filium meum. Ingressa est etiam post septem dies sara uxor filii eius. et omnis familia et pecora sana et cameli et pecunia multa uxoris: sed et illa pecunia quam recepat a gabelo. Et narrauit pentibus suis omnia beneficia dei que fecisset circa eum pro hominibus que eum duxerat. venestque achior et nabath consobrini thobie: gaudentes ad thobiam

et congratulantes ei de omnibus bonis que circa illum oderat deus. Et post septem dies epulantes omnes cum gaudio magno gauisi sunt.

L. S. Tobias filius commemorat patri beneficia per raphaelem sibi facta. tunc uterque offert ei medietatem bonorum suorum. et ille apertis eis omnem veritatem ablatam est ab eis. pater et filius per tres horas stant prostrati in terra. **Ca. XII**

A Tunc vocauit ad se thobias filium suum dixitque ei. Quid possumus dare viro isto sancto qui venit tecum? Respondens thobias dixit patri suo. Pro qua mercedem dabimus ei. aut quid dignum poterit esse beneficium eius? De duxit et rediit sanus: pecuniam a gabelo ipse recepit. uxores ipse me habere fecit. et demonium ab ea ipse contempsit: gaudium parentibus eius fecit: meipsum a deuoracione piscis eripuit: te quod videre fecit lumen celi. et bonis omnibus pro eum repleti sumus. Quid illi adhuc poterimus dignum dare? Sed peto te patris mei: ut roges eum si forte dignabitur medietatem de omnibus que allata sunt sibi assumere. Et vocantes eum patris. s. et filii. tulerunt eum in partem et rogare ceperunt ut digressum dimidiam partem omnium que attulerant. acceptam haberet. Tunc dixit eis occulte. Benedicite deum celi et coram omnibus uiuentibus confitemini ei: quia fecit vobiscum misericordiam suam. Item sacerdos regis abscondere bonum est. opera autem dei reuelare et profiteri honorificum est. Bona est oratio cum ieiunio et elemosina. magis que thesauros auri recondere: quam elemosina a morte libat. et ipsa est que purgat peccata. et facit inuenire vitam eternam. Qui autem faciunt peccatum et iniquitatem: hostes sunt anime sue. Manifesto ergo vobis veritatem et non abscondam a vobis occultum sermonem. Quoniam orabas cum lacrymis et sepeliebas mortuos. et relinquebas praedium tuum. et mortuos abscondebas pro die in domo tua et nocte sepeliebas eos: ego obtuli orationem tuam domino. Et quia acceptus eras deo: necesse fuit ut temptatio probaret te. Et nunc misit me dominus ut curaret te. et saram uxorem filii tui a demonio liberaret. Ego enim sum raphael angelus. vnus ex septem que astamus ante dominum. Cumque hec audissent turbati sunt. et tremantes ceciderunt sup terram in faciem suam. Dixitque eis angelus. Pax vobis. Nolite timere. Et enim cum essem vobiscum. pro voluntate dei cruce ipse benedixit caritate illi: videbar quidem vobiscum maducare et bibere sed ego cibo inuisibili et potui que ab hominibus videri non potest. uxor. Tempus est ergo ut reuertar ad eum qui me misit vos aut benedicite deum. et narrate omnia mirabilia eius. Et cum hoc dixisset: ab aspectu eorum ablatum est. et ultra eum videre non potuerunt. Tunc prostrati per horas tres in faciem. benedixerunt deum. Et exurgentes. narrauerunt omnia mirabilia eius.

L. S. Verba thobie benedicentis dominum et prophetia eius sub nomine hierusalem. **Ca. XIII**

Judith

Aperiens aut thobias senior os suū bñdi-
xit dñm et dixit. Magn⁹ es dñe in eternū
et i oia secula regnū tuū. qm̄ tu flagellas
et saluas. deducis ad inferos et reducis: et nō est
q̄ effugiat manū tuā. Cōfitemini dño filij israel.
et i cōspectu gētū laudate euz. qm̄ iō dispfit vos
inter gētes q̄ ignorāt eū. vt vos enarretis mira-
bilia ei⁹ et faciatis scire eos: qz nō ē ali⁹ de⁹ om-
nipotēs p̄ter eū. Ip̄e castigauit nos p̄p̄ iniq̄ta-
tes n̄ras. et ip̄e saluabit nos p̄p̄ misericordiā suā
Aspice g⁹ q̄ fecit nobiscū. et cū timore et tremore
p̄fitemi illi regēq; seculorū exaltate in opib⁹ v̄ris
Ego aut i terra captiuitatis mee confitebor illi:
qm̄ ondit maiestātē suā in gētes peccatricē. Cō-
uertimi itaq; pctōres. et facite iusticiā coraz dño
credētes q̄ faciat vobiscū mīam suā. Ego autē
et ania mea in eo letabimur. Bñdicite dño om̄s
electi ei⁹ agite dies leticie et cōfitemini illi. Hieru-
salem ciuitas dei castigauit te dñs in opib⁹ ma-
nuū tuarū. Cōfiteri dño in bonis tuis et bñdic-
deū seculorū vt reedificet i tabernaculū suū. et re-
uocet ad te oēs captiuos et gaudeas in oia secu-
la seculorū. Luce splēdida fulgebis et oēs fines
terre adorabūt te. Natiōes ex lōginquo ad te ve-
niēt. et munera deferētes adorabūt in te dñm et
terrā tuā in sc̄tificatiōem habebūt. Nomē enim
magnum inuocabūt i te. Maledicti erūt q̄ cōtēpse-
rint te et p̄denati erūt oēs q̄ blasphemauerint te
bñdictiq; erūt q̄ edificauerint te. Tu aut letaberis
in filijs tuis qm̄ oēs bñdicent: et p̄gregabūt
ad dñm. Bti oēs q̄ diligūt te. et q̄ gaudēt sup̄ pa-
ce tua. Aia mea bñdic dñm qm̄ liberauit hierlm̄
ciuitatē suā a cunctis tribulationib⁹ ei⁹ dñs de⁹
noster. Beat⁹ ero si fuerint reliq; feminis mei
ad videndā claritatē hierlm̄. P̄orte hierusalem
ex saphyro et smaragdo edificabunt et ex lapide
p̄cioso ois circūit⁹ muroz ei⁹. Ex lapide cādido
et mūdo oēs platee ei⁹ sternētur. et p̄ vicos eius
alleluia cātābūt. Bñdic⁹ dñs q̄ exaltauit eaz: vt
sit regnū ei⁹ in secula seculorū sup̄ eā. Amen.

C.S. De annis et obitu et sepultura thobie et
pp̄hetia eius. de perditione ninie et restaurati-
one hierusalem. de reditu thobie ad soceros suos.
et de morte ipsius **Ca. XIII**

Et p̄sumati sūt p̄mōes thobie. Et postq̄
illumiāt⁹ ē thobias vixit annis q̄dragin-
ta duob⁹: et vidit filios nepotū suoz. Cō-
pletis itaq; annis centū duob⁹. sepultus ē hono-
rifice in ninie. Quinquaginta nāq; et sex annorū
lumē oculoꝝ amisit: sexagenari⁹ nō recepit. Re-
liquū nō vite sue in gaudio fuit: et cū bono p̄fes-
ctu timoris dei prexit in pace. In hora at̄ mortis
sue vocauit ad se thobiā filiū suū et septē iuuenes
filios suos nepotes dixitq; eis. Prope erit inte-
n⁹ ninie. Nō ei excidit n̄bū dñi. et frēs n̄ri q̄ di-

sp̄i sūt a tra isrl̄ reuertent⁹ ad eā. Dis autē def-
ta terra ei⁹ replebit⁹ et dom⁹ dei q̄ in ea incēsa ē
iterū reedificabit⁹ ibiq; reuertent⁹ oēs timētes
deū: et reliquet⁹ gētes idola sua. et veniēt i hieru-
salē et inhabitabūt in ea et gaudebūt in ea oēs re-
ges tre et adorabāt te deū isrl̄. audite g⁹ filij mei
p̄rezv̄z. Seruite dño i x̄tate et inq̄rite. vt facia-
tis q̄ placita sūt illi. et filijs v̄ris mādāte. vt faciāt
iusticias et elemosinas vt sint meōres di et bñdi-
cāt eū in oī tpe in x̄tate et i tota x̄tute sua. Nūc
g⁹ filij audite me et nolite manere b. p̄ q̄cūq; die
sepelierit⁹ m̄rem v̄raz circa me in vno sepulcro
ex eo dirigite gressus v̄ros vt exeat⁹ hinc. Vi-
deo ei⁹ qz iniq̄tas ei⁹ finē dabit ei. Factū ē aut p̄
obitū m̄ris sue: thobias abscessit ex ninie cū vx-
ore sua et filijs et filioꝝ filijs. et reuert⁹ ē ad soc-
eros suos. Inuenitq; eos incolūes i senectute
bōa: et curā eoz gessit. et ip̄e clausit oculos eoz: et
oēm hereditatē dom⁹ raguel ip̄e p̄cepit. viditq;
q̄ntā generationē filiosq; filioꝝ suoz. et cōple-
tis ānis nonagita et nouē i tiorē dñi: cū gaudio
sepelieit eū Dis at̄ cognatio ei⁹ et ois gnatio ei⁹
in bōavita et in sc̄a p̄uersatōe p̄māsit: ita vt acce-
pti eēt tā deo q̄ hoīb⁹ et cūctis h̄itātib⁹ terrā.

**Explicit liber thobie. Incipit
prologus in librum Judith.**

Aud hebreos liber iudith inf̄ agiogra-
pha legit. cui⁹ autoritas ad roboranda
illa q̄ i cōtētiōem veniūt. min⁹ idonea
iudicat. Chaldeo tñ p̄mōe p̄script⁹ inter histori-
as cōputat. S; qz hūc librum sinod⁹ nicena in nu-
mero sc̄ay scripturarū legit cōputasse: acq̄ em po-
stulatōi v̄re. imo exactōi et sepositi occupatōib⁹
q̄b⁹ vehemēter artabar. huic vnā lucubratiūcu-
lā dedi: magis sensū e sensu q̄ ex n̄bo n̄bū trāsse-
rens. Oltroz codicū varietatē vitiosissimā apu-
taui. sola ea q̄ itelligētia itegra i n̄bis chaldeis
inuenire potui. latinis exp̄ssi. Accipe iudith vi-
duā: castitatē exēplū. et triūphali laude p̄petuis
eā p̄conijs declarare. Hāc enī nō soluz fem̄is. s; et
viris imitabilē dedit q̄ castitatē ei⁹ et munera-
tor. x̄tutē ei talē tribuit vt inuictū oīb⁹ ho ibus
vinceret. et insupabilem superaret.

**Explicit prologus. Incipit
liber Judith.**

C.S. De potētia arpharat et nobilitate ciuitatē
ei⁹ quā edificauit et ip̄m nabuchodonosor vicit
mittēs nūcios ad oēs puincias. q̄s cū vacuos
remiserūt iurat se vindicaturū de oīb⁹. **Ca. I**

Arpharat itaq;
ret medorum subingauerat
mltas gētes impio suo et ip̄e
edificauit ciuitatē potentissi-
mā quam appellauit egbatha
xi

iosue. xxiij. e

D

xi

Judith

nis. Et lapidibus quadratis et sectis fecit muros eius: in latitudine cubitorum septuaginta et in latitudine cubitorum triginta. Turres quoque posuit in latitudine cubitorum centum. Per quadratum vero earum latitudinis viciorum pedum spacio tenebat. posuitque portas eius in altitudine turrium. et gliabat quasi potes in potentia exercitus sui et in gloria quadrigarum suarum. Anno igitur duodecimo regni sui: nabuchodonosor rex assyriorum qui regnabat in ninive civitate magna. pugnavit contra arphaxat: et obtinuit eum in campo magno qui appellatur ragancirca eufratem tigrim et iadafon in campo erioch regis elicoz. Tunc exaltatum est regnum nabuchodonosor et cor eius elevatum est et misit ad omnes qui habitabant in cilitia et damasco et libano: et ad gentes que sunt in carmelo et cedar et in habitaculis galilea. in campo magno esdrelon et ad omnes qui erant in samaria et trans flumen iordanem usque ad hierusalem et omnes trans iordanem: usque ad montes ethiopicorum. Ad hos omnes misit nuncios nabuchodonosor rex assyriorum qui omnes uno animo responderunt et remiserunt eos vacuos ac sine honore abiecerunt. Tunc indignatus nabuchodonosor rex ad omnes trans iordanem: iuravit per thronum et regnum suum quod defederet se de omnibus regionibus his.

L. S. Nabuchodonosor hito consilio mittit holofernem ad regna occidentis qui egrediens vastabat omnia.

Anno tertio decimo nabuchodonosor regis: vicesima et secunda die mensis primi factum est verbum in domo nabuchodonosor regis assyriorum. ut defederet se. Vocavitque omnes maiores natu: omnesque duces et bellatores suos. et habuit cum eis mysterium consilij sui. Dixitque cogitatos sua in eo esse: ut omnes trans suo subiugaret imperio. Quod dictum cum placuisset omnibus. vocavit nabuchodonosor rex holofernem principem militie sue et dixit ei. Egredere adversum omne regnum occidentis. et contra eos precipue qui contempserunt imperium meum. Non proceperunt oculi tui ulli regno omniumque verberum munita subigam tibi. Tunc holofernes vocavit duces et magistratus virtutis assyriorum: et dinumeravit viros in expeditione sicut precepit ei rex centum viginti milia pedum pugnatorum. et equites sagittarios duodecim milia. Omnemque expeditionem suam fecit preire in multitudine innumerabiliu came loruzcum his qui exercitibus sufficerent copiose bouumque armata gregesque ovium: quorum non erat numerus. Frumentum ex omni syria in transitu suo parari constituit. Auxilio vero et argenteo de domo regis assumpsit multum nimis. Et profectus est ipse et omnis exercitus cum quadrigis et equis et sagittariis: qui coopererunt faciem terre sicut locuste. Cumque pertransisset fines assyriorum: venit ad magnos montes age qui sunt a sinistro cilitie ascenditque omnia castella eorum et obtinuit omnem munitiorem. Effregit autem civitatem opulentissimam melotibi: perdiditque omnes filios tharsis et filios hysmael qui erant contra faciem deserti. et ad austrum terre celeon. Et transiit eufratem et venit in mesopotamiam et fre-

git omnes civitates excelsas que erant ibi a torrente mare bre usque que perveniat ad mare et occupavit terminos eius a cilitia usque ad fines iaphet qui sunt ad austrum. Adduxitque omnes filios madian: et perdidit omnem locum plorationem eorum: omnesque resistentes sibi occidit in ore gladii. Et post hoc descendit in campos damasci in diebus messis. et succendit omnia sata: omnesque arbores et vineas fecit incidere. et cecidit timor illius super omnes habitantes terram.

L. S. Civitates se ultro tradiderunt holoferni. de quibus ipse sibi cepit auxiliares. et tunc ipsas civitates et deos eorum subvertit.

Ca. III

Quone miserunt legatos suos universarum urbium ac provinciarum reges ac principes syrie. scythie et mesopotamie: et syrie sobal et libie atque cilitie qui venientes ad holofernem dixerunt. Desinat indignatio tua circa nos. Melius est enim ut viventes fuimus nabuchodonosor regi magno et subditi sumus tibi quam morietes cum iteritu nostro: ipsi fuimus in se danna patiamur. Dis civitas nostra. omnisque possessio omnes montes et colles et campi et armenta bouum. gregesque ovium et caprarum: equorumque et camelorum et universae facultates nostre atque familie. in conspectu tuo sunt. Sint omnia sub lege tua. Nos etiam et filij nostri tui sumus. Veni nobis pacifice dominus et utere fructu nostro sicut placuerit tibi. Tunc descendit de monte cum equitibus in virtute magna et obtinuit omnes civitates et omnem inhabitatam terram. De universis autem urbibus assumpsit sibi auxiliares viros fortes et electos ad bellum. Tantusque metus pervenit illis incubuit. ut universarum urbium habitatores. principes et honorati filii cum populis exiret in obviam venienti. excipientes eum cum coronis et lapidibus: ducetes choros in tympanis et tybijs. Nec ista tamen facientes. ferocitate eius pectorum mitigare potuerunt. Nam et civitates eorum destruxit: et lucos eorum excidit. Precepit enim illi nabuchodonosor rex ut omnes deos terre exterminaret. vix ut ipse solus diceret deus ab his nationibus qui potuissent holofernem potentia subiugari. Pertransiens autem syriam sobal: et omnes appamiam: omnemque mesopotamiam. venit ad idumeos in terra gabaa: accipitque civitates eorum et sedit ibi per triginta dies in quibus diebus adunari precepit universam exercitum virtutis sue.

L. S. Tunc filij israel munitiões preparant quos horat beliachim sacerdos clamare ad dominum quod faciunt cum instantia magna.

Ca. IIII

Quone audientes filij israel qui habitabant terram iuda: timuerunt valde a facie eius. Tremor etiam et horror invasit sensus eorum. ne hoc faceret hierusalem et templo domini quod fecerat ceteris civitatibus et templis earum. Et miserunt in omnem samariam per circuitum usque hiericho et occupaverunt omnes virtutes motum. Et muris circumdederunt vicus suos et congregaverunt frumenta in preparatione pugne. Sacerdos etiam eliachim scripsit ad universos

i. Mach. i. a

D

A

B
Ezech. 4. b

E

D

Judith

q̄ erāt p̄tra esdrelō q̄ ē s̄ faciē cāpi magni iuxta dotaim z vniuersis p̄ q̄svie trāsit eē poterat. vt obtinerēt ascēsus mōtiū p̄ q̄s via eē poterat ad hierusalē. z illic custodirēt vbi āgustū iter esse poterat iter mōtes. Et fecerūt filij isrl̄. s̄z q̄ p̄stitu erat eis sacerdos dñi eliachī. Et clamauit om̄is ppl̄s ad dñz instātia magna z hūliauerūt aias suas i ieiunijs z orōib⁹ ip̄i z m̄lieres eoz. Et idu erūt sacerdotes alitijs. z infātes p̄strauerūt s̄ faciē tēpli dñi z altare dñi opuerūt cilicio. Et clamauerūt ad dñz deū isrl̄ vnanimit̄. ne darē i p̄ dā infātes eoz. z v̄ozes eoz in d̄fionē. z citates eoz i extirminū. z scā eoz i pollutōez z fierēt in obp̄ziū gentib⁹. Tunc eliachī sacerdos dñi magn⁹ circūiuit oēs isrl̄. allocut⁹ q̄ ē eos dicēs. Scitote qm̄ exaudiet dñs p̄ces v̄zas. si manētes pmāseritis i ieiunijs z orōib⁹ in cōspectu dñi. **Deōres** estote moysi sui dñi. q̄ amalech p̄fidē tē in v̄tute sua z i potētia sua z i exercitu suo z in clipeis suis z i currib⁹ suis z i eq̄tib⁹ suis nō ferro pugnādo. s̄ p̄cib⁹ sc̄tis orādo deiecit. Si erūt vniuersi hostes isrl̄. si p̄seuerauerit i b̄ ope qd̄ cepistis. Ad hāc igit̄ exortatōez ei⁹ dep̄cates dñm p̄manebāt in p̄spectu dñi. ita vt etiā hi qui offerebāt dño holocausta: p̄cincti cilitijs offererēt sacrificia dño. z erat cinis supra capita eoz. Et ex toto corde suo oēs orabāt deū vt visitaret populum suum isrl̄.

Ca. V. Indignatus holofernes inquit de gente: z r̄ndit ei achior dux filiorū. Amon. q̄lif de⁹ celi defēdit illos. auditis v̄bis Achior. indignatur principes holofernis.

Unciatūq̄ est holoferni p̄ncipi militie assyrioz q̄ filij isrl̄ p̄pararēt se ad resistē dū: ac mōtiū itera p̄clusissent. z furore nimio exaruit in iracūdia magna. Vocauitq̄ oēs p̄ncipes moab. z duces amō. z dixit. eis. Dicite mihi q̄s sit ppl̄s iste q̄ mōtana obsidet. aut q̄ z q̄les z q̄nte sint citates eoz. q̄ etiā sit v̄l eoz aut q̄ sit mltitudo eoz v̄l q̄s rex militie illoz z q̄re p̄ oib⁹ q̄ hitāt in oriēte isti p̄tēpserūt nos. z n̄ exierūt in obuiā nob: vt suscipent nos cū pace. Tūc achior dux oīs filioz amon r̄ns ait. Si digner̄ audire dñe dicā v̄tate in p̄spectu tuo de ppl̄o isto q̄ in mōtanis hitat: z nō egrediet̄ v̄bū flm̄ ex ore meo. Popul⁹ iste ex p̄genie chaldeoz ē. Dic p̄mū in mesopotamia hitauit. qm̄ noluerūt seq̄ deos patrū suoz q̄ erāt i fra chaldeozū. Deferētes itaq̄ cermonias patrū suoz q̄ in mltitudo die deozū erāt. vnū deū celi coluerūt. q̄ z p̄cepit eis vt exirēt ide z hitaret̄ icharrā. Cūq̄ opuiset oēs frā fames descēderūt in egyptū: illicq̄ p̄ q̄ dringētos ānos sic mltiplicati sūt. vt dinūcrari eoz n̄ posset exercit⁹. Cūq̄ ḡuasset eos rex egypti. atq̄ i edificatōib⁹ v̄biū suaz i luto z latere

subingasset eos. clamauerūt ad dñz suū. z percussit totā trā egypti plag⁹ varijs. Cūq̄ eiecissent eos egyptij a se z cessasset plaga ab eis. z iteruz eos vellēt capere ad suū fuitiū reuocare fugiētib⁹ his de⁹ celi mare apuit. ita vt bicide aq̄ q̄si mnr⁹ soli darēt z isti pede sicco fūdū mar̄ pambulādo trā firēt. In q̄ loco dū inūerabil̄ exercit⁹ egyptioz eos p̄seq̄ret ita aq̄s coopt⁹ ē vt n̄ remaneret v̄l v̄n⁹ q̄ factū poster⁹ nūciaret. Egredius etiā mare rubrū def̄ta fina mōtis occurrerūt i qb⁹ nunq̄ hō hitare potuit v̄l fili⁹ hōis requeuit. Illic fōtes a mari obdulcati sūt eis ad bibēdū z p̄ ānos q̄dra gita annonā de celo p̄secuti sūt. Ubicūq̄ igressi sūt sine arcu z sagitta: z absq̄ scuto z gladio: de eoz puguit p̄ eis z vicit. Et n̄ fuit q̄ insultaret populo isti. nisi qm̄ recessit a cultu dñi dei sui. q̄tiēs cūq̄ at p̄t ip̄m deū suū aliez coluerūt dati sūt i p̄ dā z i gladiū z i opprobriū. Quotiēscūq̄ at p̄t tuerēt se recessisse a cultura dei sui. dedit eis deus celi v̄tutē resistēdi. Deniq̄ chananeū regē z iebu zcū z p̄hereseū z etheū z cueū z amozreū: z oēs potētes i esebon p̄strauerūt. z trās eoz z citates eoz ip̄i possederūt. z vsq̄ dū n̄ peccaret̄ i p̄spectu dei sui. erāt cū illis bōa. De⁹ em̄ illoz o d̄it iniq̄tatē. Nā z añ hos ānos cū recessissent a via quā dederat illis de⁹ vt v̄bularēt i ea exterminati sunt p̄lijs a mlti natiōib⁹ z p̄limi eoz captiui abducti sūt i trā n̄ suā. Nup̄ at reuersi ad dñm deū suū ex disp̄siōe q̄ disp̄si fuerāt: adunati sūt z ascēderunt mōtana h̄ oia. z itez possidēt h̄rlm̄ vbi sūt sc̄tā sc̄toz. Nūc ḡ mi dñe p̄q̄re si ē aliq̄ iniq̄tas eoz i p̄spectu dei eoz. ascēdam⁹ ad illos. qm̄ tradens tradet illos de⁹ eoz tibi. z s̄bingati erūt sub iugo potētie tue. Si v̄o n̄ ē offensio ppl̄i hui⁹ corā deo suo. n̄ poterim⁹ resistere illi. qm̄ de⁹ eoz defendet illos. z erim⁹ i opprobriū vniuerse trē. Et factū ē cū cessasset loq̄ achior v̄ba h̄: irati sūt oēs maḡtes holofernis z cogitabāt iterficē eū dicētes ad aliteruz. Quis ē iste q̄ filios isrl̄ posse dicat resistē regi nabuchodonosor z exercitib⁹ ei⁹ hōies iermes z sine v̄tute: z sine pitia art̄ pugne. Et ḡ agnoscat achior qm̄ fallit nos. ascēdem⁹ i mōtana. et cū capti fu erit potētes eoz tūc cū cisdegladio trāsuerberabit. vt sciat oīs gēs qm̄ nabuchodonosor de⁹ terre est. z p̄ter ip̄m ali⁹ nō est.

Ca. VI. Holofernes irat⁹ iubet achior ligatum duci i bethuliā. nūcij ligāt achior ad arborē. filij isrl̄ soluētes causa cognita eū cōsolāt et clamant ad dominum.

Actū ē aut cū cessassent loq̄ indignat⁹ holofernes vehementer dixit ad achior. qm̄ p̄phetasti nob̄ dicēs q̄ gens isrl̄ defendatur a deo suo vt oñdas tibi qm̄ nō est de⁹ nisi nabuchodonosor. cū percussim⁹ eos oēs sicut hō minēv̄nū tūc z ip̄e cū illi assyrioz gladio iterabis

Exod. xii. c
infra. vi. c

Exod. xv. d
3bidē. xvi. g

D

infra. xvi. b
infra. xii. d

infra. xii. d

x ij

Exod. xv. d

Infra

Infra. xi.

Ca. vi. d

Exod. i. a

Judith

Et ois isrl' tecū pditiōe dispiet: et pbabis quā na-
buchodonosor dñs sit vniuersē t're. Tuncq; gla-
di' militie mee trāset p latera tua et cōfir' cades
iter vulneratos isrl' et nō respirabis vltra donec
exterminer' cū ill'. Porro autē si pphetiā tuā ve-
rā existimas nō p'cidat vult' tu'. et pauor q' faciē
tuaz obtinet abscedat a te. si v'ba mea b' putas
i'plere nō posse. Et at noueris qz sil' cū illis hec
experier'. ecce ex hac hora illoz p'plo sociaber'
vt dū dignas mei gladij penas excepint ip'e sil'
vltioni subiaceas. Tūc holofernes p'cepit suis
suis vt cōprehēderēt achior et ducerēt eū in be-
thuliā et traderēt eū i' manns filioz isrl'. Et acci-
piētes eū sui holofernis: p'fecti sūt p' cāpestrā
sz cū app'pinq'ssent ad mōtana exierūt p' eos sū-
dibularij. Illi autē diuertētes a latere mōtis li-
gauerūt achior ad arborē manib' et pedib': et sic
victū de restib' dimiserūt eū. et reueri sūt ad dñs
suū. Porro filij isrl' descēdētes de bethuliā: ve-
nerūt ad eū. Quē soluētes duxerūt ad bethuliā
atq; i' mediū p'pli illū statuētes p'cotati sūt. qd
rex esset q' illū victū assyrii reliq'ssent. In dieb'
ill' erāt illis p'ncipes. ozias fili' micha de tribu
symed'. et charmi q' et gothoniel. In medio itaq;
senioz et i' p'spectu oīuz: achior dixit oīa q' locut'
fuerat ab holoferne infrogat' et q'lit p'pls holo-
fernis voluisset p'pter b' v'bu' interficere eū. et quē
admodū ip'e holofernes irat' iusserit eū isrl'itis
hac de causa tradit' dū viceret filios isrl': tūc et
ip's achior dimeris iubeat iterire supplicijs pro-
pter b' q' dixisset de' celi defēsor eoz ē. Cūq; achi-
or vniuersa b' exposuisset. ois p'pls cecidit in fa-
ciē adorātes dñs et cōmuni lamētatiōe et fletu
vnanimes p'ces suas dño effuderūt dicētes Dñe
de' celi et t're ituere supbiā eoz et respice ad no-
strā hūilitatē. et faciē scōz tuozū attēde. et oñde
quonias non derelinquis p'sumentes de te et
p'sumentes de se et de sua virtute gloriātes
humiliās. Finito itaq; fletu: et per totam diem
orōe p'plozū cōpleta. cōsolati sūt achior dicētes
De' patrū n'rozū cui' tu stutēj p'dicasti ip'e tibi
hāc dabit vicissitudinē: vt eozū magis tu interi-
tū videas. Cū v'o dñs de' noster dederit hāc li-
btatē suis. sit et tecū de' in medio n'ri. vt sic plas-
cuerit tibi ita cū tuis omib' p'uerferis nobiscū.
Tūc ozias finito p'silio suscepit eū in domū suā.
et fecit cenā magnā. Et vocatis oib' p'sbyter': sil'
expleto ieiunio refecerūt. Postea v'o p'uocat'
est ois p'pls et p' totā noctē intra eccliam oraue-
runt petentes auxiliū a deo israel.

C S. Holofernes obsidet bethuliā. ciues siti
coartat. et volūt vrbē tradere. ozias adhuc quinq;
dies postulat et expectare psuadet VII
Holofernes autē altera die precepit exerci-
tibus suis. vt ascēderēt contra bethuliaz

Erant autem pedites bellatorū centus viginti
milia. et eq'tes vigintiduo milia. p'pter p'pationē svi-
roz illoz q's occupauerat captiuitas et adducti
fuerāt de puicijs et vrbibus vniuersē iuuetutis.
Dēs parauerūt se p'iter ad pugnā p' filios israel
et vnerūt p' crepidinē mōtis vsq; ad apicē q' re-
spicit sup dothais a loco q' dicitur belmavsq; ad chel-
mon q' ē p' esdrelon. Filij at isrl' vt viderūt multi-
tudinē illoz: p'strauerūt se sup terrā mittentes ci-
nerē sup capita sua: vnanimes orātes vt de' isrl'
miam suā oñderet sup p'pls suū. Et assumētes ar-
ma sua bellica: sederūt p' loca q' angusti itineris
tramitē dirigūt iter mōtosa et erāt custodiētes ea
tota die et nocte. Porro holofernes dū circūit p'
gyz repperit q' fōs q' influebat aq'ductū illozū a
pte australi extra citatē dirigeret. et incidi p'cepit
aq'ductū illoz. Erāt tñ nō lōge a mur' fontes ex
q' b' furtim videbant haurire aquā ad refocillan-
dū pot' q' ad potādū. Sz filij amon et moab ac-
cesserūt ad holofernē dicētes. Filij isrl' nō i' lācca:
nec i' sagitta p'sidūt: sz mōtes defēdūt illos et mu-
niūt illos colles i' p'cipitio p'stituti. Et g' sine cō-
gressiōe pugne possis supare eos. p'oe custodes
fontiū vt nō hauriāt ex eis et sine gladio it'ficies
eos. v' certe fatigati: tradēt ciuitatē suā quā pu-
tāt in mōtib' positā supari nō posse. Et placuerūt
v'ba b' corā holoferne: et corā satellitib' ei' et cōsti-
tuit p' gyz cētenarios p' singlos fontes. Cūq;
ista custodia p' dies viginti fuisset expleta. defece-
rūt cisterne et collectiōes aq'z oib' inhabitātib'
bethuliā: ita vt nō esset intra ciuitatē vñ satiarēt
vel vna die: quā ad mēsurā dabat p'pls aq' quo-
tidie. Tūc ad oziā cōgregati oēs viri femineq; iu-
venes et puuli oēs sil' vna voce dixerūt. Iudicet
de' inter nos et te. quā fecisti in nos mala nolēs
loq' pacifice cū assyrijs. et p'p' b' v'edi dit nos de'
in manib' eoz. Et iō nō ē q' adiuet: cū p'sterna
mur añ oculos eoz i' siti et i' pditione magna. Et
nunc cōgregate vniuersos q' in ciuitate sūt vt spō-
te tradam' nos oēs p'plo holofernis. Meli' est
enī vt captiui b'ndicam' dñm viuētes q' moria-
mur et sim' opprobriū oī carni. cū videam' vro-
res n'ras et infantes n'ros mori añ oculos n'ros
Cōtestamur hodie celū et terrā et deū pat'z n'roz
q' vlciscit nos s'm p'ctā n'ra vt iā tradatis ciuita-
tē in manu militie holofernis: vt sit finis n' bre-
uis in ore gladij. q' lōgior efficit i' ariditate sitis.
Et cū b' dixissent. fact' ē fletus et vlulatus mag-
nus in ecclia oibus. et p' multas horas vna voce
clamauerunt ad deum dicentes. Peccauimus
cum patrib' nostris iniuste egimus: iniquitates
fecim'. Tu quia pius es misere nostri. et in tuo
flagello vindica iniquitates nostras: et noli tra-
dere cōfite'tes te populo qui ignorat te. vt nō di-
cāt inter gētes vbi est de' eoz. Et cū fatigati his

B

C

S. V. D

D

A

B

C

Exod. 12

Thren. 1

D

Psal. 124

Judith

clamoribus et his fletibus lassati siluissent exurgentes ozias infusus lachrymis. et dixit. Equo auctore estote fratres. et hos quoscumque dies expectemus a domino misericordias. Forsitan enim indignationem suam abscedet et dabit gloriam nomini suo. Si autem transactis quoscumque diebus non uenerit ad istorum faciemus habere uerba que locuti estis.

L.S. Judith arguit sacerdotes quod consenserunt tradere civitatem quam monet orare. etiam ipsam per se rogant sacerdotes. dixit se exituram de civitate cum abra sua. scilicet quod factura sit iniqui prohibet. VIII.

Et factum est cum audisset habere uerba iudith uidebat quod erat filia merari. filii idor. filii ioseph. filii ozie. filii elai. filii iano. filii iedeo. filii raphois. filii achitob. filii melchie. filii ena. filii nathanie. filii salathiel. filii symeo. filii ruben. et uir eius fuit manasses. qui mortuus est in diebus messis hordeacee. instabat enim super alligantes manipulos in campo: et uenit esset super caput eius et mortuus est in bethulia civitate sua. et sepultus est illic cum patribus suis. Erat autem iudith relicta eius uidua iam annis tribus et mensibus sex. Et in superioribus domus sue fecit sibi secretum cubiculum in quo cum puellis suis clausa morabatur tribus super liberos suos cilicium ieiunabat omnibus diebus uite sue. propter sabbata et neomenias. et festa domus israel. Erat autem eleganti aspectu nimis. cui uir suus reliquerat ditias multas. et familiam copiosam. ac possessiones armentis bouum et gregibus omnium plenas. Et erat habere in omnibus famosissima: quam timebat dominus ualde. nec erat quod loqueretur de illa habere malum. Nec itaque cum audisset quam ozias promississet quod transacto quanto die traderet civitatem: misit ad presbyteros chabri et charmi. Et uenerunt ad illam. et dixit illi. Quid est habere uerbum in quo consensit ozias ut tradat civitatem assyriis. si intra quoscumque dies non uenerit uobis adiutorium. Et que estis uos que temptatis dominum. Non est iste sermo qui misericordiam prouocet: sed potius qui iram excitet et furorem accendat. Prosumit uos tempus miseracionis domini et in arbitrium uostre die constituitis ei. Sed quia patiens dominus est in sermone penitentium et indulgentiam eius fufis lacrimis postulemus. Non enim quasi homo deus sic commiserabilis. neque sicut filii hominis ad iracundiam inflammabilis. Et ideo humiliemur illi auias nostras. et in spiritu constituti humiliato: fuerites illi dicamus. fletus domino: ut secundum uoluntatem suam sic faciat nobiscum cito misericordiam suam. ut sic conturbatum est cor nostrum in superbia eorum: ita etiam de nostra humilitate gloriemur. quam non sumus secuti peccata patrum nostrorum que dereliquerunt deum suum: et adorauerunt deos alienos: propter scelere dati sunt in gladium et in rapinam et in confusionem inimicis suis. Nos autem alterum deum nescimus propter ipsum. Expectemus humiles consolacionem eius. et exoret sanguinem nostrum de afflictionibus inimicorum nostrorum: et humiliabit omnes gentes quecumque insurgunt contra nos: et faciet illas sine honore dominus deus noster. Et nunc fratres quam uos que estis presbyteri in populo dei. et ex uobis pedet aia illorum ad eloquium

uestrum: corda eorum erigite ut meiores sint quam temptati sunt patres nostri. ut probarent si uere colerent deum suum. Meiores esse debent quam patres nostri abraham temptatus est et per multas tribulationes probatus. dei amicus effectus est. Sic isaac. sic iacob. sic moyses. et omnes que placuerunt deo. per multas tribulationes transierunt fideles. Illi autem que temptaciones non susceperunt cum timore domini. et impatiencia suam et impetum murmuracionis sue contra dominum protulerunt exterminati sunt ab exterminatore et a serpentibus perierunt. Et nos quod non uiscamur nos per his que patimur: sed reputantes peccatis nostris. habere ipsa supplicia meliora esse flagella domini quasi sui que corrigimur ad emendacionem et non ad perditionem nostram. euenisse credamus. Et dixerunt illi ozias et presbyteri. Quia que locuta est uera sunt. et non est in sermone tuo uilla reprehensio. Nunc quod ora pro nobis quam mulier sancta es et timens deum. Et dixit illis iudith. Sic quod potius loquar dei esse cognoscitis. ita quod facere disposui probate si ex deo est orate ut firmum faciat deus pro filium meum. Stabit uos ad portam nocte ista et ego exeam cum abra mea. et orate ut sic dixistis in diebus quoscumque respiciat dominus populum suum israel. Vos autem nolo ut scrutemini actum meum. et usque dum renunciet uobis nihil aliud fiat nisi oratio pro me ad dominum deum nostrum. Et dixit ad eam ozias presceps iude. Uade in pace. et dominus sit tecum in ultione inimicorum nostrorum. Et reuertentes abierunt.

L.S. Orat iudith et ingressa oratorium suum cilicio uestit. post orationem uestimenta uiduitat deponens uincta et lota pulcris uestimentis et ornamentis induta cum abra sua exiit sacerdotibus benedicentibus.

Quibus abscedentibus: iudith ingressa est oratorium suum. et induens se cilicio posuit cinerem super caput suum. et prosternens se domino clamabat ad dominum: dicens. Domine deus patris mei symeon: que dediti illi gladium in defensionem alienigenarum que uiolatores extiterunt in conuentione sua. et denudauerunt femur iugis in confusionem: et dediti mulieres illorum in preda et filias illorum in captiuitatem: et omnem preda in diuisionem suis tuis que zelauerunt zelum tuum: subueni quod te domine deus meus mihi uide. Tu enim fecisti priora. et illa post illa cogitasti: et habere factum est quod ipse uoluisti. Omnes enim uie tue parate sunt. et tua iudicia in tua prouidentia posuisti. Respice castra assyriorum nunc: sic tunc castra egypti orum uidere dignatus es. quam post suos tuos armati currebant. confidentes in quadrigis et in equatu suo et in multitudine bellatorum. Sed asperisti super castra eorum et tenebre fatigauerunt eos. Tenuit pedes eorum abyssus et aqua operuerunt eos. Sic fiant et isti domine. que confidunt in multitudine sua: et in curribus suis et in contibus et in sagittis suis et in lanceis glanc. et nesciunt quod tempus es deus noster que ceteris bella ab initio. et dominus nomen est tibi. Erige brachium tuum sicut ab initio et allide uirtutem eorum in uirtute tua. Cadat uirtus eorum in iracundia tua que promittunt se violare sancta tua. et

Gen. xxi. a

i. Cor. x. b

A

Gen. xxxii. d

B

Exod. xiii. f

Judith

polluere tabernaculū noīis tui. et deſicere gladio ſuo cornu altaris tui. **S**ac dñe vt gladio ppo ei? ſupbia amputet. **C**apiat laqo oculoꝝ ſuoꝝ i me et pcuties eū ex labiis charitat] mee. **D**a mihi in aīo pſtantia vt ptenā illū et virtutē vt cuertā illū. **E**rit enī h̄ memoriale noīis tui. cū man? femie de tegerit eū. **N**ō enī i multitudine ē virtus tua dñe ne q̄ in cōꝝ virib? volūtas tua. **N**ec ſupbi ab initio placuerūt tibi. ſ; humiliū et māſuetoy ſp tibi placuit deſcātio. **D**e? celoꝝ creator aq̄ꝝ. et dñs toti? creature. exaudi me miſerā deſcāntē et de tua miſericordia preſumētē. **M**emēto dñe teſtamenti tui. et da ſpū in ore meo et i corde meo pſiliū cor roborā vt dom? tua i ſctificatiōe tua pmaneat et oēs gētes agnoſcāt qz tu es de? et n̄ ē ali? pter te

Eccl. xxxvi.

C. S. Judith inuēta ab exploratorib? ducit ad holoferne p̄cioſis induta. q̄ i ei? pulcritudine capit: et p̄ncipes ſeſe pugnare p tā pulchris mulieribus hortantur. **Ca. X**

Actū eſt autē cū ceſſaſſet clamare ad dñm ſurrexit de loco in q̄ iacuerat pſtrata ad dñm. **V**ocauitq; abram ſuā: et deſcēdēs in domū ſuā abſtulit a ſe cilitiū. et exiit ſe veſtimētis viduitat] ſue. **E**t lauit corp? ſuū. et vniuit ſe myrto optio. et diſcrimāuit crinē capitis ſui et i poſuit mitrā ſup caput ſuū. et induit ſe veſtimētis iocunditatis ſue. **I**nduitq; ſandalia pedib? ſuis. aſſūpſitq; dextrariola et lilia et iures et ānulos et oib? ornāmētis ſuis ornauit ſe. **C**ui etiā dñs p̄tulit ſplēdorē qm̄ oīs iſta cōpoſitio nō ex libidine ſ; ex virtute pēdebat. **E**t iō dñs hāc in illā pulcritudinē āpliauit: vt incōpabili decore oīum ocul' apperet. **I**mpoſuit itaq; abre ſue aſcopā vini. et vas olei et polētā et lapates et panes et caſeū et p̄fecta eſt. **C**ūq; veniſſet ad portas ciuitat] inueniēt expectatē oziā et p̄ſbyteros ciuitat]. **Q**ui cū vidiffent eā: ſtupētes mirati ſūt nimis pulcritudinē ei?. **N**ihil tñ i terrogātes eā. dimiſerūt trāſire dicētes. **D**e? patrū n̄oꝝ det tibi grāz: et oē cōſiliū tui cordis ſua virtute corroboret et gliet ſup te hierlm̄ et ſit nomē tuū i numero ſctoy et iſto rū. **E**t dixerūt hi q̄ illic erāt omēs vna voce. fiat. fiat. **J**udith n̄o orās dñm trāſiuit p portas ipſa et abra ei?. **F**actū ē autē cū deſcēderet montē circa ortū diei: occurrerūt ei exploratores aſſyrioy. et tenuerūt eā dicētes. **U**n̄ venis aut q̄ vadis? **Q**ue rñdit. **F**ilia ſum hebreoy. **I**deo ego fuſi a facie eoy: qm̄ futurū agnouī q̄ denē vob i deſcātiōez p eo q̄ cōtemnētes vos noluerūt vltro tradere ſeipos: vt inuenirēt miām in cōſpectu v̄o. **H**ac de eā cogitavi mecū dicēs. **V**adā ad faciē p̄ncipis holofernis vt indicē illi ſecreta illoy. et oſtēdā illi q̄ aditu poſſit obtinere eos. ita vt non cadat vir vnus de exercitu ei?. **E**t cū audiſſent viri illi ſp̄ba ei? cōſiderabāt faciē eius et erat i oculis

infra. xvi. b

infra. xiii. d

coꝝ ſtupor: qm̄ pulcritudinē ei? mirabant nimis **E**t dixerūt ad eā. **C**ōſeruasti aīam tuā eo q̄ tale repperiſti cōſiliū vt deſcēderes ad dñm noſtrū **H**oc at ſcias qm̄ cū ſteteris i cōſpectu ei? bñ tibi faciet et eris gratiſſima in corde ei?. **D**ixeruntq; illam ad tabernaculū holofernis nūciātes eaz. **C**ūq; intrāſſet ante faciē ei?. ſtatim captus eſt in ſuis ocul' holofernes. **D**ixerūtq; ad eū ſatellites ei?. **Q**uis contēnat pplm̄ hebreoy q̄ tā decoꝝas mulieres hñt vt nō p his merito pugnare ſ; eos debeam? **V**idēs itaq; iudith holoferne ſcēdentem in canopeo qd̄ erat ex purpura et auro ſmaragdo et lapidibus p̄cioſis intextum et cū in faciē eius intendiſſet adorauit eum proſternens ſe ſuper terram. et cleuauerunt eam ſerui holofernis iubente domino ſuo.

C. S. Holofernes confortat Judith cām quare venerit querit. que rñdit ſp̄ba adulatoria placencia holoferni. **Ca. XI**

Quāc holofernes dixit ei. **E**q̄ aīo eſto et noli pauere i corde tuo qm̄ ego nūq̄ no cui virū q̄ voluit ſeruire nabuchodonosor regi. **P**pls aut tu? ſi nō cōtēpſiſſet me nō eleuaſſem lācēā meā ſup eū. **N**ūc at dic mihi q̄ ex cā reſceſiſti ab ill. et placuit tibi vt venires ad nos? **E**t dixit illi iudith. **S**ume ſp̄ba ancille tue. qm̄ ſi ſecur? fueris ſp̄ba ancille tue: p̄fectā rem faciet dñs tecū. **V**iuuit enī nabuchodonosor rex terre. et viuuit virt? ei? q̄ eſt i te ad correptiōez oīū aīay errantiū qm̄ nō ſolū hoīes ſuiēt illi p te: ſed et beſtie agri obtēperāt illi. **N**ūciat enī anī tui induſtria vniuerſis gētib?. et indicatū ē oī ſeculo qm̄ tu ſol? bon? et potēs es i oī regno ei?: et diſciplina tua oib? puicijs p̄dicat. **N**ec h̄ latet qd̄ locur? eſt achior. nec illud ignorat qd̄ ei iuſſeris euenire. **C**ōſtat enī deū noſtrū ſic p̄ctis offenſuz vt mādauerit p p̄phetas ſuos ad pplm̄ q̄ tradet eū p̄ p̄ctis ſuis. **E**t qm̄ ſciūt ſe offendiſſe deū ſuū filiū iſrl: tremor tu? ſup ipos eſt. **I**nſup etiā fames inuaſit eos. et ab ariditate aq̄ iā inter mortuos cōputantur. **D**eniq; h̄ ordināt vt interficiāt pecora ſua et bibāt ſanguinē eoy. et ſctā dñi ſui q̄ p̄cepit de? nō cōtingi. in frumētovino et oleo hec cogitauerunt impendere. et volunt cōſumere q̄ nec manibus deberent contingere. **E**rgo qm̄ hec faciūt certū eſt q̄ in perditionē dabuntur. **Q**d̄ ego ancilla tua cognoscēs fugi ab illis et miſit me dominus hec ipa nunciare tibi. **E**go enim ancilla tua deum colo etiam nunc apud te. et exiet ancilla tua et orabo deum. et dicet mihi. quando eis reddat peccatum ſuum. et veniens nunciabo tibi. ita vt ego adducam te per mediam hieruſalem. **E**t habebis omnem populū iſrl ſicut oues quibus non eſt paſtor. et non latrabit vel vnus canis contra te quoniā hec mihi dicta ſunt per

D

ſ. ita

2

3

ſ. r.

4

D

Judith

puidētia dei. Et quā irat⁹ est illis de⁹: h̄ ip̄a mis⁹
sa sum nūciare tibi. Placuerūt autē oīa v̄ba hec
corā holoferne ⁊ corā pueris ei⁹. ⁊ mirabant⁹ ad
sapiētiā ei⁹: ⁊ dicebāt alter ad alter⁹. Nō est talis
mulier sup̄ terrā in aspectu i pulchritudine ⁊ in
sensu v̄boꝝ. Et dixit ad illā holofernes. Bñ fec⁹
de⁹ q̄ misit te añ pplm. vt des illū tu in manib⁹
nostris. Et quā bona est pmissio tua. si fecerit mi
hi hoc deus tuus: erit ⁊ de⁹ meus. ⁊ tu in domo
nabuchodonosor magna eris. ⁊ nomen tuū no
minabitur in vniuersa terra.

L.S. Judith i domo thesaurorū manere p̄ci
pit. liberalitas excūdi ad oratōez largit. d̄ cibis
pprijs se māducaturā dicit. mittit vagao vt iu
dith p̄sentiat holoferni. illa itrat comedere ⁊ bi
bere corā eo. holofernes inebriat. XII

Tunc iussit eā introire vbi repositi erant
thesauri ei⁹. ⁊ iussit illic manere eā. ⁊ cō
stituit qd̄ darei illi de cōuino suo. Cui
rēdit iudith ⁊ dixit. Nūc nō potero māducare ex
his q̄ mihi p̄cipis tribui ne veniat sup̄ me offen
sio. Ex his autē q̄ mihi detuli māducabo. Cui ho
lofernes ait. Si defecerint tibi ista q̄ tecū detuli
sti. qd̄ faciem⁹ tibi? Et dixit iudith. Viuit aīa tua
dñe me⁹: qm̄ nō expēdet oīa h̄ ancilla tua donec
faciat de⁹ in manu mea h̄ q̄ cogitavi. Et induxe
runt illā p̄ui ei⁹ in tabernaculū q̄ precepat et pe
tijt dū introiret vt darei ei copia nocte ⁊ ante lu
cē egrediēdi foras ad oīonē ⁊ depēcādi dñm. ⁊ p̄
cepit cubicularijs suis vt sicut placeret illi exiret
⁊ introiret ad adorādū deū suū p̄ triduū. Et eri
bat noctib⁹ i vallē bethulie. ⁊ baptizabat se i fō
te aq̄. Et vt ascēdebat orabat ad dñm deū isrl̄ vt
dirigeret viā ei⁹ ad liberatiōez ppli sui. Et intro
iens mūda manebat in tabernaculo vsqz dū ac
ciperet escā suā in vesper. Et factū est. q̄rto die
holofernes fecit cenā p̄uis suis ⁊ dixit ad vagao
eunuchū. Vade ⁊ suade hebreā illā vt spōte con
sentiat habitare mecū. Sedū est ei ap̄d assyrios
si femina irrideat viz agendo: vt imunis ab eo
trāseat. Tunc introiuit vagao ad iudith ⁊ dixit.
Non vereat bona puella introire ad dñm meum
vt honorificet ante faciē ei⁹. ⁊ manducet euz eo
⁊ bibat vinū in iocūditate. Cui iudith respōdit.
Que ego sum vt stradicā dño meo? Dñe quod
erit añ oculos ei⁹ bonū ⁊ optimū faciā. Quicqd̄
autē illi placuerit: h̄ mihi erit optimū oīb⁹ dieb⁹
vite mee. Et surrexit ⁊ ornauit se vestimēto suo:
⁊ ingressa stetit añ faciē ei⁹. Cor autē holofernis
p̄cussum ē: erat enī ardēs in cōcupiscētia ei⁹. Et
dixit ad eā holofernes. Bibe nūc ⁊ accūbe in io
cūditate qm̄ inuenisti grām corā me. Et dixit iu
dith. Bibam dñe. qm̄ magnificata ē aīa mea ho
die p̄ oībus dieb⁹ meis. Et accepit ⁊ māducavit
et bibit corā ipso. ea q̄ parauerat illi ancilla ei⁹

Et iocūditus factus ē holofermes ad eā. bibitqz
vinū mltū nimis q̄ntū nūq̄ biberat in vita sua:

L.S. Puella ad ostiū obfuar. iudith caput ei⁹
p̄cidit. ciuib⁹ suis caput holofernis defert ⁊ oñ
dit iudith bñdicif. Achior obstupescit. XIII

T autē sero factū est festinauerūt p̄ui illi⁹
ad hospitia sua ⁊ p̄clusit vagao ostia cu
biculi ⁊ abiit. Erāt autē omēs fatigati a
vino. Erātqz iudith sola in cubiculo. Porro ho
lofernes iacebat i lecto nimia ebrietate sopitus
Diritqz iudith puelle sue vt staret foris añ cubi
culū ⁊ obfuar. Stetitqz iudith añ lectū orās
cū lachrymis ⁊ labioꝝ motu in silētio dicēs. Cō
firma me dñe deus isrl̄ ⁊ respice in hac hora ad
opa manū meaz vt sic p̄misisti hierlm̄ ciuitatē
tuā: erigas ⁊ h̄ q̄ credēs p̄ te posse fieri cogitavi
p̄ficiā. Et cū h̄ dixisset. accessit ab colūnā q̄ erat
ad caput lectuli ei⁹. ⁊ pugionē ei⁹ q̄ in ea ligat⁹
p̄debat exoluit. Cūqz euaginasset illū app̄hēdit
comā capit⁹ ei⁹. ⁊ ait. Cōfirma me dñe de⁹ i hac
hora: ⁊ p̄cussit bis i ceruicē ei⁹. et abscidit caput
ei⁹ ⁊ abstulit canopeū eius a calūnis. ⁊ euoluit
corp⁹ eius trūcū. Et post pusillū exiuit ⁊ tradidit
caput holofernis ancille sue ⁊ iussit vt mitteret
illd̄ i perā suā. ⁊ exierūt due fm̄ p̄suetudinē suā
q̄si ad oīonē. ⁊ trāsierūt castra. ⁊ gyrātes vallē
venerunt ad portā ciuitat⁹. ⁊ dixit iudith alōge
custodib⁹ muroꝝ. Ap̄ite portas qm̄ nobiscū est
deus. q̄ fecit v̄tutē i isrl̄. Et factū est cū audisset
viri vocē ei⁹ vocauerunt p̄sbyteros ciuitat⁹. Et
ocurrerūt ad eā omēs a mīmo vsqz ad maximū
qm̄ sperauerūt eā iā nō cēvēturā. Et accēdētes
lumīaria p̄gyrauerūt circa eā vniuersi. illa autē
ascēdens in eminentiorē locū iussit fieri silētiū.
Cūqz oēs tacuisset dixit iudith. Laudate dñm
deū nostrū q̄ nō defuit sperātes i se ⁊ i me an
cillā suā adimpleuit misericōdiaz suā quā p̄misit do
mū isrl̄: ⁊ int̄ecit i māu mea hostē ppli sui i hac
nocte ⁊ p̄ferēs de pera caput holofernis. oñdit
ill̄ dicēs. Ecce caput holofernis p̄ncipis militie
assyrioz. Et ecce canopeū illi⁹ in q̄ recūbebat i
ebrietate sua. vbi ⁊ p̄ manū feie p̄cussit illū dñs
de⁹ noster. Viuit autē ipse dñs qm̄ custodiuit me
angel⁹ ei⁹. ⁊ hic euntē ⁊ ibi cōmoratē ⁊ inde huc
reuertentē ⁊ nō p̄misit me dñs ancillā suā coin
q̄nari. s; sine pollutōe peccati reuocauit me vo
bis gaudētē in victoria sua. i euasione mea i libe
ratōe v̄za. Cōfitemini illi oēs qm̄ bon⁹ qm̄ i sc̄lm̄
misericōdia ei⁹. Vniuersi autē adorātes dñm.
dixerūt ad eā. Bñdixit te dñs in v̄tute sua. qz p̄
te ad nihilūz redegit inimicos nostros. Porro
ozias p̄nceps ppli isrl̄ dixit ad eā. Bñdicta es
tu filia a dño deo excelso: p̄ oīb⁹ mulieribus sup̄
terrā. Bñdictus dñs qui creauit celūz ⁊ terras
qui te direxit in vulnere capitis p̄ncipis imi
r iij

A

B

C

infra. co.

p̄s. cv. ⁊. r.
⁊. cvij.

infra eo.
Lucc. i. c

D

Judith

micoꝝ nꝛoꝝ. qꝫ hodie nomē tuū ita magnifica
uit: vt nō recedat laus tua de ore hoꝝ qui me
mores fuerint virtutis dñi in eternū p qbus non
pepisti aie tue ppter angustias ⁊ tribulatōem
generis tui: sꝫ subuenisti ruine ante p̄spectū dei
nꝛi. Et dixit oīs ppl̄s: fiat fiat. Porro achior
vocatus venit. Et dixit ei iudith. De isrl̄ cui tu
testimoniū dedisti qꝫ vlciscat se de inimicis suis
ip̄e caput oīuz increduloꝝ incidit in hac nocte
in manu mea. Et vt p̄bes qꝫ ita est. ecce caput
holofern̄is qꝫ in p̄ceptu supbie sue deū isrl̄ p̄tē
psit ⁊ tibi iteritū minabat dicēs: cū captꝫ fuerit
ppl̄us isrl̄. gladio p̄forari p̄cipiā latera tua. Vi
dēs aut achior caput holofern̄is. angustiatꝫ p̄
pauore cecidit in faciē suā sup terrā et estuauit
aīa eiꝫ. Postea x̄o qꝫ resūpto spū r̄creatꝫ ē: p̄ci
dit ad pedes eiꝫ ⁊ adorauit eā ⁊ dixit. B̄ndicta
tu a deo tuo ī oī tabnaculo iacob. qm̄ ī oī gēte qꝫ
audierit nomē tuū. magnificabit sup te de isrl̄.
L.S. Caput holofern̄is in muro suspēditur
achior circūcidit. facto armoꝝ strepitu. Assyrii
noletēs holofernē excitare inuenērūt mortuū.
Dixit aut iudith ad omnē **LXIII**
populū. Audite me fr̄es. Suspēdite ca
put h̄ sup muros nꝛos: ⁊ erit cū exierit
sol. accipiat vnusqꝫqꝫ arma sua. ⁊ exite cū impe
tu nō vt descēdatis deorsuz sꝫ q̄si impetū facien
tes. Tūc exploratores necesse erit vt fugiāt ad
p̄ncipē suū exercitādū ad pugnā. Quōqꝫ duces eo
rū p̄curerint ad tabernaculū holofern̄is. ⁊ iue
nerint eū truncū in suo sanguine volutatū. deci
det sup eos timor. Cūqꝫ cognoueritis fugere
eos. ite post illos securi. qm̄ dñs. conteret eos
sub pedibꝫ vestris. Tūc achior videns virtutes
quā fecit de isrl̄. relicto gētilitatis ritu. credi
dit deo ⁊ circūcidit carnē p̄putij sui ⁊ appositꝫ
est ad ppl̄s isrl̄. ⁊ oīs successio generis eius vsqꝫ
in hodiernū diē. Quorū aut vt ortꝫ est dies suspē
derunt sup muros caput holofern̄is accepitqꝫ
vnusqꝫqꝫ vir arma sua ⁊ egressi sunt cū grandi
strepitu ⁊ vlulatu. Quō videntes exploratores.
tabernaculū holofern̄is cucurrerūt. Porro hi
qꝫ in tabernaculo erāt veniētes ⁊ añ ingressum
cubiculi p̄strepētes excitādi gr̄a: inq̄tudinē ar
te moliebant. vt nō ab exercitātibꝫ: sꝫ a sonātibꝫ
holofern̄is euigilaret. Nullꝫ em̄ audebat cubi
culū virtutis assyrioꝝ pulsando aut it̄rādo ape
rire. Sꝫ cū venissent eiꝫ duces ac tribuni ⁊ vni
uersi maiores exercitꝫ assyrioꝝ. dixerūt cubicu
larijs. Intrate ⁊ excitate illum. qm̄ egressi mu
res de cauernis suis aut sunt puocare nos ad
p̄liū. Tūc igressus vagao cubiculū eiꝫ stetit añ
cortinā. ⁊ plausum fecit manibus suis: suspica
bat em̄ illū cū iudith dormire. Sꝫ cū nullū mo
tū iacētis sensu aurū capet: accessit primās ad

cortinā: ⁊ eleuās eā vidēs qꝫ cadauer absqꝫ capi
te holofern̄is in suo sanguine tabefactum iacere
sup terrā exclamauit voce magna cuz fletu ⁊ sci
dit vestimēta sua. Et igressus tabnaculū iudith
nō inuenit eā. Et exiuit foras ad ppl̄m ⁊ dixit.
Una mulier hebreā fecit p̄fusionē in domo regi
nabuchodonosor. Ecce em̄ holofern̄es iacet in
terra et caput eius nō ē illo. Quod cū audissent
principes virtutis assyrioꝝ sciderūt oēs vestimē
ta sua. ⁊ intolerabilis timor ⁊ tremor cecidit sup
eos ⁊ turbati sunt animi eorum valde ⁊ factus
est clamor incōpabilis in medio castrorū eorum
L.S. Fugerūt assyrii ⁊ filij isrl̄ p̄sequētes in
ore gladij. ditati sūt spolijs eorū. p. xxx. dies vix
spolia colligētes. venit pontifex cū clero et bene
dixit iudith.

LXV
Cūqꝫ oīs exercitꝫ decollatū holofernē
audisset: fugit mens ⁊ cōsiliū ab eis. et
solo tremore ⁊ metu agitati: fuge p̄sidiū
sumūt. ita vt nullꝫ loqueret cū primo suo: sed in
climato capite relictis oībus euadere festinabāt
hebreos qꝫ armatos sup se venire audierant fu
giētes p̄ viā camporū ⁊ semitas collium. Viden
tes itaqꝫ filij isrl̄ fugiētes: secuti sūt illos. Descē
deruntqꝫ clangētes tubis ⁊ vlulātes post ip̄os.
Et qm̄ assyrii nō adunati. in fugā ibant p̄cipites
filij aut isrl̄ vno agmine p̄sequētes: debilitabāt
oēs qꝫ inuenire potuissent. Misitqꝫ ozias nun
cios p̄ oēs ciuitates et regiōes isrl̄. Omis itaqꝫ
regio oīs qꝫ vrb̄s electā iuuetutē armatā misit p̄
eos et p̄secuti sunt eos in ore gladij quousqꝫ per
uenirēt ad extremitatē finū suorum. Reliqꝫ aut qꝫ
erant in bethulia: ingressi sunt castra assyrioꝝ. ⁊
predā quā fugiētes assyrii reliquerāt abstulerūt
et onustati sunt valde. Di x̄o qꝫ victores reuersi
sunt ad bethuliā. oīa qꝫ erant illoꝝ abstulerūt se
cū. ita vt nō esset numerꝫ in pecoribꝫ in iuuetis
et in vniuersis mobilibus eorū: vt a minimo vsqꝫ
ad magnū oēs diuites fierēt de p̄dationibꝫ eorū
Joachim aut summꝫ p̄tifer de hierlm̄ venit: in
bethuliā cū vniuersis p̄sbyteris suis vt videret
iudith. Que cū exisset a d̄llū: b̄ndixerūt illā oēs
vna voce dicētes. Tu glia hierlm̄: tu leticia isrl̄.
tu honorificētia ppl̄i nꝛi: qꝫ fecisti viriliter ⁊ cō
fortatū ē cor tuū eo qꝫ castitatē amaueris ⁊ post
virū tuū aliter nescieris: iō et manus dñi cōforta
uit te. et ideo eris benedicta in eternuz. Et dixit
oīs ppl̄s. fiat fiat. Per dies aut triginta vix col
lecta sunt spolia assyrioꝝ a populo israel. Por
ro autē vniuersa que holofern̄is peculiaria fuis
se probata sunt. dederunt iudith in auro ⁊ argē
to et vestibus ⁊ gemmis: et omni suppellectili
et tradita sunt omnia illi a populo. Et omnes po
puli gaudebant cum mulieribus ⁊ virginibus ⁊
iuuenibus: in organis ⁊ cytharis.

5. r. b. et
infra. xv. d

5. co.

5. v. d. et
5. vi. a

5. co.

A

B

C

l. R. xii. d

D

A

B

C

D

D

L.S. Canticū Judith: et quō bethulie inuit in hierlm adorare: de morte iudith.

XVI

Quāc cantauit cāticū dñō iudith dices
Incipite dñō in tympanis: cantate dñō
in cymbalis. modulamini illi psalmū no
num. exultate et inuocate nomē ei⁹. Dñs pterēs
bella dñs nomē est illi. Qui posuit castra sua in
medio ppli sui. vt eripet nos de manu oīuz ini
mīcoꝝ nostꝝ. Venit assur ex mōtib⁹ ab aqlone
in multitudine fortitudinis sue. Cui⁹ multitudo
obturauit torrētes. et eā coꝝ coopuerūt valles.
Dixit se incensurū fines meos et iuuenes meos
occisurū gladio. infantes meos dare i p̄dā: et vir
gines in captiuitatē. Dñs at oīpotēs nocuit euz
et tradidit eū in manib⁹ femine: et cōfudit eū. Nō
enī cecidit potēs coꝝ: iuuent⁹. nec filij titan p
cusserunt eū: nec excelsi gigātes imposuerūt se il
li. sed iudith filia merari in specie faciei sue dis
soluit eū. Eruit enī se vestimēto viduitatis: et in
druit se vestimēto leticie in exultatiōe filioꝝ isrl.
Erxit faciē suam ynquēto: colligauit cincinnos
suos mitra ad decipiēdū illū. Sandalia eius ra
puerūt oculos ei⁹: pulchritudo ei⁹ captiuā fecit
aiam ei⁹: amputauit pugione ceruicē ei⁹. Horru
erūt perse pstantiā ei⁹ et medi audaciā ei⁹. Tunc
vlulauerūt castra assyrioz qm apparuerūt humi
les mei: arescētes in siti. Filij puellaz cōpuxer
unt eos et sicut pueros fugiētes occiderūt eos
p̄ierūt in p̄lio a facie dñi dei mei. Hymnū cātem⁹
dñō: hymnū nouū cantem⁹ deo nostro. Adonai
dñe magn⁹ es tu: et p̄clar⁹ in virtute: et quē supā
re nemo potest. Tibi seruiat oīs creatura tua: qz
dirixisti et facta sunt: misisti sp̄m tuū et creata sunt
et nō est q̄ resistat voci tue. Mōtes a fundamen
tis mouebunt eū aq̄s. petre sicut cera liquefcent
ante faciē tuā. Qui aut timēt te magni erūt apd
te p̄ oīa. Ne gēti insurgēt sup gen⁹ meū. dñs cū
oīpotēs vindicabit i eis: i die iudicij visitabit il
los. Dabit enī ignē et vermes in carnes eoz: vt
uent et sentiant vsq̄ in sempiternū. Et factū est
post hec oīs ppl̄s post victoriā venit in hierlm
adorare dñm: et moꝝ vt purificati sunt obtulerūt
oēs holo causta et vota et repromissiones suas.
Porro iudith vniuersa vasa bellica holofernis
q̄ dedit illi ppl̄s et canopeū qd̄ ip̄a sustulerat: ob
tulit in anathema obliuionis. Erat aut ppl̄s io
cundus fm̄ faciē sc̄toꝝ: et p̄ tres mēses gaudiuꝝ
hui⁹ victorie celebratū est cū iudith. Post dies
aut illos vnusq̄sq̄ redijt i sua. et iudith magna fa
cta est in bethulia: et preclarior erat vniuerse ter
re isrl. Erat etiā virtuti castitatis adiūcta. ita vt
nō cognosceret virū oīb⁹ dieb⁹ vite sue ex q̄ defū
ctus est manasses vir ei⁹. Erat aut diebus festis
p̄cedēs cū magna glia. Mansit aut i domo viri
sui annos centū qnq̄: et dimisit ab rā suā liberaz
et defuncta est ac sepulta cū viro suo in bethulia

luxitq̄ illā oīs ppl̄s dieb⁹ septē. In oī at spacio
vite ei⁹ nō fuit q̄ pturbaret isrl. et post mortē ei⁹
ānis multj. Dies aut victorie hui⁹ festiuitatj ab
hebreis in nūcro sc̄toꝝ dierū accipit et colit a iu
deis ex illo tpe vsq̄ in p̄ntem diem.

**Explicet liber Judith. Incipit prologus in
librum Hester.**

Hebꝝ hester varijs translatorib⁹ con
stat esse vitiatū: quē ego de arcuis he
breoz reuelās verbū e x̄bo exp̄sius
trāstuli. Quē libꝝ editio vulgata la
cimosis hincinde x̄boꝝ funib⁹ trahit: addēs ea q̄
ex pte dici poterāt: et audiri. sicut solitū ē schola
rib⁹ disciplinis sumpto thēmate excogitare. q̄b⁹
x̄bis vti potuit q̄ iniuriā passus ē: vel ille q̄ inu
riā fecit. Nos aut o paula et eustochiū qm et bi
bliothecas hebreoz studuistis intrare. et interp̄
tū certamina cōprobastis: tenētes hester hebrai
cū libꝝ: p̄ singula x̄ba n̄am trāslationē aspiciate
vt possitis agnoscere me. nihil etiā angmētasse
addēdo: sed fidei testimonio simplr sicut in he
breo habet: hystoriā hebraicā latine lingue tra
didisse. Nec affectam⁹ laudes hoīm: nec vitupe
rationes expauescimus: deo enī placere cōstātes:
minas hoīm penit⁹ nō timem⁹. qm de⁹ dissipat
ossa eoz q̄ hoīb⁹ placere desiderāt. et fm̄ apl̄s q̄
eiusmodi sunt. serui christi esse nō p̄nt. Rursus i
libro hester alphabetū ex minio vsq̄ ad i beta lit
terā fecim⁹ diuersis in locj: volētes sc̄ septuagi
ta interpretū ordinē p̄ b̄ insinuare studioso lecto
ri. Nos enī iuxta morē hebraicū: ordines p̄sequi
etiā in septuaginta editione maluimus.

Explicet prologus. Incipit liber Hester.

L.S. De conuiuio asueri regis. de vasthi re
gina qua noluit intrare ad regem. de repudia
tione eius ex consilio septem sapientum. de de
creto pmulgato q̄ viri dñentur vxoribus.

In diebus asueri
qui regnauit ab india vsq̄ ethio
piā sup centū vigintiseptē puin
cias quando sedit in solio regni
sui. susa ciuitas regni eius exoz
dium fuit. Tertio igitur anno i
perij sui fecerat grande conuiuim cunctis prin
cipib⁹: et pueris suis fortissimis persarū et medo
rum in clytis et p̄fectis prouinciaz coram se. vt
ostenderet diuitias glorie regni sui. ac magnitu
dinem atq̄ iactantiam potentie sue multo tem
pore centum videlicet et octoginta diebus. Cū
q̄ implerent dies conuiuij: inuitauit oēm ppl̄m
q̄ inuetus est in susis a maximo vsq̄ ad minimū
et iussit septem dieb⁹ conuiuij: preparari in vesti
bulo orti et nemoris qd̄ regio cultu et manu con
sitū erat. Et pendebāt ex omi pte tentoria aerei

Bala. i. b

infra. viij. c
infra. xij. 2

L. ps. lxxv. et
ps. cxxxviii.

et. p. 11

coloris et carbasini ac hyacinthini sustentata funi-
bus byssinis atque purpureis: quae eburneis circulis
inerti erant. et columnis marmoreis sustentabantur.
Lectuli quoque aurei et argentei super pavimentum smar-
ragdino et pario stratum lapide dispositi erant: quod
mira varietate pictura decorabat. Bibebant autem
quae inuitati erant aureis poculis: et alij atque alij va-
sis sibi inferbant. Vinum quoque ut magnificentia re-
gia dignum erat abundans: et principum ponebant. Nec
erat qui nolentes cogeret ad bibendum: sed sicut rex sta-
tuerat: proponens mensis singulos de principibus suis ut
sumeret unusquisque quod vellet. Vasthi quoque regina fe-
cit primum feminam in palatio ubi rex assue-
rat manere consueuerat. Itaque die septimo cum rex esset hila-
rior: et post nimiam potionem incaluisse mero. pre-
cepit maumam et bazatha et arbona et bagatha et
abgatha et zarath et charchas septem eunuchis
qui in conspectu eius ministrabant: ut introducerent re-
ginam vasthi coram rege: posito super caput eius diade-
mate. ut ostenderet cunctis populis et principibus eius
pulchritudinem. Erat enim pulchra valde. Que re-
ruit et ad regis imperium quod per eunuchos manda-
uerat: venire contempsit. Tunc iratus rex et nimio fu-
rore succensus: interrogauit sapientes qui ex more
regio semper ei aderant. et illorum faciebat cuncta consi-
lio: scientium leges ac iura maiorum. erant autem primi et
proximi charsena et zethar et admatha et tharsis
et mares et marsana et mamucha: septem duces per
saram atque medorum. qui videbant faciem regis: et primi
post eum residere soliti erant. cui seruitus vasthi regi-
na subiaceret: quae assueri regis imperium quod per eunu-
chos mandauerat: facere noluisse. Rursum ma-
mucha audiens rege atque principibus. Non solum regem
lesit regina vasthi: sed et omnes populos et principes qui
sunt in cunctis prouincijs regis assueri. Egredietur enim
primo regine ad omnes mulieres ut retineant viros
suos et dicant. Rex assuerus iussit ut regina vasthi in-
traret ad eum: et illa noluit. atque exemplo omnes
principum coniuges persarum atque medorum parumpen-
det imperia maritorum. Tunc regis iusta est indignas-
tio. Si tibi placet egrediar edictum a facie tua. et
scribam iuxta legem persarum atque medorum quam terri
illicitum est: ut nequaquam ultra vasthi ingrediar ad
regem: sed regnum illius altera quam melior est illa acci-
piat. Et hoc in omne. quod latissimum est. prouinciarum
tuarum diuulget imperium: et cuncte viros tam ma-
iorum quam minorum deferant maritis suis honorem. Pla-
cuit consilium eius regi et principibus. fecitque iux-
ta consilium mamucha et misit epistolas ad uni-
uersas prouincias regni sui. ut quaeque gens audire
et legere poterat diuersis linguis et litteris:
esse viros principes ac maiores in domibus suis
et hoc per cunctos populos diuulgari.

L. S. De virginibus quaesit regi iter quas erat bester
de introitu eius ad cubiculum regis. quod regina facta
est. de mardocheo regi reuelate per bester. II

His itaque gestis: postquam regis assueri indignas-
tio deferbuerat: recordatus est vasthi qui fecis-
set vel qui passa esset. dixeruntque pueri re-
gis ac ministri eius. Querenti regi puellae virginis
ac speciosae. et mittant qui considerent per vniuersas prou-
incias puellas speciosas et virgines: et adducant
eas ad ciuitatem susan et tradant eas in domum femi-
narum sub manu egei eunuchi qui est propositus et cus-
tos mulierum regiarum. et accipiant mundum mulierum
et cetera ad usus necessaria. Et quicumque inter omnes
oculis regis placuerit ipsa regnet per vasthi. Pla-
cuit sermo regi: et ita ut suggererant iussit fieri.
Erat vir iudeus in susis ciuitate. vocabulo mar-
docheus filius iair: filius semei: filius cis. de stirpe ges-
mini. qui translatus fuerat de hierosolymis eo tempore qui iechonias
rex iuda nabuchodonosor rex babilonis
trastulerat qui fuit nutritus filie fratris sui edisse qui al-
tero nomine vocabatur bester: et utrumque parentem ami-
serat: pulchra nimis et decora facie. Morduchus
propter eius ac matrem mardocheum sibi eam adoptauit in
filiam. Cumque percrebrisset regis imperium: et iuxta
mandatum illius multe pulchrae virginis adducerentur
susan. et egeus traderent eunuchis. bester quo-
que inter ceteras puellas ei tradita est. ut fuisset
in numero feminarum. Que placuit ei et inuenit gra-
tiam in conspectu illius. Et precepit eunuchis ut ac-
celeraret mundum mulierum: et traderet ei partes
suas. et septem puellas speciosissimas de domo re-
gis: et tam ipsas quam pedisequas eius ornaret atque excole-
ret. Que noluit indicare ei populum et patriam suam
Mardocheus enim preceperat ei ut de hac re omnino re-
ticeret. qui deambulabat quotidie ante vestibulum domus in
qua electae virginis seruabant. curam agens salutis
bestis. et scire volens quid ei accideret. Cum autem
venisset tempus singularum per ordinem puellarum ut intra-
rent ad regem expletis omnibus qui ad cultum mulierum
pertinebant. mensis duodecimum vertebatur. ita duntaxat
ut sex mensibus oleo ungerentur myrtino: et alijs sex
quibusdam pigmentis et aromatibus vterentur. In-
gredietur quoque ad regem: quicumque postulassent ad or-
natum pertinens accipiebant: et ut eis placuerat com-
posite. de triclinio feminarum ad regis cubiculum
transibant. Et qui intrauerat vespere egrediebatur
mane atque inde in secundas edes deducebantur
que sub manu sasa gazi eunuchi erant: qui concubi-
nis regis presidebat: nec habebat potestatem ad
regem ultra redeundi: nisi voluisset rex. et eam venire
iussisset ex nomine. Evolutum autem tempore per ordinem. in-
stabat dies qui bester filia abiabil fratris mardo-
chei: quam sibi adoptauerat in filiam deberet intrare
ad regem. Que non quaesivit mulierum cultum: sed
quicumque voluit egeus eunuchus custos virginum: huius
ei ad ornatum dedit. Erat enim formosa valde: et
credibili pulchritudine. omnium oculis gratiosa: et
amabilis videbatur. Ducta est itaque ad cubiculum re-
gis assueri mense decimo qui vocatur thebeth:

infra. ij. a

D

i. Reg. xvi. f

septimo anno regni ei⁹. ⁊ adamauit eā rex plus
 q̄ oēs mulieres. habuitq; ḡaz ⁊ miscdiaz corā
 eo sup oēs mlieres. ⁊ posuit diadema regni i ca
 pite ei⁹: fecitq; eā regnare in loco vastbi. Et ius
 sit puuū pparari pmagnificū cūctis pncipib⁹
 ⁊ suis suis ⁊ p iūctōe ⁊ nuptijs bester. Et de
 dit req̄z vniuersis puuūtijs. ac dona largit⁹ est
 iuxta magnificētiā pncipalē. Cūq; scdo q̄rerēt
 x̄gines ⁊ congregarent mardocheus manebat
 ad ianuā regis. necdū pdiderat bester patriā ⁊
 populū suū. iuxta mādatū eius. Quicqd em ille
 p̄cipiebat. obf̄uabat bester. ⁊ ita cūcta faciebat:
 vt eo tpe solita erat q̄ eaz puulaz nutriebat. Eo
 igif tpe q̄ mardoche⁹ ad regē ianuā morabatur
 irati sunt bagathan ⁊ thares duo eunuchi regē
 q̄ iamtores erāt. ⁊ in pmo palatij limine resi
 dēbāt. voluerūtq; insurgere in regē ⁊ occidere eū.
 Qd mardocheus nō latuit. Statimq; nūciauit
 regine bester. ⁊ illa regi ex noie mardochei qui
 ad se rē detulerat. Quēsitū est ⁊ inuētus ⁊ appē
 sus est vterq; eoz in patibulo. Et iussit reuē in
 libro memoriali scriberet. vt p̄vita sua aliqd re
 p̄saret ei. Mādatūq; est historijs. ⁊ annalibus
 traditum coram rege.

C. S. De exaltatōe Aman: cū mardocheus
 genua nō flectit. fors i vna mittit. a rege petijt
 amā vt iudei occidant. Littere mittuntur p cur
 sores ad vniuersas puuūtijs: iudei lugēt. III
Post hec rex assuer⁹ exaltauit Aman filiū
 amadathi q̄ erat de stirpe agag. ⁊ posu
 it solius ei⁹ sup oēs pncipes q̄s hēbat.
 Cūctiq; sui regis q̄ i foribus palatij x̄fabātur
 flectebāt genua: ⁊ adorabāt aman. Sic em p̄ce
 perat eis impator. Solus mardoche⁹ nō flecte
 bat genu: neq; adorabat euz. Cui dixerūt pueri
 regis q̄ ad fores palatij residebāt. Cur p̄ter cete
 ros nō obf̄uas mādatuz regis: Cūq; h̄ crebr⁹
 dicerent: ⁊ ille nollet audire. nūciauerunt aman
 scire cupiētes vtrū p̄seueraret in sentētia. Dire
 rat em eis se esse iudeuz. Qd cū audisset amā ⁊
 experimēto p̄basset q̄ mardocheus nō sibi fle
 cteret genu: nec se adoraret. iratus est valde. ⁊
 p̄ nihilo durit in vnuz mardocheus mittere ma
 nus suas audierat em q̄ esset gētis iudee ma
 gisq; voluit oēm iudeoz q̄ erat in regno asueri
 pdere nationē. Mensē pmo cui⁹ vocabuluz est
 nisan āno duodeciō: regni asueri. missa est fors
 in vna q̄ hebraice dicitur p̄hur corā aman quo
 die ⁊ q̄ mense gens iudeoz deberet interfici. ⁊
 exiuit mensis duodecim⁹ q̄ vocat adar. Dixitq;
 aman regi assuero. Est p̄pls p̄ omēs puuūtijs
 regni tui disp̄sus et a se mutuo sepatus. nouis
 vtens legib⁹ ⁊ cerimonijs. ⁊ insup ⁊ regis scita
 p̄tēns. Et optime nosti. q̄ nō expedit regno
 tuo vt insolescat p̄ licentiā. Si tibi placet decer
 ne vt pereat. ⁊ decē milia talentoz appendā ar

carijs gaze tue Tulit ergo rex anulū quo vtebat
 de manu sua. ⁊ dedit eum aman filio amadathi
 de p̄genie agag hosti iudeoz: dixitq; ad eū. Ar
 gentū qd tu polliceris: tuū sit. de p̄plo age qd ti
 bi placet. Vocatiq; sunt scribe regis mēse p̄mo
 nisan: tertiadecimadie eiusdē mēsis. ⁊ scriptū ē
 vt iusserat amā ad oēs satrapas regē ⁊ iudices p̄
 uinciaz diuersarūq; gentiū: vt queq; gēs legere
 poterat et audire p̄o varietate linguaz ex noie
 regis asueri. et littere signate ipsius annulo mis
 se sunt p̄ cursores regis ad vniuersas puuūtijs.
 vt occiderēt atq; delerent omēs iudeos a puero
 vsq; ad senē: paruulos ⁊ mulieres vno die. hoc ē
 tertiodecimo mēsis duodecimi q̄ vocat adar. et
 bona eoz diriperent. Sūma aut eplaz hec fuit.
 vt oēs puuūtijs sciret ⁊ pararet se ad p̄dictā diē.
 Festinabant cursores q̄ missi erāt regis impium
 explere. Statimq; in susis pependit edictum: re
 ge et aman celebrante cōiuuiū: et cunctis iudeis
 qui in vrbe erant flentibus.

C. S. Mardoche⁹ mādat bester vt ad regē in
 trans roget pro iudeis. illa excusationē p̄tendit
 iterū admonita iubet orari pro se. IIII
Que cū audisset mardoche⁹. scidit vesti
 mēta sua: ⁊ induit⁹ est sacco spargēs cine
 re capite: ⁊ in platea medie ciuitatis vo
 ce magna clamabat oñdēs amaritudinē animi
 sui. ⁊ hoc eiulatu vsq; ad fores palatij gradiens
 Nō enī erat licitū indutū sacco aulā regis intrare.
 In oib⁹ q̄s puuūtijs: oppidis ac locis ad que
 crudele regis dogma puenerat. planct⁹ ingens
 erat apud iudeos ieiuniū. vlulat⁹ ⁊ flet⁹. sacco ⁊
 in cinere multis p̄stratu vtentib⁹. Ingressē autē
 sunt puelle bester et eunuchi. nūciaueruntq; ei.
 Quod audiēs consternata est. ⁊ vestem misit vt
 ablato sacco indueret eam quā accipere noluit.
 Accitoq; athach eunuchō quē rex ministrum ei
 dederat: p̄cepit vt iret ad mardocheum et disce
 ret ab eo cur hoc faceret. Egressusq; athach iuit
 ad mardocheum. ⁊ inuenit eum stantē i platea
 ciuitatis ante ostium palacij. qui indicauit ei oīa
 que acciderant quō aman p̄mississet vt in thesau
 ros regis pro iudeozum nece inferret argentum
 exemplar quoq; edicti qd p̄debat in susis de
 dit ei vt ostenderet. et moneret eam vt intraret
 ad regem. ⁊ deprecaret eū p̄ populo suo. Regres
 sus athach nūciauit bester omnia q̄ mardoche⁹
 dixerat. Que r̄ndit ei: ⁊ iussit vt diceret mardo
 cheo. Omnes serui regis ⁊ cuncte q̄ sub ditio
 ne eius sunt nozunt puuūtijs. q̄ siue vir siue mu
 lier non vocatus. interius atrium regis intrare
 rit: absq; vlla contatione statim interficiatur: ni
 si forte rex auream virgam ad eum tetenderit p̄
 signo clemētie: atq; ita possit viuere. Ego igitur
 quō ad regē intrare potero: q̄ triginta iam dieb⁹
 nō sum vocata ad eum. Quod cū audisset mar

s. eo.

D

infra. viii. d

A

B

C

infra. vi. a
 ⁊ infra. vii. a

infra. co.

s. vi. c

infra. ix. c

infra. xii. b

s. i. c. d

docheus: rursus mandauit bester dicēs. Ne putes q̄ aiām tuā tantū liberēs, q̄ in domo regis es p̄ cūctis iudeis. Si enī nūc silueris: p̄ aliā occasionez liberabunt iudei: et tu et domus patris tui pibitis. Et quis nouit vtrū idcirco ad regnū veneris: vt in tali tpe parareris. Rursusq̄ bester hec mardocheo verba mandauit. Vade et congrega oēs iudeos quos in susis repperis: et orate pro me. Non comedetis et nō bibetis tribus diebus et tribus noctibus, et ego cum ancillis meis similiter ieiunabo: et tunc ingrediar ad regem: contra legē faciens nō vocata: tradēsque me morti et periculo. Fuit itaq̄ mardocheus et fecit oīa que bester preceperat.

Ca. V. Bester intrat ad regē: placet regi: et ei. Petere qd̄ vis: etiam dimidium regni mei. petit vt rex et aman secū ad cōmuniū veniāt sero. petit vt iterū altero die ambo ad cōmuniū veniant: et amā mardocheo crucem parat.

Die aut̄ tertio induta ē bester regalib⁹ vestimentis: et stetit in atrio dom⁹ regie qd̄ erat interius p̄ basilicā regis. At ille sedebat sup̄ soliuū suū in cōsistorio palatii p̄ ostiū dom⁹. Cūq̄ vidisset bester reginā stantē placuit oculis ei⁹. et extendit cōtra eā virgā aureā quā tenebat manu. Que accedēs osculata est summitatē virge ei⁹: dixitq̄ ad eaz rex. Quid vis bester regia: Que ē petitio tua? Et si dimidiā ptē regni petieris dabit tibi. At illa rēdit. Si regi placet obsecro vt venias ad me hodie et aman tecum ad cōmuniū qd̄ parauit. Statimq̄ rex. vocate inquit cito aman vt bester obediat voluntati. Veniunt itaq̄ rex et aman ad cōmuniū qd̄ eis regina parauerat. Dixitq̄ ei rex postq̄ vinum biberat abundāter. Quid petis vt det tibi: et pro qua postulās? Et si dimidiā partē regni mei petieris: impetrabis. Cui respōdit bester. Petitio mea et preces sunt iste. Si inueni in conspectu regis grām: et si regi placet vt det mihi qd̄ postulo: et meā impleat petitionē. veniat rex et aman ad cōmuniū qd̄ parauit eis. et cras aperiā regi voluntatem meā. Egressus est itaq̄ illo die aman let⁹ et alacer. Cūq̄ vidisset mardocheū sedentē ante fores palatii: et nō solū nō assurrexisse sibi: sed nec motū quidē de loco sessiōis sue: indignat⁹ ē valde. et dissimulata ira reuersus i domū suā. cōuocauit ad se amicos suos: et zares vxorē suā. et exposuit illis magnitudinē diuitiarū suarū filiorūq̄ turbā: et quāta cū glia sup̄ oēs p̄ncipes et seruos suos rex eleuasset. Et post hec ait. Regina q̄ bester nullū aliū vocauit ad cōmuniū cū rege preter me. apd̄ quā etiā cras cū rege pransurus sum. Et cū h̄ oīa habeā. nihil me h̄c puto: qd̄ diu videro mardocheū iudeū sedentē aī fores regias. Responderuntq̄ ei zares vxor eius et ceteri amici. Iube parari excelsam trabē habentē altitudi-

nis quinquaginta cubitos: et die mane regi vt appēdat sup̄ eam mardocheus. et sic ibis cum rege letus ad cōmuniū. Placuitq̄ ei p̄siliū: et iussit excelsam preparari crucem.

Ca. VI. Rex i annalib⁹ fidelitatē mardochei inuenit. p̄cepit eū honorari: aman p̄fusus.

Decem illā duxit rex in somnē: iussitq̄ sibi afferri hystorias: et annales priorū temporū. Que cū illo p̄te legerent. ventū ē ad illū locū: vbi scriptū erat quō nunciasset mardocheus insidias bagathan et thares eunuchorum regē asuerū iugulare cupientiū. Quod cum audisset rex ait. Quid p̄ hac fide honoris ac premij mardocheus p̄secut⁹ est? Dixerūt ei serui ac ministri. Nihil oīno mercedis accepit. Statimq̄ rex. Quis est inq̄t in atrio? Aman q̄ppe interius atrius dom⁹ regie intrauerat: vt suggereret regi. et iuberet mardocheum affigi patibulo qd̄ ei fuerat prepatum. Rēderūt pueri. Aman stat i atrio. Dixitq̄ rex. ingrediat. Cūq̄ esset ingressus: ait illi. Quid debet fieri viro quē rex honorare desiderat? Cogitās aut̄ in corde suo aman et reputās q̄ nullū aliū rex nisi se vellet honorare. respōdit. Nō quē rex honorare cupit: debet in dui vestibibus regis. et imponi sup̄ equū q̄ de sella regis est. et accipere regiū dyadema sup̄ caput suū: et prim⁹ de regis principibus ac tyrānis teneat equū eius. et p̄ plateā ciuitatis incedēs clamet: et dicat. Sic honorabit quēcumq̄ voluerit rex honorare. Dixitq̄ ei rex. Festina et sumpta stola et equo fac vt locut⁹ es. mardocheo iudeo q̄ sedet aīte fores palatii. Caue ne quicq̄ de his q̄ locutus es p̄termittas. Tulit itaq̄ aman stolā et equū. indutūq̄ mardocheū in platea ciuitatis. et impositū equo: precedebat atq̄ clamabat. Hoc honore cōdignus est quēcumq̄ rex voluerit honorare. Reuersusq̄ est mardocheus ad ianuā palatii: et aman festinauit ire in domū suā lugēs et operto capite narrauitq̄ zares vxori sue et amicis oīa q̄ euenissent sibi. Cui responderunt sapientes q̄s habebat in consilio et vxor ei⁹. Si de semine iudeorū est mardocheus ante quē cadere cepisti. nō poteris ei resistere. sed cades in p̄spectu eius. Adhuc illis loquentib⁹: venerunt eunuchi regis: et cito eū ad cōmuniū quod regina parauerat: pergere compulerunt.

Ca. VII. De accusatione bester contra aman. de suspensione aman in patibulo mardocheo preparato.

Intrauit itaq̄ rex et aman vt biberent cū regina. Dixitq̄ ei rex etiam secundo die postq̄ vino incaluerat. Que est petitio tua bester vt detur tibi. et qd̄ vis fieri? Etiam si dimidiā partem regni mei petieris: impetrabis. Ad quē illa rēdit. Si inueni grām in oculis tuis o rex. et si placet. dona mihi animam meam.

infra. iij. c.

A

B

Adar. vi. c.

C

D

pro qua rogo: et populum meum pro quo obsecro. Traditi enim sumus ego et populus meus ut conteramur iugulemur et pereamus. Atque utinam in seruos et famulas venderemur, esset tolerabile malum et gemas tacerem. nunc autem hostis noster est cuius crudelitas redundat in regem. Respondensque rex asuerit ait. Quis est iste et cuius potentie: ut hec audeat facere? Dixitque hester. Hostis et inimicus noster pessimus iste est aman. Quod ille audiens ilico obstupuit. vultum regis ac regine ferre non sustinens. Rex autem iratus surrexit: et de loco conuiuii intrauit in ortum arboribus consitum. Aman quoque surrexit ut rogaret hester reginam pro anima sua. intellexit enim a rege sibi paratum malum. Qui cum reuersus esset de orto nemoribus consito. et intrasset conuiuii locum. reperit aman super lectum corruisse in quo iacebat hester: et ait. Etiam reginam vult opprimere me penite in domo mea. Necdum verbum de ore regis exierat. et statim operuerunt faciem eius. Dixitque arborea unus de eunuchis qui stabat in ministerio regis. En lignum quod parauerat mardocheo qui locutus est pro rege: statim in domo aman. huius altitudinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex. Appendite eum in co. Suspensus est itaque aman in patibulo quod parauerat mardocheo: et regis ira quieuit.

Ca. VIII. Mardocheus exaltatus a rege. et hester rogatus litteras novas irritatorias: aman veteres. fit gaudium iudeis. quia noua lux oriri visa est.

De illo dedit rex asuerit hester regine domum aman aduersarij iudeorum: et mardocheus ingressus est ante faciem regis. Confessa est enim ei hester quod esset patruus suus. Tulitque rex annulum quem ab aman recipi iusserat: et tradidit mardocheo. Hester autem constituit mardocheum super domum suam. Nec his contenta percidit ad pedes regis fleuitque et locuta ad eum orauit ut maliciam aman agagite: et machinationes eius pessimas quas excogitauerat contra iudeos iuberet irritas fieri. At ille ex more sceptrum aureum protendit manu. quod signum clementie monstrabat. Illaque surgens stetit ante eum: et ait. Si placet regi. et si inueni gratiam in oculis eius. et deprecationis mea non ei videatur esse contraria obsecro ut nouis epistolis: veteres aman littere insidiatoris et hostis iudeorum. quibus eos in cunctis regis principibus pure precepit corrigant. Quomodo enim potero sustinere necesse et interfectionem populi mei? Responditque rex asuerit hester regine et mardocheo iudeo. Domum aman concessi hester regine. et ipsum iussi affigi cruci. quia ausus est manum mittere in iudeos. Scribite ergo iudeis sicut vobis placet ex regis nomine. signantes litteras annulo meo. Hec enim consuetudo erat ut epistolis que ex regis nomine mittebantur: et illi annulo signate erant: nemo auderet contradicere. Accisitasque scribis et librariis regis. erat autem tempus tertij mensis qui appellatur siban: vicesima et tertia illius die: scripte sunt epistole ut mardocheus voluerat ad

iudeos et ad principes procuratoresque et iudices. qui centum viginti septem puincijs ab india usque ethiopia presidebant. puincie atque puincie. populo et populo. iuxta linguas et litteras suas: et iudeis put legere poterant et audire. Ipseque epistole que ex regis nomine mittebantur: annulo illi obfirmate sunt et misse per veredarios. qui per omnes puincias discurrentes veteres litteras nouis nuncijs peruenirent. Quibus impauit rex. ut conueniret iudeos per singulas ciuitates: et in unum precipent congregari ut starent pro aiab suis: et omnes inimicos suos cum coniugibus ac liberis et vniuersis domibus interficerent atque deleuerent. Et constituta est per omnes puincias vniuersalis dies. id est tertiadecima die mensis duodecimi adar. Summaque epistole hec fuit. Et in omnibus terris ac populis que regis asueri subiacebant impio. notum fieret paratos esse iudeos ad capiendam vindictam de hostibus suis. Egressique sunt veredarij celes res nuncios perferentes: et edictum regis pepedit in susis. Mardocheus autem de palatio et de conspectu regis egrediens fulgebat vestibus regis hyacinthinis videlicet et acrimis coronam auream portans in capite: et amictus serico pallio atque purpureo. Quisquis ciuitas exultauit atque letata est. Iudeis autem noua lux oriri visa est: gaudium honoris et tripudium. Apud omnes populosque atque puincias quocumque regis precepta veniebant mira exultatio. epule atque conuiuia et festus dies. intantum ut plures alterius gentis et secte. eorum religioni et ceremonijs iungerentur. Brandis enim cunctos iudaici nominis terror inuaserat.

Ca. IX. De cede quam exercuerunt iudei in hostes suos: et de filiis aman suspensis. de rescripto mardochei ad iudeos: et diebus assignatis sollempniter celebrandis.

Igitur duodecimi mensis quem adar vocari ante iam diximus tertiadecima die quam cunctis iudeis interfectio parabatur: et hostes eorum inhiabant sanguini. versa vice superiores iudei esse ceperunt: et se de aduersariis vindicare. Congregatique sunt per singulas ciuitates et oppida et loca. ut extenderent manum contra inimicos et persecutores suos. Nullusque ausus est resistere: eo quod omnes populos magnitudinis eorum formido penetraret. Nam et puinciarum iudices duces et procuratores omnisque dignitas que singulis locis ac operibus preerat. extollebant iudeos timore mardochei quem principes esse palatii et plurimum posse cognouerant. Sama quoque nois eius crescebat quotidie per cunctorum ora volitabat. Itaque percusserunt iudei inimicos suos plaga magna: et occiderunt eos. reddentes eis quod sibi parauerant facere. intantum ut etiam in susis quingentos viros interficerent: extra decem filios aman agagite hostis iudeorum. Quorum ista sunt nomina. pharsandathan et delphon et esphata et

s. i. a. et infra. xvi. a

D

s. ii. d

Z

B

phorata et adalia et aridatha et ephermescha
 arisai et aridai et vaisatha. Quos cum occidissent
 pdas de substatijs eoz agere noluerunt. Statim
 qz mumer⁹ eoz q occisi erat i susis ad regē relat⁹
 est. Qui dixit regine. In vrbe susis iterfecerunt in
 dei qngētos viros: et alios decem filios aman.
 Quātā putas eos exercere cedē i vniuersis puī
 cijs? Quid vltra postulas: et qd vis vt fieri iube
 am? Qui illa rēdit. Si regi placz def ptās iudeis
 vt sic fecerūt bodie i susis: sic cras faciāt et decē
 filij aman i patibulis suspendant. Precepit rex
 vt ita fieret. Statim i susis pepēdit edictū: et de
 cē filij aman suspēsi sunt. Cōgregatis iudeis q̄r
 tadecia die mēsis adar: interfecti sunt i susis tre
 cēti viri: nec eoz ab illis direpta suba ē: s; et per
 oēs puincias q̄ ditioni regi subiacebāt p ainab⁹
 suis steterūt iudei. interfecti hostib⁹ ac psecuto
 rib⁹ suis. intū vt septuagitaq̄nq; milia occisoz
 implerent: et null⁹ de substatijs eoz quicq; p̄tin
 geret. Dies aut̄ tertiusdecim⁹ mēsis adar. vnus
 apud oēs interfectiōis fuit. et q̄rtadecima die ce
 dere desierūt. Quēstituerūt esse solennē: vt i eo
 oī tpe deinceps vacarēt epulis gaudio atq; cō
 uiuijs. At hi q̄ in vrbe susis cedē exercuerāt. ter
 tiodecimo et q̄rtodecimo die eiusdē mēsis in cedē
 sati sunt. q̄ntodecimo aut̄ die pcutere desierunt.
 Et idcirco eundē diē cōstituerūt solennē epula
 rū atq; leticie. Dixit iudei q̄ in oppidis nō mura
 tis ac villis morabant: q̄rtūdecimū dies mēsis
 adar cōiuiōz et gaudij decreuerūt: ita vt exultēt
 in eo. et mittāt sibi mutuo partes epularū et ciboz
 Scripsit itaq; mardoche⁹ oia hec. et lris cōpres
 bensa misit ad iudeos q̄ in oibus regis puicij
 morabant. tā in vicino positis q̄ pcul. vt q̄rtā
 decimā et q̄ntādecimā diē mēsis adar pro festis
 suscipent et reuertente sp̄ anno solēni celebrarēt
 honore. qz in ip̄is dieb⁹ se vlti sunt iudei de ini
 micis suis: et lucr⁹ atq; tristitia in hilaritatē gau
 diumq; cōuersi sunt: essentq; dies isti epularum
 atq; leticie: et mitterēt sibi huiusmodi aboz partes: et
 pauperib⁹ munuscula largirent. Susceperūtq;
 iudei in solēnē ritū cuncta q̄ eo tpe facere cepe
 rant: et q̄ mardocheus lris faciēda mādauerat.
 Aman enī filij amadathi stirpis agag hostis et
 aduersari⁹ iudeoz cogitauit p̄ eos malū: vt occi
 deret illos atq; dcleret et misit pbur qd nra lingua
 vertit in sortē: et postea ingressa ē bester ad regē
 obsecrās vt conat⁹ ei⁹ litter⁹ regis irriti fierent.
 et malū qd p̄ iudeos cogitauerat: reuertere⁹ i ca
 put ei⁹. Deniq; et ip̄m et filios ei⁹ affixerūt cruci
 atq; ex illo tpe dies isti appellati sunt pburim. i.
 fortium. eo qd pbur. i. fors. in vna missa fuerit. Et
 cuncta q̄ gesta sunt eplē. i. libri hui⁹ volumine cō
 tinent: queq; sustinuerūt: et q̄ deinceps imutata
 sunt. susceperunt iudei sup se et semen suū. et sup
 cunctos q̄ religioni eoz voluerunt copulari: vt

nulli liceat duos hos dies absq; solēnitate trā
 sfigere q̄s scriptura testatur. et cetera expetūt tpa
 ānis sibi iugit succedētib⁹. Isti sunt dies q̄s nul
 la vnq; delebit obliuio. et p singulas generatio
 nes cuncte in toto orbe puincie celebrabūt. nec
 est vlla ciuitas in q̄ dies pburim. i. fortium nō ob
 seruent a iudeis: et ab eoz pgenie q̄ his cerimo
 nijs obligata est. Scripserūtq; bester regina fi
 lia abiabil et mardoche⁹ iude⁹ etiam secundam
 eplam: vt oī studio dies ista solēnis sanfiret in
 posterū. Et miserūt ad oēs iudeos q̄ in centum
 vigintiseptē puincijs regis asueri versabant. vt
 haberent pacē et susciperēt veritatē: obseruātes
 dies fortium: et suo tpe cum gaudio celebrarent si
 cut constituerāt mardocheus et bester. Et illi ob
 seruanda susceperūt a se et a semine suo ieiunia
 atq; clamores et fortium dies. et oia q̄ libri hui⁹
 qui vocatur bester hystoria continentur

C. S. De continuatōe dictoz ad dicenda. de
 expositione somnij mardochei. **Ca. X**

R Ex ho asuer⁹ oēm trā et cūctas maris i
 sulas. fecit tributarias: cui⁹ fortitudo et
 impū: et dignitas atq; sublimitas q̄ exal
 tauit mardocheū. sc̄pta sunt i libris medoz atq;
 psay. et quō mardoche⁹ iudaici generis secūdu
 a regē asuero fuerit: et magn⁹ apud iudeos: et ac
 ceptabilis plebi fratru suoz. q̄rens bona p̄p̄o
 suo: et loquēs ea q̄ ad pacē seminis sui p̄tinerēt.
 Que habent in hebreo plena fide exp̄ssi. hec aut̄
 q̄ sequunt scripta repperi in editōe vulgata que
 grecoz lingua lris cōtinent. et interim post finē
 libri b̄ capitulū ferebat. qd iuxta cōsuetudinē no
 strā obelo. id est veru p̄notauim⁹. Dixitq; mardo
 cheus. A deo facta sunt ista. Recordat⁹ suz som
 nij qd viderā. hec eadē significātis: nec eoz quic
 q̄ irritū fuit. Maru⁹ fons q̄ creuit in fluiū et in
 lucē solēq; cōuersus ē: et i aqs plurimas redūda
 uit bester est quā rex accepit vxorē: et voluit esse
 reginā. Duo aut̄ dracones: ego suz et aman. Sē
 tes q̄ cōuenerāt. hi sūt q̄ conati sūt delere nomē
 iudeoz. Sēs aut̄ mea isrl est q̄ clamauit ad dñm
 et saluū fecit pplz suū. liberauitq; nos ab oibus
 malis. et fecit signa magna atq; portēta inter gē
 tes: et duas sortes esse p̄cepit. vnā ppli dei: et al
 terā cūctaz gētū. Venitq; vtraq; fors i statutū
 ex illo iā tpe corā deo vniuersis gētib⁹. et recor
 datus est dñs ppli sui: ac miser⁹ hereditat⁹ sue.
 Et obseruabunt dies isti i mēse adar. q̄rtadecia
 et q̄ntadecia die eiusdē mēsis cū oī studio et gau
 dio in vnū cetū ppli cōgregati in cunctas dein
 ceps generationes populi israel

C. S. De diuersitate lray q̄l i hebreos pmul
 gata ē editio. de somno mardochei. **XI**

A Anno q̄rto regnātib⁹ ptolomeo et cleopa
 tra. attulerūt dositheus q̄ se sacerdotē et
 leuitici generis ferebat: et ptolomeus

s. iij. c

s. iij. b

6
 B
 E
 D
 infra.c
 B
 A
 B
 infra.d
 E
 D
 A
 B
 infra.vi.a

filii ei? hanc ep̄lam p̄burim: quā dixerūt inter
 pretatā esse lysimacū ptolomei filiū in hierusalē
 Hoc quoq; p̄ncipiū erat in editione vulgata
 q̄ nec in hebreo nec apud vllū ferē interpretatū
 Anno secundo regnāte artaxerse maximo p̄ma
 die mensis nisan. vidit somniū mardocheus fili?
 iaberi. filij semei filij cis de tribu beniamin. hō iu
 deus qui habitabat in vrbe susis vir magnus et
 inter primos aule regie. Erat aut̄ de eo numero
 captiuorū quos transtulerat nabuchodonosor
 rex babylonis de hierlm cū iechonia rege iuda.
 et hoc ei? somniū fuit. Apparuerunt voces et tu
 multus tonitrua et terremotus et cōturbatio su
 per terrā. et ecce duo dracones magni: paratq;
 cōtra se in preliū. Ad quorū clamorē cuncte cōci
 tate sunt natiōes: vt pugnarent contra gentē ius
 toꝝ. Sicutq; dies illa tenebrarū et discriminis
 tribulationis et angustie: et ingens formido sup
 frā. Cōturbataq; ē gēs iustoꝝ timētū mala sua
 et preparata ad mortē. Clamauerūtq; ad deum:
 et illis vociferantib? fons paruus creuit in flu
 uiiū maximū: et in aquas plurimas redundauit.
 Lux et sol ortus est: et humiles exaltati sunt. et
 deuorauerūt inclytos. Quod cū vidisset mardo
 cheus et surrexisset de stratu: cogitabat qd̄ deus
 facere vellet: et fixum habebat in anio: scire cu
 piēs quid significaret somniū.

C. S. De iteratione manifestationis insidia
 rum quā misit artaxerses p̄uinciarū ducib? qui
 bus omnibus preerat. **Ca. XII**

Morabatur aut̄ eo tpe in aula regis cum
 bagatha et thara eunuchis regis. q̄ iani
 tores erāt palatij. Cūq; intellexisset co
 gitationes eorū et curas diligētius puidisset: di
 dicit q̄ conarent in regē artaxersē manus mit
 tere: et nunciauit sup̄ eo regi. Qui de vtroq; ha
 bita questioe: cōfessos iussit duci ad mortē. Rex
 aut̄ qd̄ gestū erat scripsit in cōmentarijs. Sed et
 mardoche? rei mēoria lris tradidit. Precepitq;
 ei rexyt in aula palatij morare: dat̄ ei p̄ delatio
 ne munerib?. Aman v̄o fili? amadathi bugens
 erat gloriosissim? corā rege. et voluit nocere mar
 docheo et p̄plo ei? p̄ duob? eunuchis regl q̄ fue
 rant interfecti. Ducusq; p̄hemiū. Que sequūtur
 in eo loco posita erant vbi scriptū est in volumi
 ne. Et diripuerunt bona vel substātiās eorum.
 Que in sola vulgata editioe repperim?. Episto
 le autem hoc exemplar fuit.

C. S. De edicto repētino. de aman et ei? exē
 plar ep̄le quā misit artaxerses. cxxvij. p̄uinciarū
 ducib? q̄b? oib? p̄erat sumptū. de vulgata editio
 ne apud iudeos. de cōdēnatione eorū. de oratio
 ne mardochei. **Ca. XIII**

Rex maximus artaxerses ab india vsq;
 ethiopiā centū vigintiseptē p̄uinciarū
 p̄ncipib? et ducib? q̄ ei? imperio subiecti

sunt: salutē. Cū plimis gētib? iparē: et vniuersas
 orbē mee ditioni subiugasset: volui neq; abuti
 potētie magnitudie: s; clemētie et lenitate guber
 nare subiectos. vt absq; vllō froze vitā silentio:
 et rāsigētes: optata cūcti mortalib? pace fruerē.
 Querente aut̄ me a cōsiliarijs meis quō posset b
 impleri. vn? q̄ sapia et fide ceteros p̄cellerat. et
 erat post regē secūd? aman noic indicauit mihi
 in toto orbe fraꝝ p̄p̄s esse disp̄s: q̄ nouis vte
 ref legib?: et s̄ oīz gētū p̄suetudinē faciēs re
 gū iussa cōtēneret. et vniuersay p̄cordiā nationū
 sua dissentione violaret. Qd̄ cū didicissem? vidē
 tes vnā gētē rebellē aduersus oē hoīz gen? p̄
 uersis vti legib?. n̄s̄q; iussioib? cōtraire. et tur
 bare subiectay nob̄ p̄uinciarū pacē atq; p̄cordiā
 iussim? vt q̄scūq; aman q̄ oib? p̄uincijs p̄positus
 est: et secūdus a rege. et quē p̄ris loco colim? mō
 strauerit: cū p̄iugib? ac liberis deleant ab inimic
 cis suis. nullusq; eorū misereat. q̄rtadecima die
 duodecimi mēsis adar āni p̄ntis vt nepharij ho
 mines vno die ad inferos descēdētes. reddāt im
 perio n̄o pacē quā turbaucrant. Ducusq; exem
 plar ep̄le. Que sequunt̄ post eū locū scripta rep
 peri. ibi legit̄. Pergensq; mardoche? fecit oīa q̄
 ei mādauerat hester. Nec tñ habet in hebraico: et
 apud nullū penit? ferunt̄ iterpretū. Mardoche?
 aut̄ dep̄cat? est dñm memor oīz op̄erū ei? et dixit.
 Dñe dñe rex oīpotēs. in ditione enī tua cūcta sūt
 posita. et non est q̄ possit tue resistere volūtati. si
 decreueris saluare isrl. Tu fecisti celū et terrā. et
 quicq; celi ambitu p̄tinet. dñs oīz es: nec est q̄
 resistat maiestati tue. Cuncta nosti et scis. qz non
 p̄ supbia et p̄tumelia: et aliqua glie cupiditate fe
 ceris b. vt nō adorare aman supbissimū. libenter
 enī p̄ salute isrl: etiā vestigia pedū ei? deoscula
 ri parat? essem: sed timui ne honorē dei mei trās
 ferrē ad hoīem: et ne quēq; adorare. excepto deo
 meo. Et nūc dñe rex deus abraam. miserere p̄pli
 tui. qz volunt nos inimici nostri p̄dere et heredi
 tatē tuā delere. Ne despicias partē tuā quā rede
 misti de egypto. Exaudi deprecationē meā et pro
 piti? esto forti et funiculo tuo. et cōuerte luctū no
 strū in gaudiū. vt viuētes laudem? nomē tuum
 dñe. et ne claudas ora te canentiū. Dis qz israel
 pari mente et obsecratione clamauit ad dñm: eo
 qz eis certa mors impenderet.

C. S. De planctu hester et de oratioe eius q̄
 adorauit dominum. et quod sit repertū in vulga
 ta editione. **Ca. XIII**

Hester qz regina cōfugit ad dñm pauens
 piculū qd̄ iminebat. Cūq; deposuisset ve
 stes regias: sletibus et luctui apta indu
 mēta suscepit. et p̄ vnguētis varijs cinere et ster
 core impleuit caput. et corpus suum humiliavit
 ieiunijs: oīaq; loca in q̄bus antea letari p̄sueue
 rat. criniū laceratōe cōpleuit. Et deprecabatur do.

25
 s.v.b

E

s.iii.d

p̄s.cxlv.

E

A

minū deū isrl' dicēs. Dñe mi q̄ rex noster es sol⁹:
adiuua me solitariā ⁊ cuius p̄ter te null⁹ est au-
t̄liator ali⁹. Periculū meuz in manib⁹ meis est
Audiui a patre meo q̄ tu dñe tulisses isrl' de cū-
ctis gentib⁹: et patres n̄os ex oībus retro ma-
ioribus suis. vt possideres hereditatē sempiter-
nam. fecistiq; eis sicut locut⁹ es. Peccauim⁹ in
consp̄ctu tuo: ⁊ idcirco tradidisti nos in man⁹
inimicorū n̄orū. Coluimus enī deos eorū. Iust⁹
es dñe. Et nunc nō eis sufficit q̄ durissima nos
opprimūt seruitute: sed robur manū suarū ydo-
lorū potētie deputātes: volunt tua mutare pro-
missa: et delere hereditatē tuam: ⁊ claudere ora
laudantiū te. atq; extinguere gl̄iam tēpli et alta-
ris tui. vt aperiāt ora gentiū et laudēt ydolorū
fortitudinē: ⁊ p̄dicēt carnalē regē i sempiternum
Ne tradas dñe sceptrū tuū his q̄ nō sūt ne rideāt
ad ruinā nostrā. sed p̄uerte cōsiliū eorū sup̄ eos.
et eū q̄ in nos cepit seuire disp̄de. Memēto dñe
et oñde te nobis in tpe tribulatiōis n̄re. ⁊ da mi-
hi fiduciā dñe rex deorū ⁊ vniuersē pt̄atis. tribue
sermonē cōpositū in ore meo in cōsp̄ctu leonis
⁊ trāffer cor illi⁹ in odiū hostis n̄ri vt ⁊ ip̄e pere-
at: et ceteri q̄ ei p̄sentūnt. Nos autē libera in manu
tua: et adiuua me nullū aliū auxiliū h̄ntē: nisi te
dñe q̄ habes oēm sciām: ⁊ nosti qz oderim gl̄iaz
iniquorū: ⁊ detester cubile incircūcisorū ⁊ om̄is
alienigene. Tu scis necessitatē meā q̄ abhominer
signū sup̄bie ⁊ gl̄ie mee qd̄ ē sup̄ caput meū i die-
bus ostētationis mee. et detester illud q̄si pannū
mēstruate: ⁊ nō portē in diebus silentij mei: ⁊ q̄
nō comederim in mēsa aman. nec mihi placuerit
cōsumū regis. et nō biberim vinū libaminū: ⁊ nū-
q̄ letata sit ancilla tua: ex quo huc translata sum
vsq; in p̄ntem diem: nisi in te dñe deus abraam.
Deus fortis sup̄ oēs: exaudi vocem eorū q̄ nullā
aliā spem habēt: et libera nos de manu iniquo-
rum. et erue me a timore meo. Nec quoq; addita
repperi in editione vulgata.

C. S. Additio repta i vulgata editiōe qliter
mardocheus mādauit hester vt intraret ad regē
qualiter intrauit de pulchritudine eius qualiter
terra est ad aspectum regis. **Ca. XV**

Et mādauit ei. haud dubiū qn hester mar-
docheus. vt ingrederet ad regē: ⁊ roga-
ret p̄ pp̄lo et p̄ patria sua. Demorare in-
quit dicz humilitatē tue. quō nutrita sis i manu
mea. qz aman secundus a rege locut⁹ est s̄ nos i
mortē et tu inuoca dñm et loq̄re regi p̄ nob: et li-
bera nos de morte. Nec nō et ista q̄ subdita sunt:
in editiōe vulgata repperi. Die autē tertio depo-
sūt vestimēta ornat⁹ sui: ⁊ circūdata ē gl̄ia sua.
Cūq; regio fulgeret habitu: et inuocasset omniū
rectorē ⁊ saluatorē deum: assumpsit duas famu-
las ⁊ sup̄ vnā qd̄e initebat q̄si p̄ delitijs et nimia
tencritudine cor⁹ sui⁹ ferre nō sustinēs altera

autē famularū sequebat dñam: defluentia in hu-
mū indumēta sustētans. Ip̄a autē roseo colore
vultū pfusa: ⁊ gratis ac nitētib⁹ oculis tristē ce-
labat aīm: ⁊ nimio timore p̄tractū. Ingressa igif
cūcta p̄ ordinē ostia: stetit p̄tra regē. vbi ille resi-
debat sup̄ solū regni sui. induit⁹ vestib⁹ regijs au-
roq; fulgēs ⁊ p̄ciosis lapidib⁹: eratq; terribilis
aspectu. Cūq; eleuasset faciē et ardētib⁹ ocul⁹ fu-
rorē pectorū indicasset. regina corruit: et i pallo-
rē colore mutato. lassus sup̄ ancillulā reclinauit
caput. Conuertitq; de sp̄m regis i māfuetudinē
⁊ festin⁹ ac metuēs exiliuit de solio et sustētans
eā vlnis suis donec rediret ad se his v̄bis blan-
diebat. Quid hēs hester? Ego suz frater tu⁹. no-
li metuere. Nō morieris. nō enī p̄ te s̄ p̄ oīb⁹ hec
lex cōstituta est. Accede igif ⁊ tange sceptrū. Cū
q; illa reticeret: tulit aureā v̄gā: et posuit sup̄ col-
lū ei⁹. et osculat⁹ ē eā: et ait. Cur mihi nō loq̄ris
Que r̄ndit. Vidi te dñe q̄si angelum dei: et cōtur-
batū est cor meū p̄ timore gl̄ie tue. Valde enī mi-
rabilis es dñe: et facies tua plena ē gr̄az. Cūq;
loq̄ret. rursus corruit et pene etanimata ē. Rex
autē turbabat⁹: et oēs mīstri ei⁹ cōsolabant⁹ eum.
Exemplar ep̄le regis artaxerxis quas p̄ iudeis
ad totas regni sui puintias misit. qd̄ et ip̄m i he-
braico volumine non habetur.

C. S. Aliud exēplar ep̄le qd̄ i hebreo nō hēt:
de reuocatiōe litterarū aman. et q̄ iudei hāc dies
in festiuitatē suscipiant. **Ca. XVI**

Rex magnus artaxerxes. ab india vsq; e-
thiopiā centū vigintiseptē prouinciarū
ducib⁹ ac principib⁹ q̄ nostre iussioi obe-
diūt salutē dicit. Multi bonitate p̄ncipū et ho-
nore q̄ in eos collat⁹ est abusi sunt i sup̄biā. ⁊ nō
solū subiectos regib⁹ mitunt opprimere. s̄ datā
sibi gl̄iam nō ferētes: in ip̄os q̄ dederūt molunt
insidias. Nec p̄tenti sunt gr̄as nō agere b̄nificijs
et humanitatis in se iura violare. s̄ dei q̄ cūcta
cernētis arbitrant⁹ se posse fugere sn̄iam. Et i tā-
tū v̄esane prouperūt. vt eos q̄ credita sibi offi-
cia diligētē obseruāt. et ita cuncta agūt vt oīuz
laude digni sint. mēdaciōz cuniculis conent⁹ sub-
uertere. dum aures p̄ncipuz simplices ex sua na-
tura alios estimantes callida fraude decipiunt.
Que res et ex veterib⁹ p̄bat hystorijis. et ex his q̄
gerunt quotidie: quō malis quorundā suggesti-
omb⁹ regū studia deprauent. Unde p̄uidendū ē
paci oīuz puintiaz. Nec putare debetis si diuer-
sa iubeam⁹ ex animi nostri venire leuitate: sed p̄
qlitate et necessitate tēporū vt reipublice possit
vtilitas ferre sn̄iam. Et vt manifestius qd̄ dici-
mus intelligatis. Aman filius amadathi ⁊ aio
et gēte macedo. alienusq; a psaz sanguine ⁊ pie-
tatē nostrā sua crudelitate cōmaculās pegrinus
a nobis susceptus ē: et tantā in se expt⁹ humani-
tatē vt p̄ n̄ vocaret⁹. ⁊ adoraret⁹ ab oīb⁹ post re-

Prologus

gem scds: q̄ in tm̄ arrogātie tumore sublat̄ ē vt
regno puare nos niteret̄ ⁊ spū. Nā mardocheū
cui⁹ fide ⁊ bñficijs viuim⁹ ⁊ cōsortē regni n̄ri be
ster cū oī gēte sua nouis q̄busdā atq; iaudit̄ ma
chimis expetiuit ī mortē. h̄ cogitās vt illis infē
ctis insidiaret̄ n̄re solitudinī. ⁊ regnū psay trās
ferret ī macedonas. Nos aut̄ a pessimo mortali
um iudeos neci destinatos: in nulla penur̄ cul
pa reppim⁹: sed ecōtrario iustis vtētes legib⁹. ⁊
filios altissimi ⁊ maximi sp̄s viuētis dei cuius
bñficio ⁊ p̄tib⁹ n̄ris ⁊ nob̄ regnū ē traditū. ⁊ vs
q; hodie custodit̄. Nū̄ eas l̄ras q̄s sub noīe n̄ro
ille direxerat sciatis eē irritas. Pro q̄ scelere añ
portas hui⁹ vrbis id est susis. ⁊ ip̄e q̄ machina
tus ē ⁊ oīs cognatio ei⁹. p̄det̄ in patibulis. nō
nob̄ s; deo reddēte ei qd̄ meruit. Hoc aut̄ edictū
qd̄ nūc mittim⁹ in cūctis vrbib⁹ pponat̄ vt lice
at iudeis vti legib⁹ suis. Quib⁹ debetis eē āmi
niculo vt eos q̄ se ad necē eorū pauerāt: possint
inficere. tertiadecima die mēsis duodecimi qui
vocat̄ adar. Nāc em̄ diē d̄s oipotēs meroris et
luct⁹ eis st̄tit in gaudiū. Nū̄ ⁊ vos int̄ cetos fe
stos dies hāc habetote diē. ⁊ celebrate eā cū oī
leticia vt ⁊ in postey cognoscāt̄ oēs q̄ fidelit̄ p̄
fis obediūt dignā p̄ fide recipe mercedē. q̄ aut̄ ī
sidianē regno eorū p̄ire p̄ scelere. Dis aut̄ puin
tia ⁊ ciuitas q̄ noluerit solēnitatis hui⁹ esse p̄ti
ceps gladio ⁊ igne peat. ⁊ sic deleat̄ vt nō soluz
hoībus. sed etiā ī via bestijs sit in sempiternū p̄
exemplo cōtemptus ⁊ inobedientie.

Explicit liber Nester. Incipit prologus
in Job s̄m translationē septuaginta.

Quorū per singulos scripture diuine li
bros aduersarioy r̄ndere maledictis:
q̄ interpretatiōne meā r̄phēsiōne septu
aginta interpretū criminantur. q̄si nō ⁊
apud grecos aq̄la symmachus ⁊ theodotion v̄l
h̄bū e h̄bo. vel sensum e sensu. vel ex vtroq; cō
mixtū ⁊ medie tpatū gen⁹ trāslatiōis exp̄sserit. ⁊
oīa veteris instrumētī volumina. Origenes obe
lis asteriscisq; distinxerint: q̄s vel additos vel
de theodotiōe sumptos trāslatiōi antiq̄ iseruit.
p̄bans defuisse qd̄ additū ē. Discant igit̄ obre
ctatores mei recipe in toto qd̄ in p̄tib⁹ suscepe
rūt: aut interpretatiōne meā cū asteriscis suis ra
dere. Neq; em̄ fieri pōt vt q̄s plura itermisisse su
scipint: nō eosdē etiā in q̄busdā errasse fateant̄
p̄cipue ī iob: cui si ea q̄ sub asteriscis addita sūt
subtraxeris. ps maxima detrū cabit̄. ⁊ h̄ dūt̄at
apud grecos. Ceterū apud latinos añ ea trāsla
tiōne quā sub asteriscis ⁊ obelis nup̄ edidimus
septingēti ferme aut octingenti h̄sus defunt: vt
decurtatus ⁊ lacerat⁹ corrosusq; liber feditatez
sup̄ publice legētib⁹ p̄beat. Nec aut̄ trāslatio nul
lū de veterib⁹ sequit̄ interpretē. sed ex ip̄o hebrai

co arabicoq; s̄mōe. ⁊ interdū syro: nūc h̄ba: nūc
sensus: nūc s̄l v̄trūq; resonabit. Obliquus em̄
etiā apud hebreos tot⁹ liber fert̄ ⁊ lubric⁹. ⁊ qd̄
greci rhetores vocāt schematismenos. dū q̄ aliū
loquit̄ aliud agit. Et si velis angullā vel mure
nulā strictis tenere manib⁹: q̄nto forti⁹ p̄sseris:
tāto citi⁹ elabit̄. Memini me ob itelligētīā h̄ vo
luminis lyddeū q̄ndā p̄ceptorē. q̄ apud hebreos
p̄m⁹ h̄i putabat̄ nō puis redimisse numis. cui⁹
doctrina an aliqd̄ p̄fecerim nescio. Hoc vnū scio
nō potuisse me interpretari nisi qd̄ añ intellexrā.
A p̄ncipio itaq; volumis vsq; ad h̄ba iob ap̄d
hebreos p̄sa oratio est. Porro a h̄bis iob in q̄
bus ait. Creat dies in qua natus sum. ⁊ nox ī
qua dictū est: concept⁹ ē h̄o vsq; ad eū locū vbi
añ finē volumis scriptū ē. Idcirco ip̄e me repre
hendo ⁊ ago p̄niam in fauilla ⁊ cinere exametri
h̄sus sunt dactylo spondeoq; currētes. ⁊ p̄pter
lingue idioma crebro recipiētes ⁊ alios pedes
nō earūdē syllabay. sed eorūdē tempoz. Inter
dum q̄s rythmus ip̄se dulcis ⁊ tinnulus fert̄ nu
meris pedum solutis: qd̄ metrici magis q̄ sim
plex lector intelligūt. A sup̄radicto aut̄ h̄su vsq;
vsq; ad finē libri parūū coma qd̄ remanet p̄osa
orōne cōterit̄. Qd̄ si cui videtur incredulū metra
scz esse apud hebreos ⁊ in morē n̄ri flacci greci
q; pindari ⁊ alcei ⁊ sappho vel psalteriū vel la
mentatiōes hieremie. vel oīa ferme scripturariū
cantica cōphēndi: legat̄ philonē: iosephū: ori
genem: cesariensem: eusebiuz. ⁊ eorū testimonio
me vez dicere cōprobabit. Audiant quapropter
canes mei. idcirco me in h̄ volumine laborasse:
nō vt interpretatiōez antiquā r̄phēderē. sed vt
ea q̄ in illa aut obscura sunt. aut omīssa sunt. aut
certe scriptoz vicio deprauata: manifestiora no
stra interpretatiōe fierent. ⁊ hebreū s̄mōne ex p̄te
didicimus. ⁊ in latino pene ab ipsis cunabulis
inf̄ grāmaticos ⁊ rhetores ⁊ philosophos detri
ti sumus. Qd̄ si apud grecos post septuaginta
editionē iā x̄pi euāgelio choruscāte: iudeus aq̄
la ⁊ symmachus ac theodotion iudaizantes he
retici sunt recepti qui m̄lta mysteria saluatoris
subdola interpretatiōe cclarūt. ⁊ tm̄ in exaplis ha
bentur apud ecclesias ⁊ explanātur ab ecclesias
sticis viris. Quātō magis ego xp̄ianus ⁊ de pa
rentib⁹ xp̄ianis natus: ⁊ vexillum crucis in mea
frōte portās: cui⁹ studiū fuit omīssa repetere: de
prauata corrigere. ⁊ sacramēta ecclie puro et fi
deli ap̄ire s̄mōe. vel a fastidiosis vel a malignis
lectorib⁹ nō debeo reprobari. Habeāt qui volūt
veteres libros vel in mēbranis purpureis auro
argētoq; descriptos. vel vntialib⁹ vt vulgo aiūt
l̄ris onera magis exarata q̄ codices: dūmodo
mibi meisq; p̄mittāt paupes h̄ere cedulas. ⁊ nō
tā pulchros codices q̄ emēdatos. Utraq; autē

Job. iij. a

Ibidē. xlij. a

editio. et septuaginta iuxta grecos: et mea iuxta hebreos. in latinum meo labore translata est. Eligat unusquisque quod vult: et studiosum me magis quam malivolium probet.

Item alius prologus in Job secundum hebraicum.

Sen. xij. d

Job, vi. b

Job, ij. b

Ibidem. xlij. c

Sicut autem piscellam iunco texerem: aut palmarum folia complicarem: ut in sudore vultus mei comederem panem. et ventris opus sollicita mente pertractarem: nullus morderet: nemo reprehenderet. Nunc autem quia iuxta sententiam saluatoris volo operari: cibum qui non perit. et antiquam divinum voluminum vias sentibus virgultisque purgare error mihi geminum infigitur: corrector vitiorum falsarius vocor. et errores non auferre: sed serere. Tanta est enim vetustatis consuetudo ut etiam confessis plerisque vicia placeant: dum magis pulchros habere volunt codices quam emendatos. Quapropter fratres dilectissimi mihi unicum nobilitatis et humilitatis exemplar pro flabello calathis sportellisque munusculis monachorum spiritualia hec: et mensura dona suscipite: ac beatum iob qui adhuc apud latinos iacebat in stercore: et omnibus scatebat errorum: integrum in aculeis tunc gaudete. Quod enim post probationem atque victoria duplicia sunt ei universa reddita. ita ego in lingua nostra ut audacter loquar: feci eum habere qui amiserat. Igitur et vos et unumquemque lectorum solita probatione commoneo. et in principibus librorum eadem sepe annectens rogo: ut ubicumque sepe procedentes regulas videritis sciatis ea que subiecta sunt in hebraicis voluminibus non haberi. Porro ubi stelle imago profulserit: ex hebreo in sermone nostro addita sunt. nec non et illa que haberi videbantur et ita corrupta erant ut sensum legentibus tollerent: orationibus vobis magno labore corrent. magis utile quod ex odio meo ecclesiis christi venturum ratus quam ex aliorum negotio.

Incipit argumentum in libro Job.

In terra quodam habitasse iob visitidi in finibus idumee et arabie. et erat ei nomen iobab. Et accepit uxorem arabissam et genuit filium quem vocavit emmon. Erat autem ipse filius quodam zareth de esau filius filius. de matre vero bosra ita ut sit quantus ab abraam. Et hi sunt reges qui regnaverunt in edom in qua et ipse regnavit. sed postquam in ea regnavit balach filius beor et nomen eiusdem civitatis nachaba. Post hunc autem balach. Post eum iobab qui vocatur Job. Post iob autem cusa qui erat dux ex themanorum regione. et post illum regnavit adar filius beath qui excidit mediam in capite moab: et nomen civitatis eius chetbeanith.

Explicit argumentum. Incipit liber Job.

L. S. De sanctitate iob et filijs et suba eius. de convivio filiorum. de sathā qui expetita licentia a domino percussus: camelos: boues et asinos: oves et pueros ad ultimum liberos eius. de mestitia Job et laude eius ad dominum.

Capitulum I

Uir erat in terra

hucus nomen iob. Et erat vir ille simplex et rectus ac timens deum: et recedens a malo. Nati sunt ei septem filii: et tres filie. Et fuit possessio eius septem milia ovium. et tria milia camelorum. quingenta quoque iuga bovum: et quingente asine: ac familia multa nimis. Eratque vir ille magnus in omnibus orientales. Et ibant filii eius: et faciebant convivia per domos. unusquisque in die suo. Et mittentes vocabant tres sorores suas ut conderent et biberent eum eis. Cumque in orbem transissent dies convivii. mittebat ad eos iob. et sanctificabat illos convivio. Dicebat enim. Ne forte peccaverit filius meus et benedixerit deo in cordibus suis. Sic faciebat iob cunctis diebus. Quadam autem die cum venissent filii dei ut assisterent coram domino. affuit inter eos etiam sathā. Cui dixit dominus. Unde venis? Qui respondens ait. Circumivi terram: et pabulavi eam. Dixitque dominus ad eum. Numquid considerasti servum meum iob qui non sit ei filius in terra. homo simplex et rectus ac timens deum et recedens a malo. Cui respondens sathan ait. Numquid frustra iob timet deum. Nonne tu vallasti eum ac domum eius universamque substantiam eius per circuitum. Opibus manuum eius benedixisti: et possessio eius crevit in terra. Sed extende paululum manum tuam: et tange cuncta que possidet. nisi in faciem benedixerit tibi. Dixit ergo dominus ad sathā. Ecce universa que habes in manu tua sunt. tamen in eum ne extendas manum tuam. Egressusque est sathan a facie domini. Cum autem quadam die filii et filie eius conderent et biberent vinum in domo fratris sui primogeniti. nuncius venit ad iob qui diceret. Boues arabum et asine pascebantur iuxta eos: et irruerunt sabei. tulereque omnia et pueros percussere gladio. quasi ego solus ut nunciare tibi. Cumque adhuc ille loqueretur venit alius. et dixit. Ignis dei cecidit e celo. et tactas oves. puerosque consumpsit. et effugi ego solus ut nunciare tibi. Sed et adhuc illo loquente. venit alius. et dixit. Chaldei fecerunt tres turmas. et invaserunt camelos et tulerunt eos. nec non et pueros percusserunt gladio. et ego fugi solus ut nunciare tibi. Adhuc loquebatur ille. et ecce alius intravit. et dixit filiis tuis. et filiabus vescentibus et bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti. repetite veniunt vehementer irruit a regione deserti. et percussit quatuor angulos domus. que corruens oppressit liberos tuos et mortui sunt. et effugi ego solus ut nunciare tibi. Tunc surrexit iob. et scidit vestimenta sua. et tonsos capite corruens in terram. adoravit et dixit. Nudus egressus sum de utero matris mee et

nudus reuertar illuc. Dominus dedit dominus abstulit: sicut domino placuit, ita factum est. sit nomen domini benedictum. In omnibus his non peccauit iob labijs suis, neque stultum quid contra deum locutus est.

L.S. De plagavulceris que percussit eum sarbā, de temptatōe pro vxore sc̄tā, de amicis que venerāt ad consolandum eum, hi tres sederunt in terra cum eo septem diebus et noctibus non loquentes propter dolorem vehementem.

Actum est autem cum quadam die venissent filij dei: et staret coram domino: venisset quoque sathan iter eos: et staret in conspectu eius, ut diceret dominus ad sathan. Unde venis? Qui respondens ait. Circūui terram: et pambulavi eam.

Et dixit dominus ad sathan. Nūquid considerasti seruum meum iob qui non sit ei similis in terra, vir simplex et rectus actum deum, et recedens a malo: et adhuc retinens innocentiam? Tu autem commouisti me aduersus eum: ut affligere eum frustra.

Lui respondens sathan ait. Pelle pro pelle et cuncta que habet homo dabitur pro anima sua. Alioquin mitte manum tuam: et tange os eius et carnem, et tunc videbis quod in facie benedicat tibi.

Dixit ergo dominus ad sathan. Ecce in manu tua est, verumtamen avertas illi? **E**gressus igitur sathan a facie domini, percussit iob vulcere pessimo, a planta pedis usque ad verticem eius.

Qui testa famem radebat, sedens in sterquilino. **D**ixit autem illi vxor sua. Adhuc tu permanes in simplicitate tua? **B**enedic deo et morere. **Q**ui ait ad illam. Quasi vna de stultis mulieribus locuta es. Si bona suscepimus de manu domini mala autem quare non sustineamus?

In omnibus his non peccauit iob labijs suis. **I**gitur audientes tres amici iob omne malum quod accidisset ei, venerunt singuli de loco suo, eliphaz themanites: et baldath suites, et sopher naamatites.

Cum dixerant enim ut pater venientes visitarent eum et consolarentur, cumque eleuassent perculos suos: non cognouerunt eum. **E**t ex clamantes plorauerunt scissis vestibus sparserunt puluerem super caput suum in celum.

Et sederunt cum eo in terra septem diebus et septem noctibus: et nemo loquebatur ei verbum. **V**idebant enim dolorem esse vehementem.

L.S. Verba Job ubi ostendit quod miserabilis est vita peccatoris: et felix iustorum exitus. **Ca. III**

Postquam aperuit iob os suum: et maledixit diei sue et locutus est. **P**ereat dies in quo natus sum et nox in qua dictum est conceptus est homo.

Dies illa pretiosa in tenebras. **N**on requirat eum deus de super, et non illustretur lumine. **O**bscurret eum tenebre et umbra mortis. **O**ccupet eum caligo et involuetur a maritudine. **N**octes illam tenebrosus turbo possideat. **N**on computet in diebus anni nec numeret in mensibus.

Si nox illa solitaria, nec laude digna. **M**aledicant ei qui maledicunt diei, qui pati sunt suscitare leniantam. **O**btenebrent stelle caliginie eius. **E**xpectet lucem et non videat, nec ortum surgentis aurore. **Q**uia non conclusit ostia ventris qui por-

tauit me nec abstulit mala ab oculis meis. **Q**uare non in vulua mortuus sum: egressus ex utero non statim perii? **Q**uare exceptus genibus cum lactatus vberibus? **N**unc enim dormiens silerem, et somno meo requiescerem cum regibus et consulis terre: qui edificant sibi solitudines, aut cum principibus qui possident aurum, et replent domos suas argento.

Aut sicut abortiuum absconditum non subsisterem: vel qui concepti non viderunt lucem. **I**bi impij cessauerunt a tumultu, et ibi requieverunt fessi robore: et quondam vincti pater sine molestia non audierunt vocem exactoris.

Paruus et magnus ibi sunt et seruus et liber a domino suo. **Q**uare misero data est lux et vita his qui in amaritudine scilicet sunt? **Q**ui expectant mortem et non venit: quasi effodientes thesaurum: gaudentque vehementer cum inuenerint sepulchrum.

Viro cui abscondita est via, et circumdedit eum deus tenebris. **A**ntiquum comedam suspiro et quasi inuidantes aque: sic rugit me, quia timor quem timebam euenit mihi, et quod verebar accidit, non ne dissimulaui: nonne silui: nonne quieui? **E**t venit super me indignatio.

L.S. Eliphaz notat iob de impatiētia et iniusticia propter quam flagellatus, de inani gloria que inustum putauit.

Ca. III

Respondens autem eliphaz themanites dixit. **S**i cepimus loqui tibi: forsitan moleste accipies. **S**ed conceptum sermonem tenere quod poterit? **E**cce docuisti multos, et manus lassas roborasti.

Bacillantes confirmauerunt firmos tuos, et genua tremantia confortasti. **N**unc autem venit super te plaga et defecisti, tetigit te et conturbatus es. **U**bi timor tuus fortitudo tua et patientia tua, et perfectio viarum tuarum?

Recordare obsecro te quod vnquam innocens perierit, aut quam recti deleti sunt? **Q**uin potius vidi eos qui operantur iniquitatem, et seminant dolores et metuunt eos: flagrant deo pisse, et spiritu ire eius esse super eos.

Rugit leo nis et vox leone, et dentes catulorum leonum striti sunt. **Z**igris perit eo quod non haberet preda, et catuli leonis dissipati sunt.

Morro ad me dictum est verbum absconditum et quasi furtive suscepit auris mea venas susurrum eius. **I**n horrore visionis nocturne quam solet sopor occupare homines, pauor tenuit me et tremor, et omnia ossa mea perterrita sunt.

Et cum spiritus me perire transiret: inhorruerunt pili carnis mee. **S**tetit quidam cuius non agnoscebam vultum: imago coram oculis meis, et vocem quasi aure lenis audiui.

Nūquid homo dei compatatione iustificabitur, aut factore suo purior erit vir? **E**cce qui seruiunt ei non sunt stabiles, et in angelis suis repperit prauitatem.

Quātomagis hi qui habitant domos luteas, qui tenebrae sunt fundamentum consumuntur velut a tineis. **D**e mane usque ad vespam succidentur et quod nullus intelligit in eternum peribunt. **Q**ui autem reliqui fuerint auferentur ex eis: morientur et non in sapientia.

L.S. De exitu stulti, de iusticia dei, quod dominus suos

infra. r. d
Hierc. xx. d

E

D

A

B

E

D

infra. xv. b

ij. p. ij. a

scilicet xvij. c

y ij

flagellat. et sibi eos liberat. et liberatos inde dirigit. **Capitulum**

Quia ergo si est quod tibi respondeat. et ad aliquem scilicet convertere. Virum stultum interficit iracundia. et paruulum occidit invidia. Ego vidi stultum firma radice: et maledixi pulchritudini eius statim. Longe fient filii eius a salute et conterentur in porta. et non erit qui eruat. Cuius messis famelicus comedit. et ipsum rapiat armatus. et bibet sitientes diuitias eius. Nihil in terra sine causa fit. et de humo non egredietur dolor. Vomo nascitur ad laborem. et auis ad volatum. Quomobrem ego deprecabor dominum. et ad deum ponam eloquium meum. Qui facit magna et inscrutabilia. et mirabilia absque numero. Qui dat pluias super faciem terrae: et irrigat aequos vniuersa. Qui ponit humiles in sublimem: et merentes erigit sospitate. Qui dissipat cogitationes malignorum. ne possint implere manus eorum quod ceperant. Qui apprehendit sapientes in astutia eorum et consilium prauorum dissipat. Per diem incurrent tenebras. et quasi in nocte sic palpabunt in meridie. Porro saluum faciet egenum a gladio oris eorum. et de manu violenti pauperem. Et erit egeno spes. iniquitas autem contrahet os suum. Beatus homo qui corripitur a domino. In reprobatione erga dominum ne reprobes: quia ipse vulnerat et medetur: percussit et manus eius sanabit. In sex tribulationibus liberabit te: et in septima non tanget te malum. In fame cruet te de morte et in bello de manu gladii. A flagello lingue abscedes: et non timebis calamitatem cum venerit. In vastitate et fame ridebis: et bestias terre non formidabis. Sed cum lapidibus regionum pactum tuum et bestie terre pacifice erunt tibi. Et scies quod pacem habeat tabernaculum suum. et visitas speciem tuam non peccabis. Et scies quoniam multiplex erit semen tuum et progenies tua quasi herba terre. Ingredieris in abundantia sepulchrum. sicut infertur aceruus tritici in tempore suo. Ecce hoc vult inuestigauimus ita est quod auditum mente pertracta.

C. S. Respondet Job et dicit quod pena sua excedit culpam. et tamen delectatur in pena

Respondens autem iob dixit. Utinam appenderem peccata mea quibus iram merui. et calamitas quam patior in statera quasi arena maris hec grauior appareret. Unde et verba mea dolore sunt plena. quia sagitte domini in me sunt: quare indignatio ebibit spiritum meum. et terrores domini militat contra me. Numquid rugiet onager cum habuerit verbam. aut mugiet bos cum ante presepem plenum steterit? Aut poterit comedi insulsissimum. quod non est sale conditum. Aut poterit aliquis gustare. quod gustatus affert mortem. Aie enim esurenti etiam amarabulcia esse videntur. Que prius nolebat tangere anima mea nunc per angustiam cibi mei sunt. Quis det ut veniat petitio mea. et quod expecto tribuat mihi deus et quod

cepit ipse me perstrat? Saluat manus suas. et succidat me. et hec mihi sit consolatio ut affliges me dolore non parcat. nec contradicam sermonibus facti. Que est enim fortitudo mea ut sustineam. aut quis finis meus ut patienter agam? Nec fortitudo lapidum fortitudo mea: nec caro mea enea est. Ecce non est auxilium mihi in me et necessarij quibus mei recesserunt a me. Qui tollit ab amico suo misericordiam. timorem domini dereliquit. Fratres mei perierunt me. sicut torrens qui raptim transit in conuallibus. Qui timet pruinas irruet super eos nix. Tempore quo fuerit dissipati bibunt et ut incaluerint soluentur de loco suo. Inuoluntate sunt semite gressuum eorum. ambulabunt inuacuum: et bibunt. Considerare semitas thematis. itinera sababae: et expectate paulisper. Confusi sunt. quia speraui. Venerunt quibus usque ad me. et pudore coopti sunt. Nunc venistis. et modo videtes plagam meam timetis. Nunquid dixi. afferte mihi et de suba vestra donate mihi vel liberate me de manu hostis. et de manu robustorum eruite me? Docete me: et ego tacebo et si quid forte ignoravi instruite me. Quare detraxistis sermonibus veritatis: cum e vobis nullus sit qui possit arguere me? Ad increpandum tamen eloquia concinnatis et inuentus verba perfertis. Super pupillum irruitis et subuertere nitimini amicum vestrum. Verumtamen quod cepistis explete. Prohibete aurem. et videte an mentiar. Respondete obsecro absque contentione. et loquentes id quod iustum est iudicate. Et non inuicentis in lingua mea iniquitates. nec in faucibus meis stulticia personabit.

C. S. Distendit quod viuere labor est. mors festinat et non est reuersio. mors festinat inquit. peccet et clamat.

Militia est vita hominis super terram et sicut VII dies mercenarij dies eius. Sicut ceruus desiderat umbram. et sicut mercenarius perstolat finem operis sui. sic et ego habui menses vacuos et noctes laboriosas enueram mihi. Si dormiero dicam quoniam consurgam et rursum expectabo vesperas. et replebor doloribus usque ad tenebras. Induta est caro mea putredine et sordibus pulueris: cutis mea aruit et contracta est. Dies mei velociter transierunt quasi a textente tela succidit: et consumpti sunt absque vlla spe. Memeto quia ventus est vita mea: et non reuertetur oculum meum ut videat bona. nec aspiciet me visus hominis. Oculi tui in me. et non subsistam. Sicut consumus nudus et pertransit. sic qui descendit ad inferos non ascendet. nec reuertetur ultra in domum suam neque cognoscet eum amplius locus eius. Quapropter et ego non parcam ori meo. loquar in tribulatione spiritus mei. confabulabor cum amaritudine anime mee. Nunquid mare ego sum aut cetus. quia circumdedit stitit me carcer? Si dixerero consolabitur me lectulus meus et releuabor loquens mecum in stratu meo terrebis me per somnia. et per visiones horrore concuties. Quomobrem elegit suspendium anima mea

i. Cor. 13. 5

Amos. 1. 2

puer. xvij. 2

D
infra. 17.

E

B

D

B

Deu. 1. 11
ps. 111.

E

infra. 11

D

infra. 11

E

B

et mortem ossa mea. Desperavi. Nequaquam ultra
iam viuam. Parce mihi domine: nihil enim sunt dies
mei. Quid est homo quia magnificas eum: aut quod ap-
ponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo: et
subito perbas illum. Usquequo non parcis mihi nec
dimittis me ut glutiam salivam meam? Peccaui
Quid faciam tibi o custos hominum? Quare me
posuisti contrarium tibi: et factus sum mihi metipsum
gravis? Cur non tollis peccatum meum et quare non au-
fers iniquitatem meam? Ecce nunc in pulvere dormiam
et si mane me quis queris non subsistam.

L.S. Baldath notat iob flagella meruisse et
penam non fecisse. describit quod hypocrita et ruinam
ei. monet iob clamare ad dominum ostendens ipsum esse
misericordem: et reprehendit hypocritas. VIII

Respiciens autem baldath suites: dixit. Us-
quequo loquaris talia. et spiritus multiplex ser-
monis oris tui: Nunquid deus supplantat
iudicium. aut omnipotens subvertit quod iustum est? Etiam
si filii tui peccaverint ei: et dimisit eos in manu ini-
quitate sue. tu tamen si diluculo consurrexeris ad deum
et omnipotentem fueris deprecatus. si mundus et rectus
incesseris: statim euigilabit ad te. et pacatum reddet
habitaculum iusticie tue: itantum ut si portae tuae fue-
rint parvae: et nouissima tua multiplicentur nimis
Interroga enim generationem postquam et diligenter in-
uestiga patrum memoriam. Desterni quippe sum? et
ignoramus. quoniam sicut umbra dies nostri sunt super
terram: ipsi docebunt te. Loquentur tibi: et de corde
suo proferent eloquia. Nunquid virere potest scirpus
absque humore. aut crescere caryophylli sine aqua? Cum
adhuc sit in flore nec carpas manu ante oculos her-
bas arefcit. sic vie omnium qui obliuiscuntur deum:
et spes hypocrite peribit. Non ei placebit recordia
sua: sicut tela aranearum fiducia eius. Innitetur
super domum suam. et non stabit fulciet eam. et non con-
surgit. Humectus videtur antequam veniat sol. et in or-
tu suo germen eius egredietur. Super acervum pe-
trarum radices eius densabuntur: et inter lapides com-
morabitur. Si absorberit eum de loco suo: negabit
eum: et dicet. Non noui te. Nec est enim leticia vie eius:
ut rursum de terra alij germinent. Deus non perici-
et simpliciter: nec porriget manum malignis. donec
impleatur risu os tuum. et labia tua iubilo. Qui
oderunt te induentur confusione. et tabernaculum im-
piorum non subsistet.

L.S. Job exponit magnalia dei. cuius compa-
ratione nulle sunt hominis iusticie. IX

Respondens iob ait. Vere scio quod ita sit. et
quod non iustificet homo compositus deo. Sivo-
luerit contendere cum eo non poterit respondere
ei unum pro mille. Sapiens corde est. et fortis robore
Quis resistit ei et pacem habuit. Qui transiit montes.
et nescierunt hi quos subvertit in furore suo.
Qui commouet terram de loco suo. et coluine eius com-

cutifitur. Qui precipit soli et non oritur. et stellas
claudit quasi sub signaculo. Qui extendit celos so-
lus. et gradus super fluctus maris. Qui facit arcturas
et oriona et hyadas. et interiora austri. Qui facit
magna et incomprehensibilia et mirabilia quae non est
numerus. Si venerit ad me non videbo eum. si ab-
ierit: non intelligam. Si repente introgat: quis responde-
bit ei? Vel quis dicere poterit. cur ita facis? Deus
cuius ire nemo resistere poterit. et sub quo curuatur
qui portat orbem. Quam ergo sum ego ut respondeam
ei. et loquar verbis meis cum eo? Qui etiam si habuero
quippiam iustum: non respondebo. sed meum iudicem depreca-
bor. Et cum inuocantem me exaudierit. non credo quod
audierit vocem meam. In turbine enim conteret me. et
multiplicabit vulnera mea etiam sine causa. Non
concedit requiescere spiritum meum. et implet me amari-
tudinebus. Si fortitudo quae robustissimus est.
Si equitas iudicij. nemo audeat pro me testimonium
dicere. Si iustificare me voluerit. os meum conde-
nabit me. Si innocenter ostendero. prauum me compro-
babit. Etiam si simplex fuero. hocipsus ignorabit
anima mea. et tenebit me vite mee. Unum est quod locutus
sum. et innocenter et impius ipse consumit. Si flagel-
lat occidat semel. et non de penis innocentium rideat.
Terra data est in manus impij. vultum iudicij eius
opit. Quod si non ille est: quis ergo est? Dies mei ve-
loctores fuerunt cursorum. fugerunt et non viderunt bo-
num. Pertransierunt quasi naues poma portantes. sicut
aquila volans ad escam. Cum dixerero. nequaquam ita loquar.
commuto faciem meam. et dolore torquetur. Verebar omnia
opa mea. scies quod non parceres delinquenti. Si autem
et sic impius sum: quare frustra laboravi? Si lotus
fui quasi aquis niuis. et fulserint velut mundissimus
me manus mee: tamen sordibus intinges me et abomi-
nabuntur me vestimenta mea. Neque enim viro qui filius
mei est respondebo. nec qui mecum in iudicio ex equo possit
audiri. Non est qui utrumque valeat arguere. et ponere
manum suam in ambobus. Auferat a me virga suam. et
pauor eius non me terreat. Loquar. et non timebo
eum. nec enim possum metuens respondere.

L.S. Job penitet et confitetur. allegat ad iu-
dicem quod opus suum est. lutum fragile et propter pe-
nas in se militantes plangit se natum. et petit locum
penitentiae antequam moriatur. X

Ad det animam meam vite mee. dimittam
aduersum me eloquium meum. Loquar in
amaritudine anime mee. dicam deo. non
li me condemnare. Indica mihi. Cur me ita iudi-
ces? Nunquid bonum tibi videtur si calumneris me
et opprimas me opus manuum tuarum. et consilium im-
piorum adiuues? Nunquid oculi carnei tibi sunt:
aut sicut videt homo et tu videbis? Nunquid sicut
dies bovis dies tui. et anni tui sicut humana sunt
tempora. ut queras iniquitatem meam et peccatum meum serus-
teris? Et scias quia nihil impium fecerim. cum sit

y in

B

C

infra. iij. b

infra. vij. b

A

B

Dei. xiiij. f
Ps. cxxij.

D
infra. xv. d

A

B

Dei. xij. a
ps. cxxij.

D

infra. xij.

nemo q̄ de manu tua possit eruere. **Q**uam̄ tunc fecerūt me, et plasmauerūt me totū in circūitu et sic repente percipitas me: **M**emento q̄so q̄ sicut lutū feceris me: et in puluere reduces me. **N**ōne sicut lac multisti me: et sicut caseū me coagulasti: **P**elle et carnib⁹ vestisti me: ossib⁹ et nervis compegisti me. **V**itā et misericordiam tribuisti mihi: et visitatio tua custodiuit sp̄m meū. **L**icet b̄ celes in corde tuo, tñ scio q̄ vniuersorū memineris. **S**i peccavi et ad horā peccasti mihi: cur ab iniquitate mea mūdū me esse nō pateris. **E**t si ipius fuero ve mihi ē, et si iust⁹ nō leuabo caput: saturat⁹ afflictōe et miseria. **E**t ppter supbiā q̄si leenā capies me: reuersusq̄ mirabiliter me crucias. **I**nstantes testes tuos p̄ me: et multiplicas irā tuas aduersum me: et pene militāt i me. **Q**uare devulua eduxisti me: **Q**ui vtinā cōsumpt⁹ essem ne oculus me videret. **F**uissem quasi nō essem de vtero trāslat⁹ ad tumulū. **N**ūquid nō paucitas dierum meorū finiet breui: **D**imittite ergo me vt plangā paululū dolorē meū añq̄ vadā et nō reuertar ad terrā tenebrosam: et optam mortis caligine: frā miserie et tenebrarū: vbi vmbra mortis et nullus ordo: sed sempitern⁹ horroz inhabitās.

L. S. Sophar iniuste iob arguit, dñs icomp̄ hēsibile oñdit, et penitēti misericordē oñdit. **XI**

Respōdens autē sophar naamatbites dicit. **N**ūquid q̄ multa loquit⁹ nō audiet: aut vir v̄bosus iustificabitur: **T**ibi soli tacebunt hoies, et cū ceteros irriseris a nullo cōfuteraberis. **D**ixisti em̄. **P**ur⁹ ē fimo me⁹: et mūdus sum in cōspectu tuo. **A**tq̄ vtinā de⁹ loq̄ret tecū: et apiret labia sua tibi vt oñderet tibi secreta sapientie, et q̄ multiplex eēt lex eius, et itelligeres q̄ multo minora exigar̄ ab eo q̄ meref iniquitas tua. **F**orsitā vestigia dei cōprehēdes et vsq̄ ad perfectū oipotentē repies. **E**xcelsoz celo ē. **E**t qd facies: **P**rofundioz iferno, et vñ cognosces: **L**ongioz frā mēsurā eius: et latioz mari. **S**i subuertit oia vel i vnū coartauerit: q̄s p̄tradictet ei: vl̄ q̄s dicere ei p̄or: cur ita facis: **I**p̄e em̄ nouit hoies vanitatē et vidēs iniquitatē: nōne cōsiderat. **V**ir van⁹ in supbiā erigif, et tanq̄ pullū onagri selibez natū putat. **T**u autē firmasti cor tuū, et expandisti ad eū man⁹ tuas. **S**i iniquitatē q̄ est in manu tua abstuleris a te, et nō māserit i tabnaculo tuo iniusticia, tūc leuare poteris faciē tuā absq̄ macula, et eris stabilis: et nō timebis. **M**iserie q̄s obliuisceris, et quasi aquarū q̄ p̄terierūt nō recordaberis, et quasi meridian⁹ fulgor p̄surget tibi ad vespam. **E**t cū te cōsumptū putaueris ozieris vt lucifer: et habebis fiducia p̄posita tibi spe, et defossus secur⁹ dormies. **R**eq̄scēs, et nō erit qui te exterreat, et dep̄cabunt faciē tuā plurimi. **O**culi autē impioz deficient, et effugiū peribit ab eis: et

spes illoz abominatio anime.

L. S. Job oñdit suā p̄nias et dei potentiam.

Respōdens autē iob dixit. **E**rgo **XII** vos estis soli hoies, et vobiscuz moriet⁹ sapientia. **E**t mihi est cor sicut et vobis: nec inferior vestri sum. **Q**uis em̄ hec que nostis ignorat: **Q**ui deridet ab amico suo sicut ego: iuocabit deum et exandiet eū. **D**eridetur em̄ iusti simplicitas: lampas cōtempta apud cogitationes diuitū: parata ad tēpus statutū. **A**būdāt ta bernacula p̄donū et audacter puocāt deū, cū ip̄e dederit oia in man⁹ eoz. **N**imuz interroga iumēta, et d ocebūt te, et volatilia celi: et indicabūt tibi. **L**oq̄re terre et r̄ndebit tibi, et narrabūt pisces maris. **Q**uis ignorat q̄ oia b̄ man⁹ dñi fecerit: **I**n cuius manu aia ois viuētis, et sp̄s vniuerse carnis hois: **N**ōne auris v̄ba dijudicat: et fauces comedētis saporē: **I**n antiquis est sapientia: et in multo tpe prudentia. **A**pud ip̄s est sapientia et fortitudo, et ip̄e habet cōsiliū et itelligētia. **S**i destruxerit nemo est qui edificet, si incluserit hoies nullus est q̄ apiat. **S**i cōtinuerit aq̄s oia siccabuntur, si emiserit eas: subuertēt terras. **A**pud ip̄m est fortitudo et sapientia. **I**p̄e nouit et decipientē, et eū qui decipit. **A**dducat p̄siliarios in stultū finē: et indices in stupore. **B**althēū regum dissoluit, et p̄angit fune renes eoz. **D**ucit sacerdotes inglorios, et optimates supplantat. **C**ōmutans labiū veraciū: et doctrinā senū aufereus. **E**ffundit despectionē sup p̄ncipes, et eos q̄ opp̄si fuerant releuans. **Q**ui reuelat p̄funda de tenebris: et p̄ducit in lucē vmbra mortis. **Q**ui multiplicat gentes et p̄dit eas: et subuersas i integrum restituit. **Q**ui imutat cor p̄ncipū populi terre, et decipit eos vt frustra incedāt p̄ inuium. **P**alpabunt quasi in tenebris et nō in luce: et errare eos faciet quasi ebrios.

L. S. Job arguit amicos ex v̄bis suis, cōdēnat hypocrisim, cōditionē suā allegat. **XIII**

Ecce oia b̄ vidit oculus meus: et audiuit auris mea, et intellexi singula. **S**cōm scientiā vestrā et ego noui: nec inferior v̄ri sum. **S**ed tñ ad oipotentē loq̄r, et disputare cum deo cupio p̄us vos oñdēs fabricatores mendacij, et cultores puerforū dogmatū. **A**tq̄ vtinā taceret̄ vt putarem̄ eē sapientef. **A**udite ergo cor rectōes meas, et iudiciū labioz meoz attēdite. **N**ūqd de⁹ idiget v̄ro mēdacio vt p̄ illo loq̄mini dolos: **N**ūqd faciē ei⁹ accipit: et p̄ deo iudicare nitimini: **A**ut placebit ei quem celare nihil pōt aut decipiet vt p̄ v̄ris fraudulētis: **I**p̄e vos arguet, qm̄ i abscondito faciē ei⁹ accipit. **S**tati vt se cōmouerit turbabit vos, et terror ei⁹ irruct sup vos. **M**emoriam v̄ra cōpabit cineri: et redigent in lutū ceruices v̄re. **T**acete paulisper vt loquar

D
s in b
Diere, r. d

A
e. vi. d

B

E

D

Z cui. r. vi. b

puer. r. i.

B

infra. r. i.

infra. r. i.

infra. r. i.

infra. r. i.

A

D

infra. r. i.

A

B

infra. r. i.

infra. r. i.

quodcumque mihi mens suggererit. Quare lacero
carnes meas detribus meis. et animam meam porto in
manibus meis. Etiam si occiderit me in ipso spatio
Verumtamen vias meas in conspectu eius arguam. et ipse
erit saluator meus. Non enim veniet in conspectu eius ois
hypocrita. Audite sermonem meum. et enigmata peccati
pateant auribus vestris. Si fuero iudicatus: scio quod iustus in
veniar. Quis est qui iudicet mecum? Veniat. Quare
tacens consumor? Duo tamen ne facias mihi. et tunc a
facie tua non abscondar. Manum tuam longe fac a me
et formido tua non me terreat. Vocam me. et ego re-
spondebo tibi. aut certe loquar et tu responde mihi. Quam-
tas habeo iniquitates et peccata: scelera mea et deli-
cta mea ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis. et ar-
bitraris me inimicum tuum? Contra folium quod a vento
rapit ostendis potentiam tuam. et stipulam siccam persequeris.
Scribis enim contra me amaritudines. et consumere me
vis peccatis adolescentie mee. Posuisti in nervo pes
deum meum. et obstruisti omnes semitas meas et vestigia
pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumen-
dus sum. et quasi vestimentum quod comeditur a tineis.

Ca. XIII
L. S. Describit vitam hominis. prophetat resurrecti-
onem. et petit protectionem in iudicio. et ponit condi-
tionem hominis.

Homo natus de muliere brevi vivens tempore
repletur multis miseriis. Qui quasi flos egre-
ditur et coteritur. et fugit velut umbra et non
in eodem statu permanet. Et dignum ducis super huius-
modi aperire oculos tuos. et adducere eum tecum in
iudicium. Quis potest facere mundum de immundo concu-
ptum semine? Nonne tu qui solus es? Breves dies
hominis sunt. numerus mensuram eius apud te est. Consti-
tuiti terminos eius qui preteriri non poterunt. Recede
paululum ab covt. quiescat donec optata veniant sicut
mercenarioj dies eius. Lignum habet spem. Si peccatum
sum fuerit rursus vivescat. et rami eius pullulent. Si
semerit in terra radix eius: et in pulvere emortuus fu-
erit truncus illius: ad odorem aquae germiabit. et faciet
comam quasi cum primo plantatum est. Non homo cum mortuus
fuerit: et nudatus atque consumptus ubi quiescit est. Quomodo
si recedat aqua de mari. et fluvius vacuetur are-
scat. sic homo cum dormierit non resurget. Donec atte-
rat celum non evigilabit nec resurget de somno suo.
Quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me
et abscondas me donec pertranseat furor tuus. et consti-
tuas mihi tempora in quo recorderis mei. Putas ne
mortuus homo rursus vivat? Lucis diebus qui-
bus nunc milito: expecto donec veniat imutatio
mea. Vocabis me et ego respondebo tibi. Operi ma-
nuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem gressus meos
diminuerasti: sed peccatis meis. Signasti quasi
in sacculo delicta mea. sed curasti iniquitatem meam.
Dons cadens desinit. et saxum transferretur loco suo.
Lapides excavaunt aquam. et alluvione paulatim terra
consumitur. et homines ergo sicut pedes. Roborasti cum

paululum ut in perpetuum transferret: Immutabis faciem
eius: et emittes eum. Siue nobiles fuerint filii eius si-
ue ignobiles: non intelliget. Atque caro eius dum vi-
vet dolebit. et anima illius super semetipso lugebit.

Ca. XIV
L. S. Eliphaz arguit iob de arrogancia sapientie
et mundicie. agit contra de impio superbo et hypocrita.

Respondens autem eliphaz themani XV
tes dicit. Nunquam sapiens ridebit quasi in-
ventum loquens et implebit ardore stomachum
suum. Arguis verbis eum qui non est equalis tibi et loque-
ris quod tibi non expedit. Quantum in te est evacuasti
timorem. et tulisti peccata coram deo. Docuit enim iniqui-
tas tua os tuum. et imitatus linguam blasphemantium
Condemnabit te os tuum et non ego. et labia tua re-
spondebunt tibi. Nunquam primus homo tu natus es: et
an omnes colles format? Nunquam consilium dei audi-
sti. et inferior te erit eius sapientia. Quid nosti quod igno-
ram? quod intelligis quod nesciam? Et senes et an-
tiqui sunt in nobis multo vetustiores quam patres tui.
Nunquam grade est ut consoletur te deus? Sed verba tua
prava prohibent. Quid te elevat cor tuum. et quasi ma-
gna cogitans attonitos habes oculos? Quid
tumesceat deum spiritus tuus ut proferas de ore tuo hu-
iusemodi sermones? Quid est homo ut immaculatus sit:
et ut iustus appeat natus de muliere? Ecce iter
sanctus eius nemo immutabilis et celi non sunt mundi in
conspectu eius. quanto magis abominabilis et inutilis
homo qui bibit quasi aquam iniquitatem. Ostende tibi audi me
quod vidi narrabo tibi. Sapientes confitentur et non
abscondunt peccata tuos. Quibus solis data est terra et
non transibit alienus pro eis. Lucis diebus suis im-
pius superbit. et numerus annorum incertus est tyranni-
dis eius. Sonitus terroris spiritus in auribus illius. et cur-
par sit: ille spiritus insidias suspicatur. Non credit quod re-
verti possit de tenebris ad lucem circumspicere ven-
diti gladium. Cum se moverit ad querendum panem: no-
uit quod patrus sit in manu eius tenebrarum dies. Terre-
bit eum tribulatio: et angustia vallabit eum sicut re-
gem qui parat ad bellum. Retedit enim adversus deum
manum suam. et in oipotente roboratur est. Lucurrit
adversus eum erecto collo et pingui ceruice arma-
tus est. Opuit faciem eius crassitudo. et de lateri-
bus eius aruina dependet. Habitavit in civitati-
bus desolatis. et in domibus desertis que in cumu-
los sunt redacte. Non ditabitur nec perseverabit sub-
stantia eius. nec mittet in terra radicem suam. Non re-
cedet de tenebris. Ramos eius arefaciet flamma. et
aufereat spiritum oris eius. Non recedet frustra errore
deceptus: quod aliquo pretio redimendus sit. Antequam dies
eius impleatur pibit. et manus eius arefiet. Ledet quasi
si vinea in primo flore botri eius. et quasi oliua prin-
cians florere suum. Congregatio enim hypocrite sterilis
et ignis devorabit tabernacula eorum que mucra libe-
ter accipiunt. Concepit dolorem et peperit iniquitatem:
et vterus eius parat dolos.

L.S. Job dolorē suū dissimulat ⁊ crudelitātē hostiū suorū. ⁊ dicit se pati s̄ absq̄ iniquitate manus sue cū habuit ad dñz mudas p̄ces. XVI

Respōdens aut̄ iob dixit. Audiui frēq̄nt̄ talia. Cōsolatores onerosi oēs vos estis. Nunquā hēbunt finē v̄ba ventosa? Aut aliquid tibi molestū est si loq̄ris. Poterā ⁊ ego filia v̄si loq̄. Atq̄ vtinā esset aia v̄ra p̄ aia mea. Cōsolarer ⁊ ego vos s̄mōibus ⁊ mouerē caput meū sup̄ vos. Roborare vos ore meo ⁊ mouerē labia mea quasi p̄ces vob. Sed qd̄ agam? Si locutus fuero: nō q̄scit dolor meus: ⁊ si tacuerō: nō recedet a me. Nūc aut̄ opp̄ssit me dolor me⁹ ⁊ in nihilū redacti sunt oēs art̄ mei. Ruge mee te stimoniū dicūt s̄ me. ⁊ suscitāt falsiloqu⁹ aduersus faciē meā cōtradicēs mihi. Collegit furozē suū in me. ⁊ cōminās mihi infremuit s̄ me dentibus suis. Hostis me⁹ terribilib⁹ oculis me ituit⁹ est. Aperuerūt sup̄ me ora sua. ⁊ exprobrātes p̄cusserūt marillā meam: satiati sunt penis meis. Cōclūsit me de⁹ apud iniquū. ⁊ manibus ip̄iorū me tradidit. Ego ille q̄ndā opulētus repente cōtrit⁹ sum: tenuit cervicē meā. Cōfregit me ⁊ posuit me sibi q̄si in signū. Circūdedit me laceis suis cōuulnerauit lūbos meos. Nō pepercit ⁊ effudit in t̄ra viscera mea. Cōscidit me vulnere sup̄ vulnus. Irruit i me q̄si gigas. faccū cōsui sup̄ cutē meā. ⁊ opui cinere carnes meā. Facies mea itumuit a fletu ⁊ palpebre mee caligauerūt. Dec passus sū absq̄ iniquitate man⁹ mee cū habere mūdās ad deū p̄ces Terra ne opies sanguinē meū: ne iueniat in te locū latēdi clamor me⁹. Ecce em̄ in celo testis me⁹. ⁊ cōsc⁹ me⁹ in excelsis. Verbosi amici mei: ad deū stillat ocul⁹ me⁹. Atq̄ vtinā sic iudicaretur vir cū deo. quō iudicatur fili⁹ hoīs cū collega sua. Ecce em̄ breues aīni sunt. ⁊ semitā p̄ quā nō reuertar ambulo

L.S. In breuitate dierum ⁊ caligatiōe oculorum ⁊ putrefactiōe carnis dicit se patienter prestolari. **Ca. XVII**

Respōdens aut̄ iob dixit. Spiritus meus attenuabit dies mei breuiabuntur ⁊ solū mihi sup̄est sepulchrū. Nō peccaui. ⁊ in amaritudinib⁹ moratur oculus meus. Libera me ⁊ pone me iuxta te: et cuiusuis manus pugnet cōtra me. Cor eorū loq̄ge fecisti a disciplina. p̄pterea nō exaltabuntur. Prēdā pollicet socijs: ⁊ oculi filiorū ei⁹ deficient. Posuit me q̄si in puerbiū vulgi. ⁊ exēplū sū corā eis. Caligauit ad indignationē oculus me⁹ ⁊ mēbra mea q̄si i nihilū redacta sūt. Stupebāt iusti sup̄ h. ⁊ innocēs s̄ hypocritā suscitabit. Et tenebit iust⁹ viā suā. et mundis manibus addet fortitudinē. Igit̄ oēs vos cōuertimini ⁊ venite: et nō inueniā in vob̄ vllū sapientē. Dies mei trā fierūt cogitatōes mee dissipate sunt: torquentes

cor meū. Noctē verterūt in diē: ⁊ rursus post tenebras spero lucē. Si sustinuerō: ifernus dom⁹ mea ē. ⁊ in tenebris stravi lectulū meū. Putredini dixi p̄ me⁹ es: mat̄ mea ⁊ soror mea s̄mib⁹. Ubi ē g⁹ nūc p̄stolatio mea: ⁊ patiētā meā q̄s p̄siderat? In p̄fūdissimū ifernus descēdēt omnia mea. Putas ne saltem ibi erit req̄es mihi?

L.S. De luce. de captione ⁊ introitu impij baldath dicit. **Ca. XVIII**

Respōdēs aut̄ baldath suites dixit. Usq̄ ad quē finē v̄ba iactabis? Intellige pri⁹. ⁊ sic loq̄mur. Quare reputati sum⁹ vt iunēta: et sordui⁹ corā te. Quid p̄dis aiam tuā in furore tuo. Nunquā p̄pter te derelinquet terra. ⁊ trāfferent rupes de loco suo: nonne lux impij extinguet. nec splendebit flāma ignis ei⁹. Lux obtenebrescet in tabnaculo illi⁹ ⁊ lucerna q̄ sup̄ eū est extinguet. Artabūtur gressus virtutis ei⁹: ⁊ p̄capitabit eū p̄siliū suū. Immisit em̄ in r̄bete pedes suos. ⁊ in macul⁹ ei⁹ ambulat. Tenebitur plāta illi⁹ laq̄o. ⁊ ex ardescet cōtra euz sitis. Abscōdita est in t̄ra pedica eius ⁊ decipula illius sup̄ semitā. Andiq̄ terrebūt euz formidines. ⁊ unuoluet pedes ei⁹. Attenuet fame robur eius: ⁊ inedia inuadat costas illi⁹. Deuoret pulchritudinē cut⁹ ei⁹. ⁊ p̄sumat brachia illius p̄mogenita mors. Auellat de tabnaculo suo fiducia eius. ⁊ calcet sup̄ euz q̄si rex interitus. Habitat in tabnaculo illi⁹ socij ei⁹ q̄ nō est. asp̄gatur in tabnaculo ei⁹ sulphur. Deorsus radices ei⁹ siccant: sursū aut̄ atterat messis ei⁹. Memoria illi⁹ pereat de t̄ra. ⁊ nō celebret nomē ei⁹ in plateis. Expellet eū de luce in tenebras ⁊ de v̄be trāfferet eū. Nō erit semē ei⁹ neq̄ p̄genies in pp̄lo suo: nec vllē reliq̄e in regiōib⁹ eius. In die ei⁹ stupebūt nouissimi: ⁊ p̄mos inuadet horror. Nec sunt g⁹ tabernacula iniqui. ⁊ iste locus eius qui ignorat deum.

L.S. Job flagella sua describit. p̄pheta de passione christi ⁊ resurrectione generali. ⁊ monet fugere a facie gladij. **Ca. XIX**

Respōdēs aut̄ iob dixit. Usqueq̄ affligitis aiam meā. ⁊ atteritis me s̄mōib⁹? En decies p̄funditis me. ⁊ nō erubescitis opp̄mētes me. Nepe ⁊ si ignorauim: mecū erit ignorātia mea? At vos s̄ me erigimini: ⁊ arguitis me opp̄brijs meis. Saltē nunc intelligite qz deus nō eq̄ iudicio afflixerit me: ⁊ flagellis suis me cinxerit. Ecce clamabo v̄z paties ⁊ nemo audiet. Vociferabor. ⁊ nō est q̄ iudicet. Semitā meā circūsep̄sit ⁊ trāfire nō possū: ⁊ i calle meo tenebras posuit. Spoliavit me gl̄ia mea. ⁊ abstulit coronā de capite meo. Destruxit me v̄ndicta ⁊ p̄eo. ⁊ q̄si euulsa arbori abstulit sp̄e meā. Iratus est cōtra me furor ei⁹. ⁊ sic me habuit q̄si

hoste suu. Simul venerunt latrones ei. et fecerunt sibi viam p me et obsederunt in gyro tabnaculu meu. freres meos longe fecit a me. et noti mei quasi alieni recesserunt a me. Dereliquerunt me propinquus mei. et qui me noverat obliti sunt mei. Inclinasti domum meam et ancille mee sicut alienum habuerunt me: et quasi pegrinus fui in oculis eorum. Servum meum vocavi et non respondit ore proprio deprecabar illum. Dalitum meum exhorruit uxor mea et orabat filios uterini mei. Stulti quasi despiciebant me. et cum ab eis recessissem detrahebant mihi. Abominati sunt me quondam consiliarii mei. et quem maxime diligebam aduersarius est me. Mellis mee consumptis carnis adhesit meum et derelicta sunt timone labia circa dentes meos. Miserrimi mei: miserrimi mei saltim vos amici mei: quoniam manus domini tetigit me. Quare persequimini me sicut deus: et carnis vestrae meis saturamini. Quis mihi tribuat ut scribamus sermones mei. Quis mihi det ut exarentur in libro stilo ferreo et plumbi lamina: vel celte sculpsit in silice. Scio enim quod redemptor meus uiuit. et in nouissimo die de terra surrecturus sum. Et rursum circumdabor pelle mea. et in carne mea uidebo deum. Quae uisus sum ego ipse. et oculi mei conspecturi sunt. et non alii. Reposita est spes mea in sinu meo. Quare ergo nunc dicitis. persequimur eum et radicem eius inueniamus. et eum. Fugite ergo a facie gladii: quoniam ultor iniquitatum gladius est. et scitote esse iudicium.

C. S. Sophar de ipso et hypocrita auaro caluniatore paupere dicit. **Ca. XX**
Respiciens autem sophar naamathites dixit. Idcirco cogitationes mee varie succedunt sibi. et mens in diuersa rapit. Doctrinam quam me arguis audiens spiritus intelligentie mee respondebit mihi. Hoc scio a principio ex quo posui est homo super terram quod laus impiorum breuis sit et gaudium hypocrite ad instar puncti. Si ascenderit usque ad celum supbia eius. et caput eius nubes tetigerit. quasi sterquilinum in fine predest. et qui eum uiderat. dicent. ubi est. Velut somnium auolans non inueniet. transiet sicut visio nocturna. Oculis qui eum uiderat non uidebit: neque ultra intuebitur eum locum suum. Filii eius atterent egestate. et manus illius reddent ei dolorem suum. Ossa eius implebuntur uitiis adulescentie eius. et cum eo in puluere dormiet. Cum enim dulce fuerit in ore eius malum. abscondit illud sub lingua sua. Parcet illi et non derelinquet illud. et celabit in gutture suo. Panis eius in utero illius. et tectum in fel aspidum intrinsecus. Diuitias quas deuorauit euomet. et de ventre illius extrahet eas deus. Caput aspidum suggest et occidet eum lingua uiperi. Non uideat riuulos fluminis torrens mellis et butyri. Luet quod fecit omnia nec timet consilium meum. Iuxta multitudinem adiuuacionum suarum sic et sustinebit. quoniam confringens nudauit pauperis domum. rapuit et non edificauit eam nec est satiatus uentus eius. et cum habuerit quod concupierat possidere

non poterit. Non remansit de cibo eius. et propterea nihil permanebit de bonis eius. Cum satiatus fuerit artabit: estuabit. et omnis dolor irruet super eum. Utinam impleatur uenter eius ut emittat in eum iram furoris sui. et pluat super illum bellum suum. Fugiet arma ferrea et irruet in arcum creum. gladius eductus et egrediens de vagina sua et fulgurans in amaritudine sua. Uadent et uenient super eum horribiles uoces tenebre abscondite sunt in occultis eius. Deuorabit eum ignis qui non succedit. affliget relictus in tabnaculo suo. Reuelabunt celi iniquitatem eius et terra conserget aduersus eum. Aputum erit germen domus illius detrahetur in die furoris dei. Nec est pars hominis impii a deo. et hereditas uerborum eius a domino.

C. S. De psopitate et gaudio et retributione impii. de paupere qui seipsum persequitur cum impio et diuite loquitur.
Respiciens autem iob dixit. Audi te quoniam sermones meos et agite penitentiam. Sustinete me ut et ego loquar et post mea si videbitur uerba ridete. Nunquid pro hominem disputatio mea est ut merito non debeam contristari. Attendite me et obstupescite. et supponite digitum ori uostro. Et ego quasi recordatus fuero pertimesco et concutit carnem meam tremor. Quare ergo impij uiuunt subleuati sunt. et exalta sunt diuitijs. Semen eorum permanet coram eis. propinquus turba et nepotum in conspectu eorum. Domus eorum secure sunt et pacate. et non est uirga dei super illos. Uox eorum concepit et non abortiuit: uacca peperit et non est puata fetu suo. Egrediuntur quasi greges puuli eorum. et infantes eorum exultant lusu. Tenet tympanum et citharam et gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis dies suos. et in puncto ad inferna descendunt. Qui dixit deo recede a nobis: et sciam uiam tuam nolumus. Quis est omnipotens ut seruiamus ei. Et quod nobis predest si orauerimus illum. Verumtamen quoniam non sunt in manu eorum bona sua: consilium impiorum longe sit a me. Quoties lucerna impiorum extinguetur. et superueniet eis inundatio. et dolores divedet furoris sui. Erunt sicut palee ante faciem uenti. et sicut familla quam turbo dispergit. Deus seruiabit filiis illius dolorem patris. et cum redderit tunc sciet. Uidebunt oculi eius infectionem suam et de furore oipotetis bibet. Quid enim ad eum pertinet de domo sua post se. Et si numerus mensuratus eius dimidiet: nunquid deum docebit quod sperat. qui excelsos iudicat. Iste moris robustus et sanus diues et felix viscera eius plena sunt adipe. et medullis ossa illius irrigant. Alius uero moris in amaritudine anime sue absque ullis opibus. et tamen sicut in puluere dormiet et uimes opient eos. Certe noui cogitationes uias et sententias contra me iniquas. Dicitis enim. Ubi est domus principis. et uia tabnacula impiorum. Interrogate quelibet de uiatoribus. et habet eadem illum intelligere cognoscetis. Quia in die perditionis suae malus et ad diem furoris ducetur. Quis arguet coram eo

Ecclesia. iij. c

A Math. iij. a

B Hier. vii. a

infra. xxij. c

puer. xxiiij. c

D

infra. xxx. c

A

B

E

D

B

A

Abacuc.

B

vias eius, et quae fecit quae reddet illi: Ipse ad sepul-
cra duceat et in congerie mortuorum vigilabit. Dulces
sunt glaries coccyti, et post se omnem hominem trahet
et ante se innumerabiles. Quomodo igitur consolamini me
frustra cum rursus vestra repugnare omnia sit veritati.

Capitulum XXII. Eliphaz arguit iob de opprobrio pauperum
et in misericordia, et de contemptu iudicis, et
penitenti multa bona promittit. **XXII**

Respōdēs autē eliphaz themanites dixit
Nūquid deo potest comparari homo etiam cum perfecte
fuerit scientie? Quid prodest deo si iustus fu-
ris, aut quod ei conferat si immaculata fuerit vita tua
Nūquid timens arguet te: et veniet tecum in iudicium
et non propter malitiam tuam plurimam et infinitas iniqui-
tates tuas. Abstulisti enim pignus fratrum tuorum sine
causa et nudos spoliasti vestibus. Aquam lassum non de-
disti, et esurienti subtraxisti panem. In fortitudine
brachii tui possidebas terram, et potentissimum obtu-
nebas eam. Viduas dimisisti vacuas et lacertos
pupilloz comminuisti. Propterea circumdatus es
laqueo, et conturbat te formido subita. At putabas
te tenebras non visurum, et impetu aquarum inundantium non
oppressum iri. An cogitas quod deus excelsior celo sit et
super stellas altissime sublimetur? Et dicis. Quid enim
nouit deus? Et quasi per caliginem iudicat. Nubes latibulum
eius, nec terra considerat, et circa cardines celi per-
ambulat. Nunquid semitam seclorum custodire cupis
quam calcauerunt viri iniqui qui sublati sunt ante tempus
suum, et finem subuertit fundamentum eorum. Qui dice-
bant deo, recede a nobis, et quasi nihil possit facere omni-
potens: estimabant eum cum ille impleset domos eorum
bonis. Quorum sententia perculsit a me. Et debuerunt ius-
ti et letabuntur, et innocentes subsannabunt eos. Nonne
succisa est erectio eorum, et reliquias eorum deuorauit
ignis? Acquiesce igitur ei, et habeto pacem, et per bene ha-
bebis fructus optimos. Suscipe ex ore illius legem:
et pone fundamentum eius in corde tuo. Si reuerentius fue-
ris ad omnipotentem edificaberis, et loque facies iniqui-
tatem a tabernaculo tuo. Dabit pro fratre silicem, et pro si-
lice torrentes aureos. Eruntque omnipotens super hostes
tuos, et argentum coacernabit tibi. Tunc super omni-
potentem delitibus affluens, et eleuabit ad deum faciem tuam.
Rogabis eum et exaudiet te, et vota tua reddes:
Decernes rem et veniet tibi, et in visceribus tuis splende-
bit lumen. Qui enim humiliatus fuerit erit in gloria, et qui
inclinauerit oculos suos ipse saluabitur. Saluabitur in
nocentibus, saluabitur autem inuidicia manuum suarum.

Capitulum XXIII. Job rident se nosse et timere potentiam
et sententiam iudicis et in iusticia ambulasse. **XXIII**

Respōdēs autē iob ait. Nunc quae in amaritu-
dine est finis meus, et manus plagae mee ag-
gravata est super gemitum meum. Quis mihi
tribuat ut cognoscam et inuentum illum, et veniam usque
ad solium eius? Nonne coram eo iudicium, et os meum
replebo increpationibus ut sciam verba quae mihi ridentur

et intelligam quod loquatur mihi. Nolo multa fortitudinem
pretendat mecum, nec magnitudinis suae mole me
premat. Proponat equitatem contra me: et pueniet ad vic-
toriam iudicium meum. Si ad orientem iero non appa-
ret, si ad occidentem non intelligam eum. Si ad sinistram:
quid agam? Non apprehendam eum. Si me vertam ad dexte-
ram, non videbo illum. Ipse non scit viam meam: et perba-
bit me quasi auxilium quod per ignem transit. Vestigia eius secu-
tus est pes meus: viam eius custodiuimus: et non declinaui
ex ea. Mandatum labiorum eius non recessi: et in sinu
meo abscondi verba oris eius: Ipse enim solus est et nemo
advertere potest cogitationes eius, et anima eius quodcumque
voluit bene fecit. Cumque expleuerit in me voluntatem suam:
et alia multa filia prosto sunt ei. Et idcirco a facie eius
turbatus sum, et consideras eum timore sollicitus. Deus
molluit cor meum, et omnipotens conturbauit me. Non
enim perii propter iminentes tenebras, nec faciem
meam operuit caligo.

Capitulum XXIV. Aliorum iniquitates describit iob et damnationem
impiorum. **Ca. XXIV**

Alterius potentem non sunt abscondita terra, quae autem
nouerat eum, ignorat dies illius. Alii ter-
minos transulefuit, diripuerunt greges et
pauerunt eos. Asinum pupilloz abegerunt et abstule-
runt pro pignore bouem viduae. Subuerterunt pau-
perum vias, et opprimerunt pater mansuetos terre.
Alii quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum vi-
gilantesque ad praedam praeparant panem liberis. Agrum
non suum demetunt: et vineam eius quae vi opprimerat
viduam. Nudos dimittunt boves indumenta tol-
lerentes, quibus non est opimetum in frigore quae imbrēs
motum rigant: et non habentes velamen amplectantur lapi-
des. Sim fecerunt depraedantes pupillos, et vulgus
pauperum spoliauerunt. Nudis et incedentibus absque
vestitu et esurientibus tulerunt spicas. Inter acer-
uos eorum meridiati sunt qui calcant torcularibus siti-
unt. De ciuitatibus fecerunt viros gemere: et ania
vulneratorum clamauit: et de multum abire non patitur
Ipsi fuerunt rebelles lumen. Nescierunt vias eius
nec reuersi sunt per semitas eius. Quae primo consur-
git homicida, interficit egenum et pauperem: pro nocte
non erit quasi fur. Oculus adulteri obfuit caliginem
dicens, non me videbit oculus et opiet vultus suum.
Perfodit in tenebris domos sicut in die praedice-
rat sibi: et ignorauit lucem. Si subito apparuerit
aurea arbitrat vmbra mortis: et sic in tenebris quasi
in luce ambulat. Leuis est super faciem aquae. Maledi-
cta sit pars eius in terra, nec ambulet per viam vinearum.
Ad nimium calorem transiet ab aqua nimium, et usque ad
inferos pertransit illum. Obliviscatur eius misericordia. Dulce
illius vermes. Non sit in recordatione sicut sterat sicut
lignum infructuosus. Pauerit enim sterile et quae non
parit: et viduae bene non fecit. Detrahit fortes in for-
titudine sua, et cum steterit non credet vite suae. De-
dit ei deus locum penitentiae et ille abutitur eo in super-

bis. oculi aut eius sunt in visis illis. Elevati sunt ad modicum et non subsistent. et humiliabuntur sicut oia et auferentur. et sicut summitates spicarum conterentur. Quod si non est ita quis me potest arguere esse meritum. et ponere ante deum verba mea.

C.S. Probat baldath quod nemo in conspectu dei mundus existat. **Ca. XXV**

Respiciens aut baldath suites dixit. Potestas et terror apud eius est qui facit concordiam in sublimibus suis. Nunquid est numerus militum illius? Et super quem non surget lumen illius? Nunquid iustificari potest homo comparatus deo aut apparere mundus nativus de muliere? Ecce luna etiam non splendet et stelle non sunt munde in conspectu eius. quanto magis homo putredo. et filius hominis vermis.

C.S. Job dicit quod nullum est deo ab homine adiutorium. probat per eius magnalia **Ca. XXVI**

Respiciens aut iob dixit. Quis adiutores. nunquid imbecillis? Et sustentas brachium eius qui non est fortis? Cui dediisti consilium? Forsitan illi qui non habet sapientiam et prudentiam tuam ostendisti plurimam. Quae docere voluisti? Nonne eum qui fecit spiramentum? Ecce gigantes genuit sub aquis et qui habitant cum eis. Nudus est infernus coram illo: et nullum est opumentum perditioni. Qui extendit aquilonem super vacuum. et appendit terram super nihilum. Qui ligat aquas in nubibus suis. ut non erumpant pater deorsum. Qui tenet vultum solis sui: et expandit super illud nebulam suam. Terminum circumdedit aquis versus dum finiatur lux et tenebre. Colunne celi contremiscunt et pavent ad nutum eius. In fortitudine illius repetunt maria congregata sunt. et prudentia eius percussit superbum. Spiritus eius ornavit celos. et obstetricate manu eius educit est coluber tortuosus. Ecce haec ex parte dicta sunt viarum eius. Et cum vix parva stilla firmioris eius audierimus quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri?

C.S. De constantia et perfectione iusticie iob ex parte impiorum apud dominum. **Ca. XXVII**

Addidit quoque iob assumens pabolam suam. et dixit. Vivit deus qui abstulit iudicium meum. et oipotens qui ad amaritudinem adduxit animam meam. quia donec superest balium in me. et spiritus dei in naribus meis. non loquentur labia mea iniquitatem. nec lingua mea meditabitur mendacium. Absit a me ut iustos vos esse iudicem. Donec deficiam. non recedam ab innocentia mea. Justificationem meam quam cepi tenere non deseram. Neque enim reprehendit me cor meum in omni vita mea. Sic impius inimicus meus et adversarius meus quasi iniquus. Que enim spes hypocrite si auare rapiat et non liberet deus animam eius? Nunquid deus audiet clamorem eius cum venerit super eum angustia. Aut poterit in oipotente delectari. et inoicare deum omni tempore. Docebo vos per manum dei qui omni

potens habeat: nec abscondam. Ecce vos omnes non stis et quod sine causa vana loquimini? Nec est pro hominibus ipsum apud deum et hereditas violatorum quam ab oipotente suscipiet. Si multiplicati fuerint filii eius in gladio erunt et nepotes eius non saturabuntur pane. Qui reliquii fuerint ex eo: sepelientur in iteritu et vidue illius non plorabunt. Si comportauerit quasi terram argentum. et sic lutum preparaverit vestimenta. preparabit quod deus iustus vestiget illis. et argentum innocens dividat. Edificavit sicut tinea domum suam. et sicut custos fecit umbraculum. Divites cum dormierint nihil secum auferet. aperiet oculos suos: et nihil inveniet. Apprehendet eum quasi aqua inopia. nocte opprimet eum tepestas. Tolle eum ventus vires et auferet. et velut turbo rapiet eum de loco suo. Emitteret super eum et non poterit: de manu eius fugiens fugiet. Stringet super eum manus suas et sibilabit super illum intus locum eius.

C.S. De ecclesia et synagoga. de invenienda sapientia. de adventu christi. **Ca. XXVIII**

Habet argentum venarum suarum principia et auro locutus est in quo assat. Ferrum de terra tollit. et lapis solutus calore in eis virtutur. Tempus posuit tenebris et universorum finem ipse considerat. Lapidem quoque caliginis et umbram mortis dividit torrens a populo peregrinato: eos quoque oblitus est pes egentis hominis. et inuios. Terra de qua oriebat panis in loco suo igni subversa est. Locustasaphyri lapides eius et glebe illius aurum. Semitam ignoravit avis nec intuitus est oculus vulturis. Non calcaverunt eam filii institorum nec pertransiit per eam leena. Ad silicem extendit manum suam: subvertit a radicibus montes. In petris riuos excidit: et omne preciosum vidit oculus eius. Profunda quoque fluviorum scrutatus est. et abscondita produxit in lucem. Sapientia ubi inveniatur et quis est locus intelligentie. Nescit homo precium eius: nec invenit in terra suavitatem viventi. Abyssus dicit non est in me: et mare loquitur: non est mecum. Non dabit aurum obrusum pro ea nec appedet argentum in commutatione eius. Non proferet tinctis idie coloribus nec lapidi sardonico preciosissimo. vel saphyro. Non adequabitur ei aurum vel vitrum. nec commutabuntur pro ea vasa auri excelsa et eminentia. non commemorabuntur commutatione eius. Trahit autem sapientia de occultis non adequabitur ei topazium de ethiopia. nec tincture mundissime componens. Tunc ergo sapientia venit: et quis est locus intelligentie? Abscondita est ab oculis omnium viventium: volucres quoque celi latet. Perditio et mors dixerunt: auribus nostris audivimus famam eius. Deus intelligit viam eius et ipse novit locum illius. Ipse enim finis mundi invenit. et omnia que sub celo sunt respicit. Qui fecit veteris pondus et aquas appedit in mensura. Qui ponebat pluviam legem: et viam per cellas sonantibus. tunc vidit illam et enarravit: et preparavit et investigavit et dixit homini. Ecce timor domini ipsa est sapientia et

D Ps. lviij.

D Prover. iij. b. ibid. viij. b. Sap. vij. a

D Ps. c. Prover. i. a

recedere a malo intelligentia.

C. S. Enarrat iob' plāgit clapsam pspitatē
et iocunditatem prioris temporis in persona ec-
clesie.

Ca. XXIX

Addidit q̄s iob assumēs pabolā suā: et di-
xit. Quis mihi tribuat vt sim iuxta men-
ses p̄stinos fm dies q̄bus de' custodie-
bat me. Quā splēdebat lucerna eius super caput
meū et ad lumē ei' ambulabā in tenebris. Sicut
fui in dieb' adoleſcētie mee qm̄ secreto de' erat
in tabernaculo meo. Quā erat oipotēs meū et in
circūitu meo pueri mei. Quā lauabaz pedes meos
os butyro et petra fūdebat mihi riuos olei. Quā
pcedebā ad portā ciuitatis et in platea pabāt ca-
thedrā mihi. Videbāt me iuuenes et abscondēbā-
tur: et senes assurgētes stabāt. Principes cessa-
bāt loq̄: et digitū supponebāt ori suo. Vocē suā
cohibebāt duces: et lingua eoz gutturi suo ad-
herēbat. Auris audiēs btificabat me: et oculus
videns testimoniū reddebat mihi: eo q̄ liberaf-
sem paupem vociferantē et pupillū cui nō esset
adiutor. Bndictio pituri sup me veniebat. et cor
vidue cōsolat' sum. Iusticia induit' sū et vestiū
me sic' vestimēto et diademate iudicio meo. Ocu-
lus fui ceco et pes claudō. P̄f eram pauper: et
cām quā nesciebā diligētiss. me iuestigabā. Con-
tere bā molas in iūq̄: et de dētib' illi' aufere bā pre-
dā. Dicebāq̄ in nidulo meo moriar et sic' palma
multiplicabo dies. Radix mea apta ē secus aq̄s:
et ros morabit' in messioe mea. Glia mea sp̄ ino-
uabit': et arc' me' in manu mea instaurabit'. Qui
me audiebāt: expectabāt sentētiā et itēti facebāt
ad cōsiliū meū. Verbis meis addere nihil aude-
bant. et sup nos stillabat eloq̄z meū. Expecta-
bāt me sic' pluuia: et os suū apiebāt q̄si ad imbrē
serotiniū. Si qm̄ ridebā ad eos nō credebāt et lux
vultus mei nō cadebat in terra. Si voluisset ire
ad eos: sedebā p̄mus. Cūq̄ sederā quasi rex cir-
cūstāte exercitu: erā tñ merentiū p̄solator.

C. S. Enarrat et plāgit iob mala p̄ntis t̄pis
et hereticoz p̄figurat futurā maliciā. XXX

Anc aut' deridēt me iuniores t̄pe quoz
nō dignabar p̄res ponere cū canib' gre-
gis mei. Quoz virt' manū mihi erat p̄-
nibile. et vita ip̄a putabant' indigni. Egestate et
fame steriles q̄ rodebāt in solitudine squalētes
calamitate et miseria. Et mādebāt herbas et arbo-
rū cortices. et radix iuniperoz erat cibus eoz.
Qui de cōuallib' ista rapiētes cū singula reppe-
rissent: ad ea cū clamore currebāt. In desert' ha-
bitabāt torrentiū. et in caernis terre vel sup gla-
reā. Qui int' huiusmodi letabant'. et eē sub sen-
tib' delicias cōputabāt. Filij stultoꝝ et ignobi-
liū et in terra penit' nō pentes. Nūc in eoz canti-
cū vsus sū. et fact' sū eis in puerbiū. Abominan-

tur me et lōge fugiūt a me. et faciē meā cōspuere
nō verēt. Pharetrā em̄ suā apuit et afflixit me et
frenū posuit in os meū. Ad dexterā oriētis cala-
mitat' mee illico surrexerūt. Pedes meos sub-
uerterūt. opp̄sserūt q̄si fluctib' semitis suis. Dissi-
pauerūt itinera mea. insidiati sūt mihi et p̄ualue-
rūt et nō fuit q̄ ferret auxiliū. Quasi rupto muro
et apta ianua irruerūt sup me: et ad meas miseri-
as deuoluti sūt. Redact' suz in nihilū. Abstulit
q̄si vēr' desiderii meū et velut nubes p̄trāsiit sal'
mea. Nūc aut' i me metip̄o marcescit aia mea et
possidēt me dies afflictiois. Nocte os meū p̄fo-
rat dolorib'. et q̄ me comedūt nō dormiūt. In mlti-
tudine eoz p̄sumit' vestimētū meū. et q̄si capit. o-
tunice succinxerūt me. Cōpat' suz luto et assimi-
lat' sū faulle et cineri. Clamo ad te et nō exaudies
me: isto et nō respicias me. Mutatus es mihi in
crudelē. et in duricia man' tue aduersaris mihi.
Elevasti me et q̄si sup ventus ponēs elisisti me
valde. Scio qz morti trades me: vbi' p̄stituta est
dom' om̄i viuētī. Verūtñ nō ad p̄sumptōez eoz
emittis manū tuā et si corruerint ip̄e saluabis.
Flebā q̄ndā sup eo q̄ afflic' erat: et cōpatiebat'
aia mea paupi. Expectabā bōa: et venerūt mihi
mala. p̄stolabar lucē. et eruperūt tenebre. Inte-
riora mea efferbuerūt absq̄vlla re q̄: p̄uenerūt
me dies afflictiois. Verēs incedebā: sine furo-
re p̄surgēs: in turba clamabā. Frater fui draco-
nū et soci' strutionū. Cutis mea denigrata est
sup me et ossa mea aruerūt p̄ caumate. Versa ē i
luctū citbara mea. et organū meū invocē flētū.
C. S. Catalog' virtū ip̄i iob ponit. cū atte-
statione appetit testē iudicē. Ca. XXXI

PEpigi fed' cū oculis meis: vt ne cogita-
rē q̄dē de v̄gine. Quā em̄ p̄tē h̄ret in me
de' desup. et hereditatē oipotēs de ex-
cellis. Nūqd nō p̄ditio ē inq̄ et alienatio opan-
tib' iniusticiā. Nōne ip̄e cōsiderat vias meas et
cūctos gressus meos dinumerat. Si ambulauit
in vanitate et festinauit i dolo pes me': appēdat
me in statera iusta: et sciat de' simplicitate meā.
Si declinauit gressus me' de via: et si secut' est
ocul' me' cor meū. et si in manibus meis adhefit
macula: serā et alius comedat: et p̄gentes mea
eradicet. Si decept' est cor meū sup mlicre. et si
ad ostiū amici mei insidiat' suz: scortū alteri' sit
vroz mea: et sup illā icuruēt alij. Hoc em̄ nephas
est: inq̄tas maria ignis vsq̄ ad p̄ditionē duo-
rans et oia eradicās genimia. Si p̄tēpsi subire
iudiciū cū fuo meo et ancilla mea. cūz discepta-
rēt aduersus me. Quid em̄ faciā cū surrexerit ad
iudicādū de' et cū q̄sierit: q̄d r̄ndebo illi'. Nunqd
nō in vtero fecit me q̄ et illū opat' est et formauit
me in vulua vn'. Si negau' qd volebā paupe-
ribus et oculos vidue expectare feci. Si come-

di buicellā meā solus et nō comedit pupillus ex ea: qz ab infantia mea crevit mecum infatio. et de utero matris mee egressa ē mecum. Si desperi p̄tereuntē eo q̄ nō hūerit indumentū et absqz opimento paupem. Si nō bñdigerūt mihi latera ei? et de velleribus ouū mearū calefactus est. Si leuauit sup pupillū manū meā etiā cū viderē me in porta supiorē: bumer? me? a iūctura sua cadat et brachiū meū cū suis ossib? cōfringat. Sp̄ em̄ q̄ si tumētes sup me fluctus timui deū: et pondus ei? ferre nō potui. Si putauit aux̄ robur meū: et ob riso dixi fiducia mea. Si letat? sū sup multis diuitiis meis. et qz plima reppit man? mea. Si vidi solē cū fulgeret. et lunā incedentē clare. et letatū est in abscondito cor meū. et osculat? sum manū meā ori meo q̄ est iniquitas maxima. et negatio p̄ deū altissimū. Si gauisus sum ad ruinā ei? qui me oderat. et exultauit q̄ inuenisset eū malus. Nō em̄ dedi ad peccandū guttur meū: vt expeterem maledicēs aiām eius. Si nō dixerūt viri tabnaculi mei: quis det de carnibus ei? vt saturemur foris nō mān̄t pegrin? ostiū meū viatori patuit. Si abscondi q̄si hō pctm̄ meū et celauit in sinu meo iniquitatē meā. Si expaui ad multitudinē nimā: et despectio p̄pinquorū terruit me et non magis tacui nec egressus sū ostium? Quis mihi tribuat auditore vt desiderū meū audiat oīpotens et librus scribat ip̄e qui iudicat: vt in humero meo portē illū et circūdē illū q̄si coronam mihi? Per singulos gradus meos p̄nūciabo illū: et q̄si p̄ncipi offerā eū. Si aduersus me fra mea clamatz cū ip̄a sulci ei? deflēt. Si fruct? ei? comedi absqz pecunia: et aiām agricolarū ei? affliri: p̄ frumēto oriaz mihi tribulus. et p̄ hōrdeo spina.

ES. Rñdere iob tres viri nolūt eo q̄ iustus hōi videret: tacētib? amicis iob indignat? Eliu corū insipientiā arguit. et suā iactat prudentiam.

O Miserrunt aut̄ tres viri isti **XXXII** rñdere iob eo q̄ iustus sibi videretur. Et irat? indignatusqz ē heliu fili? barachel buzites de cognatiōe ram. Irat? ē aut̄ aduersus iob eo q̄ iustū se eē diceret corā deo. Porro aduersum aicos ei? idignat? ē eo q̄ nō inuenissent rñtionē rōnabile: sed tñmō p̄denassent iob. Igitur heliu expectauit iob loq̄ntem eo q̄ seniores eēt q̄ loq̄bant. Cū aut̄ vidisset q̄ tres rñdere n̄ potuissent irat? ē vehement. Rñdensqz heliu fili? barachel buzites dixit. Junior sum tpe. Vos aut̄ antiq̄ores. idcirco dimisso capite dicit? sū vobis indicare meā sniam. Sp̄abā em̄ q̄ etas prolitior loq̄ret. et annoz mltitudo doceret sapiam. Sed vt video spūs ē in hōib? et inspiratio oīpotētis dat itelligētiā. Nō sūt lōgeui sapiētes: nec senes intelligūt iudiciū. Nō dicā audite me. ostēdā vob̄ etiā ego. meā sapiāz. Expectauit em̄ ser-

mōes vros: audiui prudentiā vestrā. Donec disceptarem mihi s̄mōibus vris et donec putabam vos aliqd̄ dicere cōsiderabā. Sed vt video nō ē q̄ possit arguere iob. et rñdere ex vob̄ s̄mōib? ei? ne forte dicatis: inuenim? sapiam. de? piecit cum nō hō. nihil locut? ē mihi. et ego nō s̄m s̄mōes vestros rñdebo illi. Extimuerūt nec rñderūt vltra abstulerūtqz a se eloquiū. Quā igit̄ expectauit: et nō sunt locuti: steterūt nec rñderūt vltra. rñdebo. et ego p̄tē meā. et oñdā sciam meā. Plen? sūz em̄ s̄mōibus et coartat me spūs vteri mei. En vter me? quasi mustū absqz spiraculo qd̄ lagunculas nouas dirūpit. Loq̄r et respirabo paululū: apiaz labia mea et rñdebo. Nō accipiā p̄sonā vri. et de um dñi nō eq̄bo: nescio em̄ q̄ diu subsistat. et si p̄ modicū tollat me factor meus.

ES. De heliu q̄liter de? loq̄t et erudit? more pet et ppiciat. et trib? vicib? opetur. vbi qz de incarnatione dñi p̄phetauit **Ca. XXXIII**

A Audi igit̄ iob eloq̄a mea et oēs s̄mōnes meos ausculta. Ecce aperui os meū loquatur lingua mea in faucib? meis. Simpliciter corde meo s̄mōnes mei. et sniam labia mea purā loq̄nt. Spūs dei fecit me. et spiraculū oīpotētis viuificauit me. Si potes rñde mihi. et aduersus faciē meā p̄siste. Ecce et me sic̄t te fecit d̄s et de eodē luto ego qz format? sum. Verit̄n̄ miraculū meū nō te t̄reat et eloq̄ntia mea nō sit tibi grauis. Dixisti ergo in aurib? meis et vocē v̄bo rñ tuorū audim. Quidus sū ego et absqz delicto i maculat?. et nō est iniquitas i me. Quia q̄relas in me repperit id̄ arbitrat? est me inimicū sibi. Posuit in neruo pedes meos: custodiuit oēs semitas meas. Hoc ē ergo i q̄ nō es iustificat?. Rñdebo tibi. qz maior sit deus hōie. Aduersus eū p̄tēdis q̄ nō ad oīa v̄ba rñderit tibi. Semel loq̄tur deus. et sc̄do id̄ip̄m nō repetit. Per somniū in visione nocturna: qñ irruit sopor sup hōies et dormiunt in lectulo. Tūc apit aures viroz et erudiēs eos instruit disciplina vt auertat hōiem ab his q̄ fecit. et liberet eū de supbia erues aiām eius a corruptiōe et vitā illi? vt nō trāseat in gladiū. In crepat qz p̄ dolore in lectulo. et oīa ossa ei? marcescere facit. Abominabilis ei fit in vita sua panis et aie illius cib? añ desiderabilis. Tabescet caro ei?. et ossa q̄ tecta fuerāt nudabunt. Appropinq̄bit corruptiōi aia ei?. et vita illius mortifer. Si fuerit p̄ eo angel? loq̄ns vn? de milib? vt annūciat hōis eq̄tatē: mis̄ebit? ei? et dicet. Libera eū vt nō descēdat in corruptionē. Inueni i quo ei ppiciet. Cōsupta ē caro ei? a supplicijs reuertat ad dies adolēscētie sue. Dep̄cabit? deū et placabilis ei erit. et videbit faciē ei? in iubilo. et reddet hōi iusticiā suāz. Respiciet homines et dicet. Peccauit et vere deliq̄. et vt erā dign? nō recepi.

Liberavit aium suā ne pgeret in interitū sed viuens lucē videret. Ecce b oia opat de' trib' vici bus p singlos vt reuocet aias eoz a corruptōe ⁊ illumiet luce viuētū. Attēde iob ⁊ audi me. et tace dū ego loqr. Si aut habes qd loqris. n̄ de mibi. Loqr. Volo em̄ te appere iustū. Qd si nō habes: audi me. tace ⁊ docebo te sapientiā.

L.S. Laudat heliu eōtatē dei: iusticiā ⁊ fide ratē ⁊ vltiōz. icrepat iob flagella. **XXXIII**

D Ronūciās itaq; heliu etiā b locutus est **A**udite sapiētes vba mea ⁊ eruditi au scultate me. Auris em̄ vba pbat: ⁊ gust escas gustu dijudicat. Iudiciū eligam' nob. ⁊ in ter nos videam' qd sit meli'. Quia dixit iob. ius tus sum ⁊ de' subuertit iudiciū meū. In iudicā do em̄ me mēdaciū est violēta sagitta mea absq; vllō pctō. Quis ē vir vt ē iob q bibit subsanna tionē qsi aquā q gradit cū opantib' iniq̄tatē: et ambulat cū vir' ipijs: Dixit em̄. Nō placebit vir deo etiā si cucurrerit cū eo. Jō viri cordati audi te me. Absit a deo impietas: ⁊ ab oipotēte iniqui tas. Opus em̄ hoīs reddet ei: ⁊ iuxta vias sin guloz restituet eis. Vere em̄ de' nō condēnabit frustra: nec oipotēs subuertet iudiciū. Quē p̄sti tuit aliū sup terrā: aut quē posuit sup orbē quez fabricat' est. Si direxerit ad eū cor suū spm̄ illi' ⁊ flatū ad se trahet. Deficiet oīs caro fil' ⁊ hō in cinerē reuertet. Si habes ergo intellectus audi qd d̄: ⁊ ausculta vocē eloqui mei. Nūqd q non amat iudiciū sanari pōt: Et quō tu eū q iustus es intm̄ cōdēnas: Qui dic̄ regi apostata q vos cat duces ipios. q nō accipit psonas pncipū nec cognouit tyrannū cuz disceptaret s̄ pauperem. Opus em̄ manuū ei' sūt vniuersi. Subito mori ent ⁊ i media nocte turbabūt ppli. ⁊ p̄trāsibūt ⁊ auferēt violētū absq; manu. Ocli em̄ ei' sup vi as hoīuz: ⁊ oēs gressus eoz cōsiderat. Nō sūt te nebre ⁊ nō ē umbra mortis: vt abscondant ibi q opant iniq̄tatē. necq; em̄ vltra in hoīs ptate ē vt veniat ad deū in iudiciū. Cōteret mltos inume rabiles ⁊ stare faciet alios p eis. nouit em̄ opa eoz. ⁊ idcirco inducet noctē ⁊ cōterent. Quasi i pios pcussit eos in loco vidētū. Qui qsi de idu stria recesserūt ab eo: ⁊ oēs vias eius itelligere noluerūt vt puenire facerēt ad eū clamorē egeni ⁊ audiret vocē paup̄ez. Jp̄o em̄ cōcedēte pacē: q̄s ē q cōdēnet: Ex q̄ abscondit vultū: q̄s est q cōtemplet eū: Et sup gētes ⁊ sup oēs hoīes. q regnare facit hoīem hypocritā ppter pctā ppli. Quia ergo ego locutus suz ad deū: te q̄ nō p̄vi bebo. Si errauit: tu doce me. Si iniq̄tatē locui sum: vltra nō addā. nūquid a te deus expetit eā qz displicuit tibi: Tu em̄ cepisti loqui ⁊ nō ego. Qd si quid nosti meli': loqr: Viri intelligētes loquant mibi: ⁊ vir sapiēs audiat me. Job aut

stulte locut' est. ⁊ vba illius nō sonant discipli nam. Pater mi: p̄bet iob vsq; ad finem. ne desi nas ab hoīe iniquitatis: q̄ addidit sup pctā sua blasphemā. Inter nos interim cōstringat. ⁊ tūc ad iudiciū puocet sm̄ōibus suis deū.

L.S. Nō deo sed homini p̄dest aut nocet pie tas aut impietas hoīs quod p iusto iudicio deus differt vindictam **Ca. XXXV**

I Situr heliu hec rursus locutus est. Nū quid equa videtur tibi tua cogitatio vt diceres iustior deo sum. Dixisti em̄. nō ti bi placet qd rectus est vel quid tibi p̄derit si ego peccauero. Itaq; ego n̄ debo sm̄onibus tuis ⁊ amicis tuis tecū. Suspice celū ⁊ intuerē. ⁊ con tēplare ethera q̄ altior te sit. Si peccaueris: qd ei nocebis: Et si multiplicare fuerint iniq̄tates tue quid facies cōtra eum: Porro si iuste eger quid donabis ei: aut quid de māu tua accipiet: Domini qui filis tui est nocebit impietas tua. ⁊ fi liū hoīs adiunabit iusticia tua. Propter multi tudinē calūniatoroz clamabūt ⁊ ciulabūt propter vim brachij tyrannoz. Et nō dixit vbi est de' qui fecit me. qui dedit carmina in nocte. Qui docet nos sup iumēta terre: ⁊ sup volucres celi erudit nos. Ibi clamabunt ⁊ nō exaudiet ppter super biam maloz. nō ergo frustra audiet de' ⁊ oipo tens causas singuloz intuebit. Et nā cuz dixeris nō cōsiderat: iudicare corā illo ⁊ expecta eū. nūc em̄ nō infert furorē suū: nec vlciscitur scelus val de. Ergo iob frustra aperit os suū: ⁊ absq; scien tia verba multiplicat.

L.S. Dicit heliu sc̄do q de' flagellat vt eru diat: tribulat vt saluet. q̄ iob humiliat vt timeat excelsum quem ei describit. **Ca. XXXVI**

A Ddens q̄ heliu b locut' ē. Sustine me paululū ⁊ indicabo tibi. Adhuc em̄ ha beo qd p deo loquar. Repetā scientiam meā a pncipio. ⁊ opatorē meū p̄babo iustū. Vēi em̄ absq; mendacio sm̄ōes mei ⁊ p̄fecta scientia p̄babit tibi. Deus potētes nō abijcit cū ⁊ ip̄e sit potēs: sed nō saluat impios ⁊ iudiciū paup̄ib' tribuit. nō auferet a iusto oculos suos: ⁊ reges in solio collocat in p̄petuū ⁊ illic erigunt. Et si fue rint in catenis ⁊ vinciant fumb' paup̄tatis: in dicabit eis opa eoz ⁊ scelera eoz qz violēti fue rūt. Reuelabit q̄s aurē eoz vt corripiat ⁊ loquet vt reuertant ab iniquitate. Si audierint ⁊ obf uauerint cōplebūt dies suos in bono ⁊ ānos su os in glia. Si aut nō audierint: trāsibūt per gla diū. ⁊ cōsument in stulticia. Simulatores ⁊ cal lidi puocant irā dei necq; clamabūt cū vincti fue rint. Morietur in tēpestate aia eoz. ⁊ vita eoz inter effeminatos. Eripiet de angustia sua pau perē ⁊ releuabit in tribulatōe aurē ei'. Jgit sal uabit te de ore angusto latissime ⁊ non h̄ntē fun

21

5. ij. b

23

25

5. xxxi. a
Prover. v. d.

27

damentū sub ter se. Reges autē mense tue erit ple-
na pinguedine. Causa tua q̄si impij iudicata est
causam iudiciūq; recipies. Nō te ergo supet ira
vt aliquē opprimas: nec multitudo donoy incli-
net te. Depone magnitudinē tuā absq; tribulas-
tiōe z oēs robustos fortitudine. Ne p̄trahas no-
ctē vt ascendāt ppli p̄ eis. Caue ne declines ad
iniqtatē. Hanc em̄ cepisti seq̄ post miserā. Ecce
deus excelsus in fortitudine sua z nullus ei simi-
lis in legislatorib;. Quis poterit scrutari vias
eius. aut q̄s audet ei dicere opatus es iniqtatē?
Memento q̄ ignores opus ei' de q̄ cecinerunt
viri. Dēs hoies vident eū: vnusq;sq; intuetur p̄
cul. Ecce deus magnus vincēs scientiā nostrā.
Numerus annoꝝ eius iestimabilis Qui aufert
stillas pluuie z effundit imbres ad instar gurgi-
tū q̄ de nubibus fluūt que p̄terunt cuncta super.
Si voluerit extendere nubes q̄si tentoriū suū: et
fulgurare lumine suo desup: cardines q̄ maris
opiet. Per h̄ em̄ iudicat p̄p̄os z dat escas mul-
tis mortalib;. In manibus abscondit lucē. z p̄ci-
pit ei vt rursus adueniat. Annūciat de ea amico
suo q̄ possessio ei' sit. z ad eā possit ascēdere.

L. S. De p̄dicatorib; designatis p̄ nubes. et
de p̄dicatiōe p̄ lucē z pluuias. z q̄ deus enarra-
ri nō potest.

Ca. XXVII

Sper h̄ expauit cor meū. z emotū est de
loco suo. Audiet auditionē i terrore vo-
cis eius. z sonū de ore illius p̄cedentes.
Subter oēs celos ipse cōsiderat. z lumen illius
sup terminos terre. Post eū rugiet sonit' tonabit
voce magnitudinis sue: z nō inuestigabit cū au-
dita fuerit vox ei'. Tonabit deus in voce sua mi-
rabiler qui facit magna z inscrutabilia. Qui p̄-
cipit niui vt descēdat in terrā: z hiemis pluujs
z imbrī fortitudinis sue. Qui in manu oīuz ho-
minū signat: vt nouerint singuli opa sua. Ingre-
diē bestia latibulū suū: z in antro suo morabit.
Ab interiorib; egrediet tēpestas. z ab arcturo
frigus: flante deo cōcrescit gelu z rursus latissi-
me funduntur aque. Frumentū desiderat nubes
z nubes spargūt lumen suū. Que lustrant cūcta
per circuitum quocunq; eas volūtas gubernan-
tis duxerit ad omne qd̄ p̄cepit illis super facies
orbis terray: siue in vna tribu. siue in terra sua:
siue in quo cunq; loco misericordie sue eas iusse-
rit inueniri. Ausculta hec iob: sta z cōsidera mi-
rabili a dei. Nūquid scis qm̄ p̄cepit de' pluujs
vt oñderēt lucē nubiu ei'? Nūquid nosti semitas
nubiu magnas z p̄fectas scientias? Nōne vesti-
menta tua calida sunt cū p̄flata fuerit terra au-
stro? Tu forsitan cū eo fabricatus es celos q̄ so-
lidissimi q̄si ere fusi sunt. Ostēde nobis qd̄ dica-
mus illi. Nos quippe inuolumur tenebris. Quis
narrabit ei q̄ loqr'. Etia si locut' fuerit hō deuo-

rabif: ac nūc nō vt vidēt lucē. Subito aer cogēt
in nubes. z vent' trāsiens fugabit eas. Ab aqui-
lōe aux venit: z a deo formidolosa laudatio. Di-
gne eū inuenire nō possumus Magnus fortitu-
die z iudicio z iusticia. z enarrari nō pōt. Ideo
timebūt eū viri z nō audebunt cōtemplari oēs
qui sibi videntur esse sapientes.

L. S. Loq̄ns dñs ad iob z enarrans mirabi-
lia q̄ fec̄ ab initio: p̄bat q̄ nō filis sibi

Respōdens autē dñs iob **XXXVIII**
de turbine dixit. Quis ē iste inuolues sen-
tētias fm̄ oibus impitis? Accinge sicut
vir lūbos tuos: interrogabo te. z rñde mibi. Ubi
eras qm̄ ponebā fundamēta terrē? Indica mibi
si habes intelligentiā. Quis posuit mēsuras ei?
si nosti vel q̄s tetendit sup eā lineā? Sup q̄ ba-
ses illius solidate sunt? Aut q̄s demisit lapides
āgularē eius cū me laudaret sil' astra matutina z
iubilarēt oēs filij dei? Quis p̄clusit ostijs mare
qm̄ erūpebat q̄si de vulua p̄cedens. cum ponerē
nubem vestimentū eius. z caligine illud q̄si pan-
nis infantie obuoluerē? Circūdedi illud termi-
nis meis: z posui vectē z ostia z dixi. Hic huc
venies. z nō p̄cedes amplius z hic cōfringes tu-
mētes fluctus tuos. Nunquid post ortū tuū p̄cepi-
sti diluculo. z ostendisti aurore locū suū. z tenui-
sti cōcutiens extrema terre. excussisti impios ex
ea? Restituetur vt lutū signaculū: z stabit sic ve-
mentum. Auferet ab impijs lux sua. z brachius
excelsus cōfringetur. Nunquid ingressus es p̄-
fundum maris z in nouissimis abyssi deambu-
lasti. Nunquid apte sunt tibi porte mortis. z ostia
tenebrosa vidisti? Nūquid considerasti latitudi-
nem terre? Indica mibi si nosti oia in q̄ via lux
habitet z tenebray q̄s loc' sit vt ducas vnūqd'
q̄ ad terminos suas. z itelligas semitas domus
ei'. Sciebas tūc q̄ nasciturus esses: z numerus
dieꝝ tuoy noueras? Nunquid ingressus es the-
sauros niuis. aut thesauros gradinis asperisti
que preparau in tempus hostis in diem pugne
z belli? Per quam vias spargitur lux: diuiditur
estus super terram. Quis dedit vehemētissimo
imbrī cursum: z viam sonantis tonitruū vt plue-
ret super terram absq; homine in deserto vbi nul-
lus mortalium cōmoratur vt impleret inuā et
desolatam z produceret herbas virentes. Quis
est pluuie pater: vel q̄s genuit stillas roris? De
cuius vtero egressa ē glacies. z gelu de celo q̄s
genuit? In similitudinem lapidis aque duran-
tur: z superficies abyssi constringitur. Nunquid
cōiungere valebis micantes stellas pliares aut
gyrum arcturi poteris dissipare? Nunquid pro-
ducis luciferum in tempore suo. z vesperū super
fines terre cōsurgere facis? Nunquid nosti or di-
nem celi. z pones rōnē ei' in terra? Nūquid ele-

A
infra. xl. a

B

E

D

uabis in nebula vocē tuā: et impetus aquarum
opiet te: Nunquid mittes fulgura et ibunt: et re-
uertentia dicent tibi assum? Quis posuit in vi-
sceribus hoīs sapientiā, vel quīs dedit gallo intel-
ligentiā? Quis enarrabit celoz rōnē et cōcentū
celi quīs dormire faciet? Quā fundabatur puluis ī
terrā, et glebe cōpingebātur. Nunquid capies lee-
ne p̄dam et aiām catuloz eius īplebis: quā cubāt
in antris et in specub⁹ insidiantur. Quis p̄parat
cornu escā suā quā pulli ei⁹ clamāt ad deū vagiē-
tes eo quod nō habeāt cibos.

L.S. Enarrat dñs magnalia que fecit in ec-
clesia de leena et cornu, de ibicib⁹ et ceteris aiali-
bus et ambus, **Ca. XXXIX**

A Nunquid nosti tēpus partus ibi cui⁹ in pe-
tris vel parturiētes ceruas obseruasti.
Dinumerasti menses cōceptus earum et
scisti tēpus partus earū. Incuruātur ad fetū
et pariūt, et erugitus emittūt. Sepantur filij ear⁹
et pergūt ad pastū: egrediūtur et nō reuertentur
ad eas. Quis dimisit onagram libez: et vincula
eius quis soluit? Cui dedi in solitudine domū:
et tabernacula eius in terra saluginis? Cōtem-
nit multitudine ciuitatis: clamorē exactoris nō
audit. Circūspicit mōtes pascue sue et virentia
queq; p̄quirit. Nunquid volet rhinoceros fuisse tibi,
aut morabitur ad p̄sepe tuū? Nunquid alligab⁹
rhinocerotā ad arandā loro tuo, aut confringet
glebas valliū post te? Nunquid fiducia hēbis in
magna fortitudine ei⁹ et derelinq̄s ei labores tu-
os? Nunquid credes illi quā semētem reddat tibi et
areā tuā cōgreget? P̄na strutōis filis ē p̄nis
herodij et accipitris. Quā dereliq̄t oua sua in fra-
tu forsitā in puluere calefacies ea? Obluiscitur
quod pes cōculcet ea aut bestia agri cōterat. Dura-
tur ad filios suos quā nō sint sui frustra labora-
uit nullo timore cogēte. Priuauit em̄ eā de⁹ sapi-
entia nec dedit illi intelligentiā. Cū t̄ps fuerit i al-
tū alas erigit: deridet equū et ascēsorē eius. Nun-
quid p̄bebis eā fortitudine, aut circūdabis collo
ei⁹ binnitū? Nunquid suscitab⁹ eū quāsi locustas? Glo-
ria nariū ei⁹ terror: terrā vngula fodit. Exultat
audacter in occurssū p̄git armatis. Contēnit pa-
uorē, nec cedit gladio. Sup̄ ip̄m sonabit phare-
tra, vibrabit hasta et clypeus. Feruēs et fremēs
sorbet terrā: nec reputat tube sonare clangores.
Ubi audierit buccinā dic̄ vab, p̄cul odorat bel-
lū exhortationē ducū et vlulātū exercit⁹. Nunquid
p̄ sapientiā tuā plumescit accipit̄ expandēs alas
suas ad austrū. Nunquid ad p̄ceptū tuū eleuabitur
aqla et in arduis ponet nidū suū. In petris ma-
net: in p̄ruptis silicib⁹ cōmorat atq; ī accessis ru-
pib⁹. In cōtēplatur escā, et delōge oculi ei⁹ pro-
spiciūt. Nulli ei⁹ lambūt sanguinē, et vbiq; ca-
dauer fuerit statī adest. Et adiecit dñs, et locut⁹

est ad iob. Nunquid quod cōtēdit cū deo tā facile conq̄-
escit. Atq; quod arguit deū dicit et r̄ndere ei. R̄ndēs
aut iob dñs dixit. Qui leuit⁹ locut⁹ suz: r̄ndere
quod possū. Manū meā ponā super os meū. Nun-
quid locut⁹ sum, quod vtinā nō dixissem, et alterū qui-
bus vltra nō addā.

L.S. De behemoth et malicia ei⁹ de rephēsiōe
malicie, de mēbris ei⁹ dicitur duricia et supbia ei⁹. **XL**

R Espōdēs aut dñs iob de turbine, dixit.
Accige sicut vir lūbos tuos interrogabo
te et iudica mihi. Nunquid irritū facies iu-
diciū meū et p̄dēnabis me vt iustificeris? Et si
habes brachiū sicut de⁹ et voce filii tonas: circūda
tibi decorē et in sublime erigere, et esto gl̄osus,
et speciosus induere vestib⁹. Disperge sup̄bos ī furo-
re tuo: et p̄funde eos et respicies oēs arrogātes
humilia. Respice cūctos sup̄bos et p̄funde eos et
cōtere ipios in loco suo. Abscōde eos ī puluere
filii et facies eoz demerge in foueam et ego p̄fite-
bor quod saluare te possit dextera tua. Ecce behe-
moth quē feci tecū: fenū quā bos cōcedet. Fortitu-
do ei⁹ in lūbis ei⁹: et virtus illi⁹ in vmbilico vētris
ei⁹. Strigit caudā suā quāsi cedrū, nerui testiculo-
rū ei⁹ p̄plexi sunt. Ossa ei⁹ velut fistule eris, car-
tilago illi⁹ quāsi lamie ferree. Ip̄e ē p̄ncipiū viarū
dei. Qui fecit eū applicabit gladiū ei⁹: hinc mō-
tes herbas ferūt. Dēs bestie agri ludēt ibi sub
vmbra dormit ī secreto calami in loci humētib⁹.
Protēgūt vmbre vmbra ei⁹ circūdabūt eū salis-
ces torrētis. Ecce absorbebit flumē et nō mira-
bit⁹, et h̄z fiduciā quod influat iordanis in os ei⁹. In
oculis ei⁹ quāsi hamo capiet eū et in sudib⁹ p̄forabit
nares ei⁹. An extrahere poteris leuiathā hamo
et fume ligabis linguā ei⁹? Nunquid pones circulū
in narib⁹ ei⁹ aut armilla, p̄forab⁹ maxillā ei⁹? Nun-
quid multiplicabit ad te p̄ces aut loq̄t tibi mollia?
Nunquid feriet tecū pactū et accipies cū suū sem-
piternū? Nunquid illudes ei quāsi auis aut ligabis eū
ancillis tuis? Cōcidēt eū amici, diuidēt illū ne-
gociatores. Nunquid iplebis sagenas pelle ei⁹: et
gurgustū pisciū capite illi⁹? Pones sup̄ eū ma-
num tuā. Memēto belli. Nec vltra addas loq̄.
Ecce spes eius frustrabit eū: et videntib⁹ cūctis
p̄cipitabitur.

L.S. De r̄nsione et penitētia iob. **XLI**

N Nunquid quāsi crudelis suscitabo eū. Quis enī
resistere p̄dēt vultui meo et quīs ante dedit
michi vt reddam ei? Omnia que sub celo
sunt mea sunt. Non parcam ei verbis potentib⁹
et ad deprecandum compositis. Quis reuelabit
faciē indumētī eius: et in mediū oris eius quis
intrabit? Portas vult⁹ eius quis aperiet. Per-
gyrū dentū eius formido, corpus illius quasi
scuta fusilia compactū squamis se p̄mētibus.
Una vni coniungitur: et ne spiraculus quidem

Psalterium

incedit p eas. Una alteri adhaerebit et tenentes se nequaquam sepabunt. Sternutatio eius splendor ignis et oculi eius ut palpebre diluculi. De ore eius lapides procedunt sicut tede ignis accense. de naribus eius procedit fumus sicut olle succense atque feruetis. Balis eius prunas ardere facit flamma de ore eius egredietur. In collo eius morabitur fortitudo. et facie eius procedit egestas. Membra carnis eius coheretia sibi. Mittet contra eum fulmina et ad locum alium non ferent. Cor eius indurabitur tanquam lapis. et stringet quasi malleatoris incus. Cum sublatus fuerit. timebunt angeli. et territi purgabuntur. Cum apprehenderit eum gladius subsistere non poterit neque hasta neque toxar. Reputabit eum quasi palleas ferrum et quasi lignum putridum es. Non fugabit eum vir sagittarum. in stipulam nisi sunt ei lapides funde. Quasi stipulam estimabit maleum et deridebit vibrantem hastam. Sub ipso erunt radii solis: et sternet sibi aux quasi lutum. Feruescere faciet quasi olla profundum maris et ponet quasi cunx unguenta bulium. Post eum lucebit semita. estimabit abyssus quasi senescere. Non est super terram potestas que appareat ei. que factus est ut nullum timeret. Omne sublime videt ipse est rex super universos filios superbie.

L.S. De oblatione et oratione iob pro amicis suis et duplicatone ovium eius et camelorum. bouum et asinarum et de gloria eius. de datis ei liberum. et de obitu ipsius.

Respodens autem iob domino. dixit. **XLII** Scio quia omnia potes et nulla te latet cogitatio. Quis est iste qui celat consilium absque scientia? Ideo insipienter locutus sum. et quia ultra modum excedit scientiam meam. Audi. et ego loquar. interrogabo te. et responde mihi. Auditum aurium audiui te. nunc autem oculum meum videt te. Idcirco ipse me respondeo. et ago penitentiam in favilla et cinere. Postquam autem locutus est dominus verba haec ad iob dixit ad eliphaz themanitem. Fratrem est furor meus in te et in duos amicos tuos. quoniam non estis locuti coram me rectum sicut seruus meus iob. Sumite ergo vobis septem thaurus et septem arietes. et ite ad suum meum iob. et offerte holocaustum pro vobis. Iob autem suus meus orabit pro vobis. facie eius suscipiam ut non vobis imputetur stulticia. Neque enim locuti estis coram me rectum sicut servus meus iob. Abierunt ergo eliphaz themanites et baldat suites. et sophar naamathtites. et fecerunt sicut locutus fuerat dominus ad eos. suscepit dominus faciem iob. Dominus quoque conversus est ad penitentiam iob. cum oraret ille pro amicis suis. Et addidit dominus omnia quaecumque fuerant iob duplicia. Venerunt autem ad eum omnes fratres sui et universae sorores sue et cuncti qui noverant eum prius. et coederunt cum eo panem in domo eius. Et moverunt super eum caput et solati sunt eum super omni malo quod intulerat dominus super eum. et dederunt ei unumquemque ovem unam et in auream unam. Dominus autem benedixit novissimis iob magis quam principio eius. Et facta sunt ei quattuordecim milia

ovium. et sex milia camelorum. et mille iuga bouum. et mille asine. et fuerunt ei septem filii et tres filiae. Et vocavit nomen unum diem. et nomen secundae cassia. et nomen tertiae cornustibij. Non sunt autem iuventute mulieres speciose sicut filiae iob in universa terra. Dedit quoque eis primum suum hereditatem iter fratrum earum. Dixit autem iob post flagella haec. centum quadraginta annis. et vidit filios suos et filios filiorum suorum usque ad quartam generationem. et mortuus est senex et plenus dierum.

Explicit liber iob. Incipit prologus beati hieronymi presbyteri in psalterium.

Psalterium rome dudum positus emendatum et iuxta septuaginta interpretes. hoc cursim: magna tamen ex parte correxerunt. Quod quod rursus videtur o paulatim custochium scriptorum vicio depravatum. plusquam antiquum errorem quam novam emendationem valere. me cogitis ut veluti quaedam novali. scissum iam aruum exerceam. et obliquis sulcis renascetes spinas eradice. equum esse dicentes ut quod crebro male pullulat. crebris succidat. Unum consuetam praefatione comoneo tam vos quam forte labor iste desudat quam eos qui exempla istiusmodi habere voluerit. et qui diligenter emendavi. cum cura et diligentia transcribant. Notet sibi unusquisque vel iacetes lineas vel radiata signat. id est obelos. vel asteriscos. et ubicumque viderit virgula procedente ab ea usque ad duo puncta quae impressim. sciat in septuaginta translatorum plerumque haberi. ubi autem prospererit stelle similitudinem. de hebraeis voluminibus additum noverit eam usque ad duo puncta. iuxta theodotionis duntaxat editionem. quae simplicitate primis a septuaginta interpretibus non discordat. Nec ergo et vobis et studioso cuiusque fecisse me sciens. non abigo multos fore qui vel invidia vel supercilio malint contentere videri per clara quam discere. et de turbulento magis ruo quam de purissimo fonte potare.

Explicit prologus. Incipit liber Hymnorum vel soliloquiorum. Psalmus dauid. I

Latus vir qui

B

non abiit in consilio ipsorum et in via peccatorum non stetit. et in cathedra pestilentiae non sedit. Sed in lege domini voluntas eius. et in lege

eius meditabitur die ac nocte. Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. quod fructum suum dabit in tempore suo. Et folium eius non defluet et omnia quaecumque faciet prosperabunt. Non sic impius non sic. sed tanquam pulvis quem percussit ventus a facie terre. Ideo non resurgunt impius in iudicio. neque peccatores in consilio iustorum. Quoniam novit dominus viam iustorum. et iter ipsorum peribit. **Psalmus dauid.**

Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania. Asciterunt reges terre et principes convenerunt in unum adversus dominum: et adversus christum eius. Dirupimus vincula eorum. et percussimus

Dicere. xvij. b

Actum. iij. e

Psalterium

ciamus a nobis iugū ip̄oy. Qui habitat i celis iridebit eos, ⁊ dñs subsannabit eos. Tūc loq̄t ad eos i ira sua ⁊ i furore suo conturbabit eos. Ego at̄ cōstitut⁹ sum rex ab eo sup syon montes sc̄m̄ ei⁹: p̄dicās p̄ceptū ei⁹. Dñs dixit ad me fili⁹ me⁹ es tu: ego hodie genui te. Postula a me rēda bo tibi gētes hereditatē tuā ⁊ possessiōes tuā terminos terre. Reges eos in virga ferrea: ⁊ tanq̄ vas figuli cōfringes eos. Et nunc reges intelligite: erudimini q̄ iudicatis terram. Seruite dño in timore ⁊ exultate ei cū tremore. App̄bendite disciplinā: ne qñ irascat dñs ⁊ peatis devia iusta. Euz exarserit in breui ira ei⁹. bñi oēs q̄ cōfidunt in eo. Psalmus dauid cum fugeret a facie abalon filij sui.

Debre. i. b. ⁊
Actu. xij. e

Apoca. ij. g
⁊. xij. c

Domine q̄d multiplicati sunt q̄ tribulant me mlti iurgūt aduersū me. Multi dicūt aie: mee nō est sal⁹ ip̄i i deo ei⁹. Tu at̄ dñe susceptoz me⁹ es: glia mea ⁊ exaltās caput meū. Voce mea ad dñs clamaui: ⁊ exaudiuit me d̄ mō te sc̄to suo. Ego dormiui ⁊ soporatus sum ⁊ exurrexi qz dñs suscepit me. Nō timebo milia ppli circū dātis me exurge dñe: saluū me fac de⁹ me⁹. Quā tu percussisti oēs aduersantes mihi sine cā: dētes pctōy p̄struisti. Dñi ē sal⁹: ⁊ sup pplm̄ tuū bñd̄ctio tua. In finē i carminib⁹ ps̄ d̄d. III

infra. lxxvi.
⁊. xli.

Cum iuocare exaudiuit me deus iusticie mee i tribulatiōe dilatasti mihi. Desere re mei: ⁊ exaudi orationē meā. Filij hominū vsq̄q̄ graui corde: vt qd̄ diligitis vanitatē ⁊ q̄ritis mēdaciū. Et scitote qm̄ iurificauit dñs sanctū suum: dñs exaudiet me cuz clamaui ad eū. Irascimini ⁊ nolite peccare q̄ dicitis i cordib⁹ v̄ris: ⁊ in cubilib⁹ v̄ris compuginini. Sacrificate sacrificiū iusticie ⁊ sperate in dño: mlti dicunt q̄s oñdit nob̄ bona. Signatū est sup nos lumen vult⁹ tui dñe: dedisti leticiā i corde meo. A fructu frumētī vini ⁊ olei sui: multiplicati sunt. In pace in idip̄m: dormiā ⁊ req̄scā. Quā tu dñe singulariter in spe: constituisti me. In finē p̄ ea q̄ hereditatē consequit. ps̄ dauid. V

Ephē. iij. f

Verba mea auribus p̄cipe dñe: intellige clamorē meum. Intende voci orationis mee: rex meus ⁊ deus meus. Quā ad te orabo dñe: mane exaudies vocē meā. Mane asta bo tibi ⁊ videbo: qm̄ nō deus volēs iniquitates tuas. Neq̄ habitabit iuxta te malignus: neq̄ p̄ manebunt iniusti ante oculos tuos. Odisti oēs qui operatur iniquitatē: perdes oēs q̄ loquuntur mendacium. Virum sanguinū ⁊ dolosum abhominabit dñs: ego autē in multitudine misericordie tue. Introibo i domum tuā: adorabo ad templū sc̄m̄ tuū in timore tuo. Dñe deduc me i iusticia tua. p̄pter inimicos meos dirige in cōspectu tuo viā meā. Quoniā non est in ore eorum veri-

tas: cor eoy vanū est. Sepulchrū patēs est guttur eoy: linguis suis dolose agebant iudica illos de⁹. Decidāt a cogitatōib⁹ suis: s̄m̄ multitudinē impietatū eoy expelle eos: qm̄ irritauerūt te dñe. Et letent oēs q̄ sperāt in te: in eternū exultabunt ⁊ habitabis i eis. Et gloriabunt in te oēs qui diligūt nomē tuū: qm̄ tu benedices iusto. Dñe vt scuto bone voluntatis tue cor onasti nos. In finē in carminib⁹ p̄ octaua. psalms dauid.

infra. lxxvi.
Roma. iij.

Domine ne i furore tuo arguas me: neq̄ i ira tua corripias me. Misere mei dñe qm̄ infirm⁹ suz. sana me dñe qm̄ cōturbata sunt ossa mea. Et aia mea turbata est valde s̄tu dñe vsq̄q̄. Cōuertere dñe ⁊ eripe aiam meam: saluū me fac p̄pter misericordiā tuā. Quā nō est in morte qui memor sit tui: in inferno aut̄ q̄s cōfitebit tibi. Laboraui i gemitu meo: lachrymis meis stratū meū rigabo. Turbat⁹ est a furore oculus meus: inueteraui inter oēs inimicos meos. Discedite a me oēs q̄ opamini iniquitatē. qm̄ exaudiuit dñs vocē fletus mei. Exaudiuit dñs de p̄cationē meā: dñs orationē meā suscepit. Erubescāt ⁊ sturbent vebemēter oēs inimici mei: cōuertantur et erubescant valde velociter.

infra. lxxvi.
s. vi.

In finē psalmus dauid quē cantauit dño p̄ verbis chusi filij gemini. VII

Domine de⁹ meus i te speraui: saluū me fac ex oibus p̄sequētib⁹ me ⁊ libera me. Ne qñ rapiat vt leo aiam meā: dū nō est qui redimat neq̄ q̄ saluū faciat. Dñe de⁹ me⁹ si feci istud: si ē iniquitas i manib⁹ meis. Si reddidi retribuētib⁹ mihi mala: decidā merito ab inimicis meis inanis. Persequat̄ inimic⁹ aiam meā ⁊ cōp̄bendat: ⁊ cōculcet in terra vitā meā ⁊ gloriā meā in puluerē deducat. Exurge dñe in ira tua ⁊ exaltare in finib⁹ inimicoy meoy. Et exurge dñe de⁹ me⁹ in p̄cepto qd̄ mādasti: ⁊ synagoga populoy circūdabit te. Et propter hanc in altum regredere: dñs iudicat p̄p̄os. Iudica me dñe s̄m̄ iusticiā meā: ⁊ s̄m̄ inocētiā meā sup me. Cōsumet neq̄cia peccatoy: ⁊ diriges iustū scrutans corda ⁊ renes deus. Iustū adiutoriū meū a dño: qui saluos facit rectos corde. De⁹ iudex iust⁹ fortis ⁊ patēs: nunq̄d irascet p̄ singulos dies. Nisi cōuersi fueritis gladiū suū vibrabit: arcum suū tetēdit ⁊ parauit illū. Et in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentib⁹ effecit. Ecce p̄ arturit iniusticiā: concepit dolorē ⁊ peperit iniquitatē. Lacū aperuit ⁊ effudit eum: ⁊ incidit in foueam quā fecit. Cōuertetur dolor eius in caput eius: ⁊ in verticē ip̄ius iniquitas eius descēdet. Confitebor dño s̄m̄ iusticiā eius et psallam nomini dñi altissimi.

infra. lxxvi.
⁊. xli.

Job. iij.

infra. lxxvi.

Psalterium

infra.lij.

Dixit insipiens in corde suo non est deus. Corrupti sunt et abhominabiles facti sunt in studiis suis. non est qui faciat bonum. non est usque ad unum. Dominus de celo prospexit super filios hominum. ut videat si est intelligens aut requrens deum. Omnes declinaverunt sicut inutiles facti sunt. non est qui faciat bonum. non est usque ad unum. Sepulchrum patens est guttur eorum. linguas suis dolose agebant. venenum aspidum sub labijs eorum. Quorum os maledictionis et amaritudinis plenus est. veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Conteritio et infelicitas in visceribus eorum et via pacis non cognoverunt: non est timor dei ante oculos eorum. Nonne cognoscet omnes qui operantur iniquitatem qui de vorant plebem meam sicut escam panis? Dominum non invocauerunt: illic trepidaverunt timore ubi non erat timor. Quoniam dominus in generatione iusta est. consilium inopis confudistis quoniam dominus spes eius est. Quis dabit ex syon salutare israel: cum auerterit dominus captivitatem plebis sue: exultabit iacob et letabitur israel.

In finem psalmus dauid.

XIII

infra.lij.
s.v. Ro.ij.b

Roma.ij.b

infra. xxv.

infra.lij.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula: et operatur iustitiam. Qui loquitur veritatem in corde suo. qui non egit dolum in lingua sua. Nec fecit primo suo malum et opprobrium non accepit adversus primos suos. Ad nihilum deductus est in conspectu eius maligni timentes autem dominum glorificat. Qui iurat primo suo et non decipit qui pecuniam suam non dedit ad usuram et munera super innocentem non accepit. Qui facit bene non commovebitur in eternum. Tituli inscriptio ipsi dauid.

XV

Conserva me domine quoniam speravi in te: dixi domino deus meus es tu. quoniam bonorum meorum non neges. Sanctis qui sunt in terra eius: mirificavit omnes voluntates meas in eis. Multiplicate sunt infirmitates eorum. postea acceleraverunt. Non congregabo convicia eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea. Dominus pars hereditatis mee et calicis mei: tu es qui restitues hereditatem meam mihi. Funes ceciderunt mihi in preclaris et eternis hereditas mea preclara est mihi. Benedicam dominum qui tribuit mihi intellectum insuper et usque ad noctem increpaverunt me renes mei. Providebam dominum in conspectu meo super: quoniam a dextris est mihi ne commovear. Propter bene letatum est cor meum et exultavit lingua mea: insuper et caro mea requiescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno. nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vite. ad implebam me leticia cum vultu tuo. delectatus es in dextera tua usque in finem. Oratio domini.

XVI

Audi domine iustitiam meam. intende deprecationem meam. Auribus percipe orationem meam non in labijs dolosis. De vultu tuo iudicium meum. predeat oculi tui videant equitatem. Probasti cor meum et visitasti nocte. igne me examinasti et

non est inveniata in me iniquitas. Ut non loquatur os meum opera hominum. propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras. Perfice gressus meos in semitis tuis ut non moveantur vestigia mea. Ego clamaui quoniam exaudisti me deus inclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea. Dirifica vias tuas. qui salvos facis sperantes in te. A resistetibus dextere tue custodi me ut pupillam oculi. Sub umbra alarum tuarum protege me a facie impiorum qui me afflixerunt. Inimici mei animas meam circumdederunt ad ipsum concluserunt. os eorum locutum est superbia. Prohicientes me nunc circumdederunt me oculos suos statuerunt delinare in terras. Susceperunt me sicut leo parat ad predam. et sicut catulus leonis habitans in absconditis. Exurge domine preveni eum et supplantata eum eripe animas meam ad impio. frameam tuam ab inimicis manus tue. Domine a paucis de terra divide eos in vitam eorum. et de absconditis tuis adimpletus est veter eorum. Saturati sunt filii: et dimiserunt reliquias suas puulis suis. Ego autem in iusticia apparebo conspectui tuo. satiabor cum apparuerit gloria tua. In fine puero domini dauid qui locutus est domino verba cantici huius in die qui eripuit eum dominus de manu omnium inimicorum eius. et de manu saul et dixit

XVII

Diligam te domine fortitudo mea dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus. Deus meus adiutor meus. et sperabo in eum. Protector meus et cornu salutis mee: et susceptor meus. Laudans invocabo dominum. et ab inimicis meis salus ero. Circundederunt me dolores mortis et torretes iniquitatis turbaverunt me. Dolores inferni circumdederunt me. preoccupaverunt me laquei mortis. In tribulatione mea invocavi dominum. et ad deum meum clamaui. Et exaudiuit de templo sancto suo vocem meam. et clamor meus in conspectu eius introiit in aures eius. Commota est et contremuit terra. fundamenta motum conturbata et commota sunt quoniam iratus est eis. Ascendit fumus in ira eius et ignis a facie eius exarsit. carbones succensi sunt ab eo. Inclinauit celos et descendit. et caligo sub pedibus eius. Et ascendit super cherubin et volavit. volavit super pennas ventorum. Et posuit tenebras latibulum suum in circuitu eius in tabernaculum eius tenebrosa aqua in nubibus aeris. Pre fulgure in conspectu eius nubes transierunt grado et carbones ignis. Et intonuit de celo dominus et altissimus dedit vocem suam. grando et carbones ignis. Et misit sagittas suas et dissipavit eos. fulgura multiplicavit et conturbavit eos. Et apparuerunt fontes aquarum. et reuelata sunt fundamenta orbis terrarum. ab increpatione tua domine. ab inspiratione spiritus ire tue. Misit de summo et accepit me. et assumpsit me de aquis multitis. Eripuit me de inimicis meis fortissimis et ab his qui oderunt me quoniam confortati sunt super me. Prevenierunt me in die afflictionis mee. et factus est dominus pro

Actu.ij.c

Actu. xij. e.

ii. Reg. iij. c.

Roma. ij. b.

Roma. ij. b.

Psalterium

rector me. Et eduxit me in latitudinem: saluum me fecit quoniam voluit me. Et retribuet mihi dominus secundum iustitiam meam: et secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi. Quia custodiui vias domini: nec in peccatis gessi a deo meo. Quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo et iustitias eius non repuli a me. Et ero immaculatus cum eo: et obfusa bo me ab iniquitate mea. Et retribuet mihi dominus secundum iustitiam meam: et secundum puritatem manuum mearum in conspectu oculorum eius. Cum sancto sanctus eris: et cum viro innocente innocens eris. Et cum electo electus eris: et cum pueris puereris. Quoniam tu propitius humile saluum facies: et oculos superborum humiliabis. Quoniam tu illuminas lucernam meam: deus meus illuminat tenebras meas. Quoniam in te eripiat a temptatione: et in deo meo transgrediar murum. Deus meus impolluta via eius: eloquia domini igne examinata protector est omnium spiritantium in se. Quoniam quoniam deus propter dominum: aut quoniam deus propter deum nostrum. Deus qui percipit me virtute: et posuit immaculatam viam meam. Qui percipit pedes meos tanquam ceruorum et super excelsa statuit me. Qui docet manus meas ad plures: et posuisti arcus arcuum brachia mea. Et dedisti mihi protectionem salutis tue: et dextera tua suscepit me. Et disciplina tua correxit me in fine: et disciplina tua ipsa me docebit. Dilatasti gressus meos subtus me: et non sunt infirmata vestigia mea. Persequeris inimicos meos et comprehenda illos: et non auertar donec deficiant. Confringa illos nec poterunt stare: cadent subtus pedes meos. Et percipisti me virtute ad bellum: et supplatasti insurgentes in me subtus me. Et inimicos meos dedisti mihi dorsum: et odietes me dispdisti. Clamauerunt nec erat qui saluos faceret ad dominum nec exaudiuit eos. Et comminatus eos ut puluerem ante faciem ventis: ut lutum platearum delebo eos. Eripies me de contradictionibus populi: constitues me in caput gentium. Populus quem non cognoui sumit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Filij alieni metiti sunt mihi. Filij alieni iueterati sunt. et claudicauerunt a semitis suis. Vivit dominus et benedictus deus meus: et exaltet deus salutis mee. Deus qui dadas vindictas mihi et subdis populos sub me. liberator meus de inimicis meis iracundis. Et ab insurgentibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripies me. Propterea confitebor tibi in nationibus domine. et nomen tuum psalmum dicam. Magnificas salutes regis eius: et facies misericordiam christo suo deo. et semini eius usque in seculum. In fine psalmi dauid. XVIII

Celi enarrant gloriam dei: et opera manuum eius annuntiat firmamentum. Dies diei eructat sermone. et nox nocti indicat sciam. Non sunt loqule neque sermone quoniam non audiantur voces eorum. In omnem terram exiit sonus eorum. et in fines orbis terre verba eorum. In sole posuit tabernaculum suum. et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. Exultauit ut gigas ad currentem viam. a summo celo egressio eius. Et occursum eius usque ad summum eius. nec est qui se

abscondat a calore eius. Lex domini immaculata conuertens auras: testimonium domini fidele sapientiam prestat pro uulis. Iusticie domini recte letificantes corda preceptum domini lucidum illuminans oculos. Timor domini sanctus permanens in seculo sancti. iudicia domini uerba iustificata in semetipsa. Desiderabilia super aurum et lapidem preciosius multum: et dulciora super mel et fauam. Et non seruum tuum custodit ea: in custodiendis illis retributio multa. Delicta quos intelligit: ab occultis meis munda me: et ab alienis peccato seruo tuo. Si mei non fuerint dominati tunc immaculatus ero: et emundabor a delicto meo. Et erit ut conplaceat eloquia oris mei: et meditatio cordis mei in conspectu tuo spiritus domine adiutor meus et redemptor meus. In fine psalmi dauid.

Exaudiet te dominus in die tribulationis: et protegat te nomen dei iacob. Dixit tibi auxilium de sancto: et de syon tueas te. Memor sit omnis sacrificij tui: et holocaustum tuum pingue fiat. Tribuat tibi secundum cor tuum: et oculus consilium tuum confirmet. Letabimur in salutari tuo: et in nomine dei nostri magnificabimur. Impleat dominus omnes petitiones tuas. nunc cognoui quoniam saluum fecit dominus christum suum. Exaudiet illum de celo sancto suo: in potentia tibi salus dextere eius. Hi in curribus et hi in equis: nos autem in nomine domini dei nostri inuocabimus. Ipsi obligati sunt et ceciderunt: nos autem surreximus et erecti sumus. Domine saluum fac regem: et exaudi nos in die quando inuocauerimus te. In fine psalmi dauid. XX

Domine in virtute tua letabitur rex: et super salutare tuum exultabit uehementer. Desiderium cordis eius tribuisti ei: et uoluntate labiorum eius non fraudasti eum. Quoniam percipisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite eius coronam de lapide preciosissimo. Vita petijt a te et tribuisti eum: longitudinem dierum in seculo: et in seculo sancti. Magna est gloria eius in salutari tuo: gloriam et magnam decorem impones super eum. Quoniam dabis eum in benedictione in seculo seculi: letificabis eum in gaudio cum vultu tuo. Quoniam rex sperat in domino: et in misericordia altissimi non commouebit. Inueniat manus tua omnes inimicos tuos: dextera tua inueniat omnes qui te oderunt. Pones eos ut clibanum ignis in tempore uultus tui. dominus in ira sua commouebit eos: et deuorabit eos ignis. Fructum eorum de terra pedes: et semine eorum a filiis hominum. Quoniam declinauerunt in te mala: cogitauerunt consilia que non potuerunt stabilire. Quoniam pones eos dorsum: in reliquijs tuis preparabis vultum eorum. Exultare domine in virtute tua: cantabimus et psallemus virtutes tuas. In fine psalmi dauid pro susceptioe matutina. XXI

Deus meus respice in me: quoniam dereliquisti: longe a salute mea uerba de lictorum meorum. Deus meus clamabo per diem et non exaudies: et nocte et non ad insipientiam mihi. Tu autem in sancto habitas: laus israel. In te sperauerunt patres nostri: sperauerunt et liberaisti eos. Ad te cla-

Psalterium

mauerunt et salui facti sunt in te sperauerunt et non sunt confusi. Ego autem super inimicos et non homo: opprobrium hominum et abiectio plebis. Dominus videns me derisus est me locuti sunt labijs et mouerunt caput. Spauit in domino eripiat eum saluum faciet eum quem vult eum. Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre: spes mea ab utero matris mee: in te peccator super ex utero. De ventre matris mee deus meus es tu ne discesseris a me. Quoniam tribulatio propterea est: quoniam non est qui adiuuet. Circumdederunt me vituli multi: thauri pingues obsederunt me. Aperuerunt super me os suum: sicut leo rapiens et rugiens. Sicut aqua effusus super: et dispersa sunt omnia ossa mea. Factum est cor meum tanquam cera liquefacta: in medio ventris mei. Adhaerit tanquam testa vitus mea et lingua mea adhaesit faucibus meis. et in puluere mortis deduxisti me. Quoniam circumdederunt me canes multi: consiliium malignantium obsedit me. Foderunt manus meas et pedes meos diruerunt omnia ossa mea. Ipsi homo considera uerunt et inspexerunt me. diuiserunt sibi uestimeta mea: et super uestem meam miserunt sortem. Tu autem domine ne elogaueris auxilium tuum a me: ad defensionem meam conspice. Erue a fratre meo deus auiam meam: et de manu canis uenicam meam. Salua me ex ore leonis. et a cornibus unicornium humilitatem meam. Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesie laudabo te. Qui timetis dominum laudate eum: uniuersus semine iacob glorificate eum. Timeat eum omne semine israel: quoniam non spreuit neque desperit deprecationes pauperum. Nec auertit faciem suam a me: et cum clamarem ad eum exaudivit me. Propter te laus mea in ecclesia magna: uota mea reddam in conspectu timentium eum. Edent pauperes et saturabuntur et laudabunt dominum qui requirit eum: uiuent corda eorum in seculum seculi. Reminiscere et conuertentur ad dominum uniuersae fines terrae. Et adorabunt in conspectu eius: uniuersae familiae gentium. Quoniam dominus est regnum et ipse dominabitur gentium. Quoniam adhaerent et adorant omnes pingues terrae: in conspectu eius cadent omnes qui descendunt in terram. Et anima mea illi uiuet et semine meum fruuetur ipsi. Annuntiabit domino generationis uenturae et annuntiabit celi iustitiam eius propter quod natus est quem fecit dominus. Psalmus domini XXII

Dominus regit me et nihil mihi deerit: in loco pascuae ibi me collocauit. Super aquas refectiois educauit me: animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iustitiae: propter nomen suum. Nam et si ambulauero in medio umbrarum mortis non timebo mala: quoniam tu mecum es. Virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Parasisti in conspectu tuo meum: et aduersus eos qui tribulant me. Impingasti in oleo caput meum: et calix meus inebrians tanquam proclarus est. Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus uitaec meae. Et ut inhabitem in domo domini: in longitudine dierum. Psalmus dauid in prima sabbati

Domini est terra et plenitudo eius. XXIII Orbis terrarum et uniuersi qui habitant in eo. Quia in ipse super maria fundauit eum: et super flumina

preparauit eum. Quis ascendet in montem domini: aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus et mundo corde qui non accepit in vano animam suam: nec iurauit in dolo pro suo. Sic accipiet benedictiones a domino: et misericordiam a deo salutari suo. Nec est generatio querentium faciem dei iacob. Attollite portas principes uias et eleuamini porte aeternales. et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie: dominus fortis et potens dominus potens in proelio. Attollite portas principes uias et eleuamini porte aeternales: et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie: dominus virtutum ipse est rex glorie. In fine

ne psalmus dauid. **XXIII**
Ad te domine leuaui animam meam: deus meus in te confido non erubescam. Neque irideant me inimici mei: et tamen uniuersi qui sustinent te non confundentur. Confundant omnes iniqui agentes: super uacua. Uias tuas domine demonstra mihi et semitas tuas edoce me. Dirige me in ueritate tua et doce me: quoniam tu es saluator meus: et te sustinui tota die. Reminiscere miserationum tuarum domine: et misericordiarum tuarum quae a seculo sunt. Delicta iuuentutis meae: et ignorantias meas ne memineris. Secundum misericordiam tuam memeto mei tu: propter bonitatem tuam domine. Dulcis et rectus dominus propter hoc legem dabit delinquentibus in uia. Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites uias suas. Uniuersae uiae domini misericordia et ueritas requiruntibus testamur eius et testimonia eius. Propter nomen tuum domine propitiaberis peccato meo: multum est enim. Quis est homo qui timet dominum: legem statuit ei in uia quam elegit. Anima eius in bonis demorabitur: et semine eius hereditabit terram. Firmamentum est dominus timentibus eum: et testamentum ipsius ut manifestet illis. Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. Respice in me et miserere mei: quoniam unicus et pauper sum ego. Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt: de necessitatibus meis erue me. Uide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte uniuersa delicta mea. Respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt et odio iniqui oderunt me. Custodi animam meam et erue me non erubescam quoniam speraui in te. Innocentes et recti adhaeserunt mihi: quoniam sustinui te. Libera deus israel: ex omnibus tribulationibus suis. Psalmus dauid. **XXV**

Iudica me domine quoniam ego in innocentia mea ingressus super. et in domino speras non infirmabor. Proba me domine et tempta me uere renes meos et cor meum. Quoniam misericordia tua ante oculos meos est: et complacui in ueritate tua. Non sedi cum consilio uanitatis et cum iniquis gerentibus non introibo. O diu ecclesiam malignantium: et cum impijs non sedebo. Lauabo iter innocentes manus meas: et circumdabo altare tuum domine. Et audiam uocem laudis: et enarrabo uniuersa mirabilia tua. Domine dilexi decorem domus tuae: et locum habitationis glorie tuae. Ne perdas eum impijs deus animam meam: et cum uiris sanguinum uitam

math. 7. vij. e
 Johan. xij. e
 Webr. 7. c

8. r. 10

infra. b.

infra. c.

infra. d.

infra. e.

i. Cor. x. f

Psalterium

mea. In quibus manibus iniquitates sunt dextera eorum repleta est muneribus. Ego autem in innocentia mea in gressibus suis redime me et miserere mei. Pes enim meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te domine. In fine psalmi priusquam liniret. **XXVI**

Dominus illuminatio mea: et salus mea quem timebo. Dominus protector vite mee: a quo trepidabo. Dum appropiatur super me nocentes: ut edant carnes meas. Qui tribulant me inimici mei ipsi infirmati sunt et ceciderunt. Si persistat adversum me castra non tenebit cor meum. Si exurgat adversus me pluuium: ego sperabo. Unam peti a domino habere requiram ut inhabitem in domo domini omnibus diebus vite mee. Ut videam voluntatem domini: et visitem templum eius. Quoniam abscondit me in tabernaculo suo in die malorum: proterit me in abscondito tabernaculi sui. In petra exaltavit me: et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos. Circumivi et imolavi in tabernaculo eius hostiam vociferationis: cantabo et psalmum dicam domino. Exaudi domine voces meas quoniam clamavi ad te miserere mei et exaudi me. Tibi dixit cor meum exarsit te facies mea: faciem tuam domine requiram. Ne auertas faciem tuam a me: ne declines in ira a facie tua. Adiutor meus es tu ne derelinquas me neque despicias me domine deus salutaris meus. Quoniam misericordia mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me. Legem pone mihi domine in via tua et dirige me in semitam rectam propter inimicos meos. Ne tradideris me in manus tribulatum me: quoniam insurrexerunt in me testes iniqui: et mentita est iniquitas sibi. Credo videre bona domini in terra viventium. Expecta domine viriliter age: et confortetur cor tuum et sustine dominum. **Psalmus ipsi david. XXVII**

Ad te domine clamabo domine deus meus ne sileas a me nequando taceas a me et assimilabor descendentibus in lacum. Exaudi domine vocem orationis mee dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum. Ne simul tradas me cum peccatoribus et cum operantibus iniquitatem ne perdas me. Qui loquuntur pacem cum proximo suo: mala autem in cordibus eorum. Da illis secundum opera eorum: et secundum nequitiam adinventionum ipsorum. Secundum opera manuum eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis. Quoniam non intellexerunt opera domini et in opera manuum eius: destrues illos et non edificabis eos. Benedictus dominus quoniam exaudiuit vocem deprecationis mee. Dominus adiutor meus et protector meus et in ipso speravi cor meum et adiutus sum. Et resurrexit caro mea. et ex voluntate mea confitebor ei. Dominus fortitudo plebi sue: et protector saluationum christi sui est. Saluum fac populum tuum domine et benedic hereditati tue: et rege eos et extolle illos usque in eternum. **Psalmus david in consummatione tabernaculi. XXVIII**

Afferte domino filii dei: afferte domino filios arietum. Afferte domino gloria et honorem: afferte domino gloria nominis eius: adorare dominum in atrio sancto eius. Vox domini super aquas: deus maiestatis intonuit: dominus super aquas multas. Vox domini in virtute vo-

domini in magnificentia. Vox domini confringet cedros: et confringet dominus cedros libani. Et comminet eas tanquam vitulum libani: et dilectus quemadmodum filium vnicornium. Vox domini intercidet flammam ignis: vox domini percussit desertum: et commouebit dominus desertum cades. Vox domini preparat cervos et reuelabit secreta: et in templo eius omnes dicent gloriam. Dominus diluuium inhabitare facit. et sedebit dominus rex in eternum. Dominus virtute populo suo dabit: dominus benedicet populo suo in pace.

Psalmus canticum in dedicatione domus david. XXIX
Exaltabo te domine quoniam suscepisti me. nec delectasti inimicos meos super me. Domine deus meus clamaui ad te: et sanasti me. Domine eduxisti me ab inferno aia meam. saluasti me a descendentibus in lacum. Confessite domino sancti eius: et confitemini merito scitatis eius. Quoniam ira in indignatione eius: et vita in voluntate eius. Ad vesperem demorabitur fletus: et ad matutinum leticia. Ego autem dixi in abundantia mea non mouebo in eternum. Domine in voluntate tua: prestisti decorum meo virtute. Auertisti faciem tuam a me: et factus sum perturbatus. Ad te domine clamabo: et ad deum meum deprecabor. Que utilitas in sanguine meo: dum descendo in corruptores. Numquid profitebitur tibi puluis aut annuntiabit veritatem tuam. Audiuit dominus et miseratus est mei: dominus factus est adiutor meus. Conuertisti placentiam meam in gaudium mihi conscidisti saccum meum et circumdediti me leticia. Et cecidit tibi gloria mea et non comparabo: domine deus meus in eternum confitebor tibi.

In fine psalmus david pro extasi. XXX
In te domine speravi non confundar in eternum: in iusticia tua libera me. Inclina ad me aurem tuam. accelera ut eruas me. Esto mihi in deum protectorem et in domum refugii. ut saluum me facias. Quoniam fortitudo mea et refugium meum es tu et propter nomen tuum deduces me et enutries me. Educes me de laqueo bene quem absconderunt mihi. quoniam tu es protector meus. In manus tuas commendo spiritum meum redemisti me domine deus virtutis. Didisti obsequantes vanitates super vacue. Ego autem in domino speravi exultabo et letabor in misericordia tua. Quoniam respicisti humilitatem meam: saluasti de necessitatibus aia meam. Nec conclusisti me in manibus inimici mei. statuisti in loco spacioso pedes meos. Miserere mei domine quoniam tribulor. conturbatus est in ira oculus meus. aia mea et veter me. Quoniam defecit in dolore vita mea. et anni mei in gemitibus. Infirmata est in paupertate virtus mea et ossa mea conturbata sunt. Super omnes inimicos meos factus sum opprobrius vicinis meis valde. et timor notus meis. Qui videbant me foras fugerunt a me. et oblivioni datus sum tanquam mortuus a corde. Factus sum tanquam vas perditum. quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu. In eo dum conueniret simul aduersum me. accipe aia meam consiliati sunt. Ego autem in te speravi domine. dixi deus meus es tu in ma-

infra. lxx.

Zucc. xxij. f

Diere. xxi. c

Psalterium

nib⁹ tuis sortes mee. Eripe me de manu inimico-
 rum meorum: et a persecutoribus meis. Illustra faciem tuam super
 seruum tuum: saluum me fac in misericordia tua: domine non
 confundar quoniam inuocaui te. Erubescant impij et des-
 ducantur in infernum: muta fiat labia dolosa. Que lo-
 quuntur aduersus iustum iniquitate: in superbia et in abu-
 sione. Quia magna multitudo dulcedinis tue domine
 quam abscondisti timentibus te. Perfecisti eis que spe-
 rant in te: in conspectu filiorum hominum. Abscondes eos in
 abscondito faciei tue: a conturbatioe hominum. Prote-
 ges eos in tabernaculo tuo a contradictione lingua-
 rum. Benedictus dominus: quoniam mirificauit misericordiam suam mihi in
 ciuitate munita. Ego autem dixi in excessu mentis
 mee: peccati sunt a facie oculorum tuorum. Ideo exau-
 disti uocem orationis mee: dum clamarem ad te. Diligite
 dominus omnes sancti eius: quoniam ueritate requirit dominus et retribuet
 abundanter facientibus superbia. Viriliter agite et con-
 fortetur cor uerum: omnes qui speratis in domino. In

s. xvi.

Roma, iij. a

Thobie. ix. a

infra. clviii.
Judith. xvi. a

Benedicite dominum in omni tempore: **XXXI**
 semper laus eius in ore meo. In domino lauda-
 bit anima mea: audiat mansueti et letetur.
 Magnificate dominum mecum. et exaltemus nomen eius
 in idipsum. Exquisiuit dominus et exaudiuit me. et ex omnibus
 tribulationibus meis eripuit me. Accedite ad eum
 et illuminamini: et facies uere non confundentur. Iste pau-
 per clamauit et dominus exaudiuit eum: et de omnibus tri-
 bulationibus eius saluauit eum. Immittet angelus domini
 in circuitu timetium eius: et eripiet eos. Sustate et vi-
 dete quoniam suauis est dominus. bonus uir qui sperat in eo.
 Timete dominum omnes sancti eius. quoniam non est inopia timeti-
 bus eum. Diuites eguerunt et esurierunt. in quarentes
 autem dominum non minuetur omni bono. Venite filij au-
 dite me timorem domini docebo uos. Quis est homo qui uult
 uitam. diligit dies videre bonos. Prohibe lin-
 gua tua a malo et labia tua ne loquantur dolus. Dis-
 uerte a malo et fac bonum. inquire pacem et persequere eam.
 Oculi domini super iustos: et aures eius in preces eorum.
 Audiuit autem dominus super facientes mala: ut perdat de ter-
 ra memoriam eorum. Clamauerunt iusti et dominus exaudi-
 uit eos: et ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos
 Iuxta est dominus his qui tribulati sunt corde: et humiles
 spiritu saluabit. Multe tribulationes iustorum. et de omni-
 bus his liberabit eos dominus. Custodit dominus omnia
 ossa eorum. unum ex his non conteret. Mors peccatorum
 pessima: et qui oderunt iustum delinquent. Redimet
 dominus animas seruorum suorum. et non delinquet omnes qui
 sperant in eo. In fine psalmi ipsi domini. **XXXIII**

Exultate iusti in domino: rectos decet collau-
 datio. Confitemini domino in cithara: in psal-
 terio decem cordarum psallite illi. Cantate ei canticum
 nouum: bene psallite ei in uociferatione. Quia rectum
 est uerbum domini: et omnia opera eius in fide. Diligit misericordiam et
 iudicius: misericordia domini plena est terra. Verbo domini celi
 firmati sunt: et spiritu oris eius omnes uisus eorum. Congre-
 gans sicut in utero aquas maris: ponens in thesauris
 abyssos. Timeat dominum omnis terra ab eo autem commoue-
 ant omnes inhabitantes orbem. Quoniam ipse dixit et facta sunt
 ipse mandauit et creata sunt. Dominus dissipat
 consilia gentium: reprobant autem cogitationes populorum: et
 reprobant consilia principum. Consilium autem domini in eter-
 num manet cogitationes cordis eius in generatione
 et generatione. Beata gens cuius est dominus deus eius. populus
 quem elegit in hereditate sibi. De celo respexit dominus

uidit omnes filios hominum. De propinato hitaculo suo
 respexit super omnes qui habitant in terra. Quis finxit singul-
 latim corda eorum. qui intelligit omnia opera eorum. Non
 saluat rex per multam uirtutem et gigas non salua-
 bit in multitudine virtutis sue. Fallax equus ad salutem
 in abundantia autem virtutis sue non saluabitur. Ecce oculi
 domini super metuentes eum. et in eis qui sperant super misericordiam eius.
 Et eruat a morte animas eorum: et alat eos in fame.
 Anima nostra sustinet dominus. quoniam adiutor et protector noster est.
 Quia in eo letabitur cornu nostrum: et in nomine sancto eius spes-
 rauius. Fiat misericordia tua domine super nos quemadmodum
 sperauius in te. Psalmus domini cum mutauit uultum
 suum coram abimelech: et dimisit eum et abiit.

Benedicite dominum in omni tempore: **XXXIII**
 semper laus eius in ore meo. In domino lauda-
 bit anima mea: audiat mansueti et letetur.
 Magnificate dominum mecum. et exaltemus nomen eius
 in idipsum. Exquisiuit dominus et exaudiuit me. et ex omnibus
 tribulationibus meis eripuit me. Accedite ad eum
 et illuminamini: et facies uere non confundentur. Iste pau-
 per clamauit et dominus exaudiuit eum: et de omnibus tri-
 bulationibus eius saluauit eum. Immittet angelus domini
 in circuitu timetium eius: et eripiet eos. Sustate et vi-
 dete quoniam suauis est dominus. bonus uir qui sperat in eo.
 Timete dominum omnes sancti eius. quoniam non est inopia timeti-
 bus eum. Diuites eguerunt et esurierunt. in quarentes
 autem dominum non minuetur omni bono. Venite filij au-
 dite me timorem domini docebo uos. Quis est homo qui uult
 uitam. diligit dies videre bonos. Prohibe lin-
 gua tua a malo et labia tua ne loquantur dolus. Dis-
 uerte a malo et fac bonum. inquire pacem et persequere eam.
 Oculi domini super iustos: et aures eius in preces eorum.
 Audiuit autem dominus super facientes mala: ut perdat de ter-
 ra memoriam eorum. Clamauerunt iusti et dominus exaudi-
 uit eos: et ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos
 Iuxta est dominus his qui tribulati sunt corde: et humiles
 spiritu saluabit. Multe tribulationes iustorum. et de omni-
 bus his liberabit eos dominus. Custodit dominus omnia
 ossa eorum. unum ex his non conteret. Mors peccatorum
 pessima: et qui oderunt iustum delinquent. Redimet
 dominus animas seruorum suorum. et non delinquet omnes qui
 sperant in eo. In fine psalmi ipsi domini. **XXXIII**

Iudica domine nocentes me. expugna expu-
 gnates me. Appropinqua arma et sentum: et exur-
 ge in adiutorium mihi. Effunde frumens et
 concludere aduersus eos qui persequuntur me: dic anime mee
 salus tua ego sum. Confundantur et reuerentur. quare-
 tes animam meam. Auertant retrosum et confundantur.
 cogitantes mihi mala. Fiat tanquam puluis ante fa-
 ciem uenti: et angelus domini coartans eos. Fiant uic-
 illoz tenebre et lubricum: et angelus domini persequens
 eos. Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei
 sui superuacue exprauerunt animas meas. Veniat illi
 laqueus quem ignorat. et captio quam abscondit ap-
 prehendat eum: et in laqueum cadat in ipsum.

Joh. iij. d

i. Petri. iij.

infra. Debeo. a

infra. infra.

Psalterium

Anima autem mea exultabit in domino: et delectabitur super salutari suo. Os ossa mea dicent: domine quoniam similis tibi. Eripies inopem de manu fortiorum eius: egenum et pauperem a diripientibus eum. Surgentes testes iniqui: quoniam ignorabam interrogabant me. Retribuebant mihi mala pro bonis: sterilitate anime mee. Ego autem cum mihi molesti essent: induerabar calitio. Humiliabam in iunio animam meam: et os meum in sinu meo conuertebatur. Quasi primum et quasi fratrem nostrum sic complacebam: quasi lugens et tristis sic humiliabar. Et aduersus me letati sunt et conuenerunt: congregata sunt super me flagella et ignorauimus. Dissipati sunt nec conpuncti temptauerunt me: subsannauerunt me subsannatores: frater duxerunt super me detribus suis. Domine quando respicies restituere animam meam a malignitate eorum a leuibus uicem meam. Confitebor tibi in ecclesia magna: in populo graui laudabo te. Non supergaudeat mihi qui aduersant mihi iniqui: quoniam oderunt me gratias et annuntiant oculis. Quoniam mihi quod pacifice loquebantur: et in iracundia terre loquentes dolos cogitabant. Et dilatauerunt super me os suum. Dixit euge euge: uident oculi nostri. Uidisti domine ne sileas: domine ne discedas a me. Exurge et intende iudicio meo deus meus: et dominus meus in caelum meum. Iudica me secundum iustitias tuas domine deus meus: et non supergaudeat mihi. Non dicant in cordibus suis euge euge anime nostre. nec dicant deuorabimus eum. Erubescant et reuerentur filii: quoniam gratulatur malis meis. Induantur confusione et reuerentia. quoniam maligna loquuntur super me. Exultet et letetur quoniam uolunt iustitiam meam: et dicant semper magnificet dominus quoniam uolunt pacem serui eius. Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam: tota die laudem tuam. In fine seruo domini deus. **XXXV**

Dixit iniustus ut delinquat in semetipso: non est timor dei ante oculos eius. Quoniam dolose egit in conspectu eius: ut inueniat iniquitatem eius ad odium. Verba oris eius iniquitas et dolus: noluit intelligere ut bene ageret. Iniquitatem meditatus est in cubili suo: astitit omni uia non bone malitiam autem non odit. Domine in celo misericordia tua: et ueritas tua usque ad nubes. Iustitia tua sicut montes dei: iudicia tua abyssus multa. Hoies et iumentum saluabis domine: quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam deus. Filii autem hominum: in tegmine alarum tuarum sperabunt. Inebriabuntur ab ueritate domini tue et torrete uoluptatis tue potabis eos. Quoniam apud te est fons uite: et in lumine tuo uidebimus lumen. Pretende misericordiam tuam scientibus te: et iustitiam tuam his quoniam recto sunt corde. Non ueniat mihi pes superbie: et manus peccatoris non moueat me. Ibi ceciderunt quoniam operantur iniquitatem: expulsi sunt nec potuerunt stare. **Psalmus ipsi deus. XXXVI**

Noli emulari in malignitatibus: neque zelaueris facientes iniquitatem. Quoniam tanquam fenem uel lociter arefcet: et quemadmodum olera herbarum cito decidet. Spera in domino et fac bonitates

et inhabita terram et pascaris in diuitiis eius. Delectare in domino: et dabit tibi petitiões cordis tui. Reuela domino uiam tuam et spera in eo: et ipse faciet. Et educet quasi lumem iustitiam tuam: et iudicium tuum tanquam meridiem: subditus esto domino et ora eum. Noli emulari in eo quoniam prosperat in uia sua: in homine faciente iniustitias. Desine ab ira et derelinque furorem: noli emulari ut maligneris. Quoniam quoniam malignanti exterminabuntur: sustinentes autem dominum ipsi hereditabunt terram. Et adhuc pusillum et non erit peccator et quies locum eius et non inuenies. Quasi ueniunt autem hereditabunt terram: et delectabuntur in multitudine pacis. Obscurabit peccator iustus et stridit super eum detribus suis. Dominus autem irridebit eum quoniam prospicit quoniam ueniet dies eius. Gladium euaginantur peccatores: intenderunt arcum suum. Et decipiant pauperem et inopem: ut trucidet rectos corde. Gladius eorum intret in corda ipsorum: et arcus eorum confringatur. Melius est modicum iusto: super diuitias peccatorum multas. Quoniam brachia peccatorum sterentur: confirmat autem iustos dominus. Nouit dominus dies immaculatores: et hereditas eorum in eternum erit. Non confundentur in tempore malo et in diebus famis saturabuntur. quoniam peccatores peribunt. Inimici vero domini mortui honorificati fuerint et exaltati. deficientes quemadmodum fumus deficient. Mutuabitur peccator et non soluetur: iustus autem miseretur et tribuet. Quia benedicentes ei hereditabunt terram: maledicentes autem ei dispibunt. Apud dominum gressus hominis dirigetur: et uiam eius uolet. Cum ceciderit non collidetur: quoniam dominus supponit manum suam. Iunior fui eternum seniori: et non uidi iustum derelictum: nec semem eius querens panem. Tota die miseretur et comodatur et semen illi in benedictione erit. Declina a malo et fac bonum: et inhabita in seculum seculi. Quia dominus amat iudicium: et non derelinquet sanctos suos: in eternum conseruabuntur. Iniusti punientur: et semen impiorum peribit. Iusti autem hereditabunt terram et inhabitabunt in seculum seculi super eam. Os iusti meditabitur sapientiam: et lingua eius loquetur iudicium. Lex dei eius in corde ipsius: et non supplantabunt gressus eius. Considerat peccator iustum: et querit mortificare eum. Dominus autem non derelinquet eum in manibus eius: nec dannaabit eum cum iudicabitur illi. Expecta dominum et custodi uiam eius: et exaltabit te ut hereditate capias terram: cum perierint peccatores uidebis. Uidi ipsum super exaltatum: et eleuatum sicut cedros libani. Et transiui. et ecce non erat: et quasi uidi eum. et non est inuentus locus eius. Custodi innocetiam et uide equitatem. quoniam sunt reliquie homini pacifico. Iniusti autem dispibunt: sicut reliquie in piis interibunt. Saluat iustos a domino: et peccatorum eorum in tempore tribulationis. Et adiuuabit eos dominus et liberabit eos et eruet eos a peccatoribus et saluabit eos quoniam sperauerunt in eo. **Psalmus deus in rememoratiõe sabbati. XXXVII**

Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me. Quoniam sagitte tue infixæ sunt mihi: et confirmasti super me manum

infra, eo

s. xxiij.

s. eo.

s. v.

Joh. i. d.

Petri.

fram. Debra.

infra.

Psalterium

tuā. Nō est sanitas ī carne mea a facie ire tue: nō est pax ossib⁹ meis a facie pctōꝝ meoꝝ. Qm̄ iniq̄tates mee supgressē sunt caput meū: et sicut on⁹ graue gūate sunt sup me. Putruerūt et corrūte sunt cicatrices mee: a facie insipiētie mee. Miser fact⁹ sum et curuat⁹ sum vsq; in finē: tota die stri stat⁹ ingrediebar. Qm̄ lūbi mei impleti sunt illusio nib⁹: et nō ē sanitas ī carne mea. Afflict⁹ suz et humiliat⁹ suz nimis: rugiebā a gemitu cordis mei. Dñe añ te oē desiderū meū. et gemit⁹ meus a te nō ē abscondit⁹. Cor meū turbatū ē derelict⁹ me h̄t⁹ mea: et lumē oculoꝝ meoꝝ et ip̄m nō ē mecum. Amici mei et primi mei aduersum appropinquē rūt et steterūt. Et q̄ iuxta me erāt delonge steterūt et viz faciebāt q̄ q̄rebāt aīas meā. Et q̄ inq̄rebāt mala mibi locuti sūt vanitates: et dolos tota die meditabant. Ego at̄ tāq̄ surd⁹ nō audiebā: et sicut mut⁹ nō aprens os suū. Et fact⁹ suz sic hō nō audiēs: et nō h̄ns in ore suo redargutiōes. Qm̄ in te dñe sp̄aui: tu exaudies me dñe deus meus. Quia dixi neq̄n supgaudeāt mibi inimici mei: et dū cōmouēt pedes mei sup me magna locuti sūt. Qm̄ ego ī flagella patus sum: et dolor me⁹ ī conspectu meo sp̄. Qm̄ iniq̄tatē meā ānūciabo: et cogitabo p̄ pctō meo. Inimici at̄ mei viuūt et p̄firmati sūt sup me: et mltiplicati sūt q̄ oderūt me n̄q̄. Qui retribuunt mala p̄ bonis detrahebāt mibi qm̄ seq̄bar bonitatē. Nō derelinqs me dñe deus me⁹: ne discesseris a me. Intēde ī adiutorū meoꝝ dñe deus salutis mee. In finē p̄ ydithum canticum dauid.

XXXVIII

Dixi custodiā vias meas: vt nō delinquā in lingua mea. Posui ori meo custodiā cū p̄sisteret pctōꝝ aduersus me. Obmutui et hūilitatus suz et filii a bonis: et dolor me⁹ renouat⁹ ē. Locauit cor meū itra me: et in meditatione mea exardescet ignis. Locut⁹ suz ī lingua mea. notum fac dñe mibi finē meū: et nūc diē meoꝝ q̄s ē: vt sciā qd̄ desit mibi. Ecce mēsurabiles posuisti dies meos: et suba mea tāq̄ nihilū añ te. Veruntm̄ vniuersa vāitas: oīs hō viuēs. Verūtū ī ymagine p̄trāsīt hō. s; et frustra cōturbat. Desaurizat et ignorat cui p̄gregabit ea. Et nunc q̄ ē expectatio mea. nōne dñs et suba mea apd̄ te ē. Ab oib⁹ iniq̄tatib⁹ meis erue me: opprobriū insipiēti dedisti me. Obmutui et nō apui os meū. qm̄ tu fecisti: amoue a me plagas tuas. A fortitudine man⁹ tue ego defecti in increpationib⁹: p̄p̄t̄ iniq̄tatē corripuisti hoīem. Et tabescere fecisti sicut araneas aīam eius. veruntm̄ vane cōturbat oīs hō. Exaudi orationes meā dñe et deprecationes meā aurib⁹ p̄cipue lachrymas meas. Ne sileas qm̄ aduena ego sum apud te: et pegrin⁹ sicut oēs patres mei. Remitte mibi vt refrigerer. priusq̄ abeā: et ampl⁹ non ero. In finem ps̄ dauid.

Expectās expectaui dñm: et XXXIX

intēdit mibi. Et exaudiuit p̄ces meas: et eduxit me de lacu miserie et de luto fecis. Et statuit sup p̄tra pedes meos: et direxit gressus meos. Et imisit in os meū canticū nouū: carnē deo n̄fo. Videbūt mlti et timebūt: et sp̄abūt ī dño. Beat⁹ vir cui⁹ est nomē dñi spes ei⁹: et nō respexit in vanitates et insanias falsas. Multa fecisti tu dñe de⁹ me⁹ mirabilia tua: et cogitationib⁹ tuis nō ē q̄ filis sit tibi. Annūciāni et locut⁹ suz: multiplicati sunt sup nūc. Sacrificiū et oblationes noluisti aures at̄ p̄fecisti mibi. Dolocauisti et p̄ pctō non postulasti: tūc dixi ecce venio. In capite libri scriptū ē de me vt facerē volūtātē tuā: de⁹ me⁹ volui et legē tuā ī medio cordis mei. Annūciāni iusticiā tuā ī ecclā magna. ecce labia mea n̄ p̄hibebo dñe tu scisti. Iusticiā tuā nō abscondi ī corde meo. Veritatē tuā et salutare tuū dixi. Nō abscondi miam tuā et veritatē tuā: a p̄calio multo. Tu autē dñe ne longe facias miseratiōes tuas a me: mīa et veritas tua s; susceperūt me. Qm̄ circumdederunt me mala q̄ nō ē nūerus cōprehēderūt me iniq̄tates mee et nō potui vt viderem. Multiplicate sunt sup capillos capitis mei: et cor meū dereliquit me. Cōplaceat tibi dñe vt eruas me: dñe ad adiunādū me respice. Confundant̄ et reuerent̄ simul q̄ q̄rūt aīas meā vt auferāt eā. Auertant̄ retrorsus et reuerent̄: q̄ volūt mibi mala. Serant cōfestum cōfusionē suā q̄ dicunt mibi euge euge. Exultēt et letent̄ sup te oēs q̄rētes te: et dicāt sp̄ magnificet̄ dñs q̄ diligūt salutare tuū. Ego autē medic⁹ sum et paup: dñs sollicit⁹ ē mei. Adiutor me⁹ et p̄tector me⁹ tu es: de⁹ me⁹ ne tardaueris.

In finē psalmus dauid.

XL

Beat⁹ vir q̄ intelligit sup egenū et pauperem: in die mala liberabit eū dñs. Dñs cōseruet eū et viuificet: et bñm faciet eū ī terra: et nō tradat eū in aīam inimicoꝝ ei⁹. Dñs opem feret illi sup lectū doloris ei⁹: vniuersus stratū ei⁹ p̄fasti in infirmitate eius. Ego dixi dñe miserere mei: sana aīas meā qz peccavi tibi. Inimici mei dixerūt mala mibi: qm̄ moriet̄ et pibit nomē eius. Et si ingrediebat̄ vt videret vana loquebat̄ cor ei⁹: cōgregauit iniq̄tatē sibi. Egrediebat̄ foras: et loq̄bat̄ in idip̄m. Aduersus me susurrabāt oēs inimici mei: aduersum me cogitabant mala mibi. Verbū n̄quū p̄stituerūt aduersus me: nūqd̄ q̄ dormit nō adiciet vt resurgat. Etenī hō pacis mee in q̄ sp̄aui: q̄ edebat panes meos magnificauit sup me supplātatiōes. Tu autē dñe miserere mei. et resuscita me et retribuā eis. In b̄ cognoui qm̄ voluisti me: qm̄ nō gaudebit inimic⁹ me⁹ sup me. De autē p̄pter innocētiaz suscepisti: et p̄firmasti me ī conspectu tuo ī eternū. Bñdict⁹ dñs de⁹ isrl̄ a seculo et ī seculū: fiat fiat. In finē intellectus

filij chore psalmus dauid

XLI

Quomādmōdū desiderat ceruus ad fon-

Psalterium

res aq̄: ita desiderat aīa mea ad te de⁹. Sitiuit aīa mea ad deū fontē viuū: qm̄ veniā ⁊ appebo aīa faciē dei: fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dū dicis mihi q̄tidie vbi est de⁹ tu⁹. Dec recordat⁹ sū ⁊ effudi i me aīas meā: qm̄ trāsi bo i locū tabnaculi amirabil⁹ vsq; ad domū dei In voce exultatōis ⁊ pfessōis: sonus epulātis Quare trist⁹ es aīa mea ⁊ q̄re ⁊ turbas me Spa in deo qm̄ adhuc ⁊ fitebor illi: salutare vul⁹ mei ⁊ de⁹ me⁹ Ad metip̄s aīa mea ⁊ turbata ē. p̄p̄ea meoz ero tui de terra iordanis ⁊ hermonim a mōte modico. Abyssus abyssū inuocat: in voce cataractay tuay. Dia excelsa tua ⁊ fluci⁹ tui: super me trāserūt. In die mādauit dñs misericōdiam suā: ⁊ nocte cātici ei⁹. Ap̄d me oīo deo vite mee dicā deo susceptor me⁹ es. Quare oblit⁹ es mei ⁊ q̄re ⁊ tristat⁹ incedo: dū affligit me inimicus? Dū cōfringunt ossa mea: exp̄brauerūt mihi q̄ tribulāt me inimici mei. Dū dicūt mihi p̄ singulos dies vbi es de⁹ tu⁹: q̄re trist⁹ es aīa mea ⁊ q̄re cōturbas me. Spa in deo qm̄ adhuc ⁊ fitebor illi: salutare vul⁹ mei ⁊ de⁹ me⁹. In finē psalm⁹ dd.

Iudica me de⁹ ⁊ discerne cām XLII
meā de gēte nō sc̄tā: ab hoīe iniq̄ ⁊ dolo so erue me Q̄ tu es de⁹ fortitudo mea. q̄re me repulisti ⁊ q̄re trist⁹ incedo: dū affligit me inimic⁹. Emitte lucē tuā ⁊ v̄itatē tuā: ip̄a me deduxerūt ⁊ adduxerūt in mōtē sc̄tm̄ tuū ⁊ in tabnacula tua. Et itroibo ad altare dei: ad deū q̄ letificat iuuetutē meā. Cōfitebor tibi i cithara de⁹ de⁹ me⁹. q̄re trist⁹ es aīa mea ⁊ q̄re cōturbas me Spa i deo qm̄ adhuc cōfitebor illi: salutare vul⁹ mei ⁊ de⁹ me⁹. In finē p̄ filiis chore intellect⁹

Deus aurib⁹ nr̄is au⁹ ps̄ dd. XLIII
diuin⁹: p̄res nostri anūciauerūt nobis Opus qd̄ opat⁹ es in dieb⁹ eoz: ⁊ i diebus atiqs. Van⁹ tua gētes disp̄didit ⁊ plātaſti eos: afflixisti p̄plos ⁊ expulisti eos. Nec enī in gladio suo possederūt terrā: ⁊ brachiū eoz nō saluauit eos Sed dex̄ta tua ⁊ brachiū tuū ⁊ illū natio vul⁹ tui: qm̄ cōplacuiſti in eis. Tu es ip̄e rex me⁹ ⁊ de⁹ me⁹: q̄ mādas salutes iacob. In te inimicos nr̄os vētilabim⁹ cornu: ⁊ i noīe tuo spernem⁹ insurgētes i nob. Nō em̄ i arcu meo sp̄abo ⁊ gladius me⁹ nō saluabit me Saluasti enī nos de affligētib⁹ nos: ⁊ odiētes nos cōfudisti. In deo laudabimur tota die: ⁊ in noīe tuo cōfitebimur in sc̄lm̄. Nūc at̄ repulisti ⁊ cōfudisti nos: ⁊ nō egredier⁹ i v̄tutib⁹ nr̄is. Auertisti nos retro: suz p̄ inimicos nr̄os: ⁊ q̄ odefit nos diripiebāt si bi. Dedisti nos tāq̄ onces escay. ⁊ i gētib⁹ disp̄isti nos Dēdidisti p̄p̄lz tuū sine p̄cio. tñ fuit mlti tudo i cōmutatōib⁹ eoz. Posuisti nos opp̄briū vicinis nr̄is: subsānatōez ⁊ derisū his q̄ sūt in circūitu nr̄o Posuisti nos i similitudinē gētib⁹ cōmotōez caput i p̄p̄lis. Tota die v̄ecū dia mea ⁊

me ē: ⁊ cōfusio faciei mee coopuit me. A voce ex probat⁹ et obloquet⁹ a facie inimici ⁊ p̄sc̄antis Dec oīa venerūt sup nos nec oblit⁹ sumus te: ⁊ iniq̄ nō egim⁹ in testamēto tuo. Et nō recessit retro cor nr̄m: ⁊ declinasti semitas nr̄as a via tua. Qm̄ hūiliaſti nos i loco afflictōis ⁊ coopuit nos vmbra mortis. Si oblit⁹ sum⁹ nomē dei nr̄i: et si exp̄adim⁹ man⁹ nr̄as ad deū alienū. Nōne de⁹ re q̄ret ista: ip̄e enī nouit abscondita cordis. Qm̄ p̄p̄ te mortificamur tota die: estimati sum⁹ sic oues occisionis. Exurge q̄re obdormis dñe: exurge et ne repellas i finē. Quare faciē tuā auertis: oblit⁹ uiscer⁹ inopie nr̄e ⁊ tribulatiōis nr̄e. Qm̄ hūilia ta est i puluere aīa nostra. ⁊ glutinat⁹ ē in fra vēter nr̄. Exurge dñe adiuua nos. et redime nos p̄ p̄ter nomē tuū. In finē p̄ his q̄ cōmutabūt filiis chore ad itellectū cātici p̄ dilecto XLIII

Erucauit cor meū v̄bz bonis. dico ego opa mea regi. Lingua mea calam⁹ scribe velociter scribētis. Speciosus forma p̄ filiis hoīm. diffusa ē gr̄a in labijs tuis. p̄pterea b̄ndixit te de⁹ i eternū. Accigere gladio tuo. sup femur tuū potentissime. Specie tua ⁊ pulchritudine tua. intēde p̄spere p̄cede et regna. Propter veritatē et māsuētudinē et iusticiā. ⁊ deducet te mirabiliter dex̄tera tua. Sagitte tue acute. populi sub te cadēt i corda inimicoy regl. Sedes tua de⁹ in sc̄lm̄ sc̄li. v̄ga directiōis v̄ga regni tui. Dilixisti iusticiā et odisti iniq̄tatē. p̄pterea vixit te deus de⁹ tu⁹ oleo leticie p̄ cōsortib⁹ tuis. Myrra et gutta et casia a vestimētis tuis. a domibus eburneis et qb⁹ delectauerūt te filie regū i honore tuo. Astitit regina a dextris tuis i vestitu de⁹ aurato circūdata varietate. Audi filia et vide et inclina aurē tuā. et obliuiscere p̄p̄lz tuū et domū p̄ris tui. Et cōcupiscet rex decorē tuū. qm̄ ip̄e est dñs de⁹ tu⁹ et adorabūt eū. Et filie tyri in munerib⁹. vultū tuū deprecabunt oēs diuites plebis. Dis glia ei⁹ filie regl ab int⁹ in fimbrijs aureis circūamicta varietatib⁹. Adducēt regi v̄gines post eā. p̄rie ei⁹ afferent tibi. Afferent in leticia ⁊ exultatiōe. adducēt i tēplū regl. Pro p̄rib⁹ nati sunt tibi filij. cōstitues eos p̄ncipes sup omnē terrā. Demores erūt noīs tui dñe. in oī gnatione et generationē. Propterea p̄pli confitebunt tibi in eternū. et in sc̄lm̄ sc̄li. In finem filiis chore p̄ arcanis ps̄ dd. XLV

Deus nr̄i refugiū ⁊ v̄t⁹. adiutor in tribulationib⁹ q̄ inuenerūt nos nimis. Propterea nō timebimus dū turbabit̄ trā. ⁊ trāserētur mōtes i cor maris. Sonuerūt ⁊ turbate sunt aq̄ eoz. cōturbati sunt mōtes i fortitudine ei⁹. Fluminis impet⁹ letificat ciuitatē dei. sc̄tificauit tabernaculū suū altissim⁹. Deus i medio eius non cōmouebit. adiuuabit eā de⁹ mane diluculo. Cōturbate sunt gētes ⁊ inclinata sunt regna. dedit

infra. xliij.

sc̄odem.]

s. di.

infra.

Roma. viij. 5

Hebr. i.